

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Katonát kérnek

Budapest, február 4.

Megint katonát kérnek az országgyűléstől: az ezerkilencszázkilenczedik évre szóló rendes ujonczjutalékot. A nagy állami apparátus mintha csak folytonos etetést követelő lokomotív volna, egy tappotnyi lépést sem tehet anélkül, hogy ne táplálják. Hol sok-sok millióval kell táplálni, hol fiatal, bajszatlan férfemberek feszülő izomerejével, vagy — ha a sors úgy fordul — a vérevel is. A két adó közül bizonyára a második a fájdalommasabb: a legszegényebb ország is könnyebben szívvel áldozhatja föl a pénzt, mint a fiai vérét. A legszegényebb országnak is meg van azonban az az elégtétele, hogy amikor ezt a véradót megszavazza, azt világosan és könnyen érthetően a maga javáért szavazza meg. Védelmeül állami függetlenségének. Biztosítékául alkotmányos intézményeinek. A militarizmus így is rettenetes átka a népeknek: mert a folytonos fegyverkezés mohó versenye szörnyű improduktív terhet ró minden állam polgáraitra. De bármilyen jogosult minden felvilágosult, józan antimilitarista propaganda, másutt legalább kiegészítő árnyalatot és népszerű patinát kap a hadsereg az által, hogy a hadsereg is a nacionalista érzésnek és a nemzeti aspirációknak eszköze.

Sokszor elpanaszolt szerencsétlenségünk, hogy nálunk minden áldozat, melyet a hadseregért hozunk, kétszerezsen fájdalmas, mert hiányzik belőle a jól teljesített hazafias kötelességtudás öntudata. A mi félszeg közjogi helyzetünkben az a biztonságunk sincsen meg, hogy a véradó megadása a magunk javáért történik. Sőt ellenkezőleg: nehéz elaltatnunk magunkban azt a gyanakvó, sötét sejtést, hogy minden erőszaporodás, mely a hadsereg hatalmát növeli, más befolyásokkal szemben nem hogy emelné, hanem szomorú órákban csökkentheti a nemzet súlyát. És ahogy évről-évre friss izomrostokra éhesen jön a modern hétfejű sárkány, a katonai Moloch, mindig fájó, nehéz érzések közt szolgáltatjuk ki neki az ország férfi-népességének zsöngé hajtásait.

Az ujonczjutalék megadását ezért mindig rezignált, borongós érzések kísérik Magyarországon. Most, hogy az ezerkilencszázkilenczedik év ujonczszükségletét kell ellátni, a javaslat első tárgyalásán, a véderő-bizottságban is megnyilatkozott ez a hangulat. A véderő-bizottság hajlandónak mutatkozott kötelessége teljesítésére, az ujonczjavaslatokat elfogadásra fogja ajánlani a képviselőháznak s bizonyos, hogy a képviselőháznak sem lesz más az álláspontja, miután pénzben már megadta a császárnak azt, ami a császárné, a véradót sem

fogja megtagadni az állami apparátustól. Mindezt azonban azzal a kelletlen, kesernyészajjzettel, ami a kellemetlen kötelességek teljesítését kíséri.

Bizonyos, hogy ez nem mehet így tovább. Addig, amíg Magyarországon egy mesterséges eszközökkel összetörzött s a nemzet kövéleményével nem törődő többség végezte az alkotmányos kormányzásból folyó kötelességeit, bécsi körök megengedhették maguknak azt a luxust, hogy ne törődjenek a nemzet közvéleményével s abszolút nembánomsággal térjenek napirendre afölött, hogy milyen szájjal szavazza meg a parlament az „igen“-t. Ma azonban már ezek az idők elmúltak. A bécsi akaratlan előránczígált katonai követelések óta, melyek nyomán megindult a nemzeti engedményeket sürgető hosszú alkotmányos küzdelem, a nemzet régi sebei fölfakadtak s minden újabb érintésre érzékenyen reagálnak. A nemzeti uralom fegyverszünete nem gyógyította meg ezt az érzékenységet, csak narkotizálta arra az időre, amíg a paktum szerint a vitás kérdések az aktualitások közül kikapcsolódtak. A régi rendszer rombadőlése után azonban ez csak egy rövid hid, mely a jövőbe vezet s a nemzeti közvélemény mai hatalmas, követelő életereje mellett meg is kell teremteni ezt a jobb jövődőt, ha csak súlyos rázkódtatásoknak nem akarják kitenni

Régi kultura.

Irta: Váradi Antai.

(Utánnyomás títos.)

Négy német színházra emlékszem, amióta Pesten járok. Az első a Várszínház, amely tovább volt magyar színház, mint német, az erzsébet-téri, amelynek bontásakor millió patkány szállt szanaszét a városba, mint a német kultura emléke, a Gizella-téri, melyben magam is voltam, s amely a hetvenes évek elején lett olyan rozoga, hogy le kellett bontani, s végre a Gyapju-utczai, mely utolsó mentővára volt a német muzsának, s amelyben először láttuk Salvinit, Rosit, s egynehány nagy külföldi színészt. Mert ameddig ezek a Nemzeti Színházban játszhattak, addig ott léptek fel. Így nem utolsó dolog volt, mikor Ira Aldridge, a szerecsen színész, angolul játszott, a többiek meg magyarul felelgettek neki. Hát mikor külföldi kóklerek, bővészek, művészek, esodabogarak léptek föl, hol egész esteken, hol felvonásokokban a nemzeti színpadon? Én nagyon jól emlékszem Nagy Jakab Hunyady-ostor- és tilinkó-művészre, aki két gatyában állott ki a színpad s egy karikás-ostor nyelén fiú magyar nótákat. Bejárta vele aztán Magyarországot, s minthogy a hosszú tél után kibuvó hazafiság első rügyei akkor zöldeletek, ezek szent nevében bevett a jó közönség mindent. Akkor volt a szent hazafiság virágkora s desperátus vidéki direktorok ennek a bő palástja alatt üzték üzelmeiket és kompromittálták az ügyet.

Volt ekkor egy napilapunk a „Budapesti Hírlap“. 1853-ban indult, mint a Magyar Hírlap-nak a folytatása s hivatalos értesítővel párosulva jelent meg eleinte Szilágyi Ferencz kiadásában és szerkesztésében, ujesztendő napjától kezdve. Három esztendő múlva 1856-ban Emich Gusztáv adta ki, s mint szerkesztőtárs Nádaskay Lajos fungál. 1857-től Nádaskay az egyedüli szerkesztő, élete végéig. 1860. szeptember 15-ikén halt meg, s azontul Vértay Jenő vette át a szerkesztést. Meglehetősen hivatalos színezete volt, mert rányomták, hogy „a császári királyi kiadó ügyvezetése alatt“ jelenik meg. Pedig tartalmára előkelő volt, ebbe írta Salamon Ferencz a kritikáit, Bulyovszky Gyula, akkor legkedveltebb tárczáiról vasárnapi elnevezett írásait, s ebben jelent meg a Kuthy Lajos utolsó regénye: „A királyné olvasója“ cím alatt, melyet azonban már be nem fejezhetett.

Akkor esküdtött meg a szerkesztő, hogy soha fél-regényt meg nem vesz, amikor is Lauka eladott neki egy nagy palimpszeszt kész regény ürügye alatt. Ki is fizették, de a korrektor aztán jelentette, hogy a regény nem kész, mert a hatszázötvenedik lapon még mindig bonyolódik, pedig több lap nincs. A gyorsan előhívott Lauka azonban megnyugtatta a szerkesztőt, hogy ő ott fejezi be, ahol akarja s nyomban leülvén, leölt az egész közreműködő bandát, de nagy zavardás lett belőle, mert utólag kisült, hogy a korrektor fiókjában még tizennyolcz oldal volt elrejtözve, amit nem vettek észre. Nosza, Lauka, támaszd föl az embereidet megint, hadi folytatódjék a regény. De

Lauka ezt csak külön honorárium mellett volt hajlandó megtenni, mire az üzletet, mint ma mondanák: stornórozták.

Ebben vannak a legtalálhatóbb sorközi olvasmányok. Hivatalos lap lévén, semmit sem írhatott meg úgy, amint kellett volna, — példa rá a Forinyák Géza esete, melyről mélyen és bölesen hallgat. Hanem a sorok közt annál biztosabban lehetett olvasni. Ezt aztán olyan tökéletességre vitte egynemelyik, hogy a kávéházban felolvasásokat rendezett belőle, de nem azt olvasta, ami nyomtatva volt, hanem ami kimaradt belőle.

Nem egy ilyen felolvasásnak a policzáj szobájában volt a folytatása, mert kémekek voltak mindenütt böven. De azzal már akkor keveset törődtek.

A lebontandó német színház utolsó direktora Gundy volt. A Fővárosi Lapok elparéntálja szépen a német színházat s fölemlíti, hogy a négyletek vezértagjai el szeretnék hallasztani a lebontást addig, míg egy vagy két jótékonycélú előadást rendeznek benne. Mások meg azzal álltak elő, hogy nem jó lesz lebontani nyáron vagy ősszel, mert nagy port csinál s tönkretesz az arrajárók sétáját. Tulajdonképpen pedig előállhatott volna az a rozoga színház még tíz esztendeig is, de már nagyon szemet szurt a magyar közönségnek s hazafias hatóságai embereink kimondták rá a halálos ítéletet csak menjen már a város közepéről a pokolba. Annnyival inkább, mert ugyanekkor egy magyar színházat is bontottak le, — már mint 1870-ben a budai népszínházat, — mely az alagut szájánál állott, „Hazafiság a Nemzetiségnek“ büszke fölírással.

éppen azt a közös hadsereget, amelyik olyanmire féltett kincse azoknak, akik a monarchia nagyhatalmi állását a szivükön viselik.

A jobb jövő megteremtésének egyetlen módja pedig az, hogy ha Bécsből a nemzeti közvélemény sürgetését honorálni tudják s intézményes kifejezést adnak annak az elvnek, hogy a közös hadsereg nemcsak osztrák s nemcsak a dinasztia sokfejú személyes gárdája, hanem a mienk is. A katonai kérdéseknek ez a megoldása eloszlattja azt a keserűséget, mely ma már odáig növekedett, hogy Magyarország ezért a mai hadseregért semmiféle fokozott áldozatot hozni nem hajlandó s végül a háttérből is eloszlattja azt a sötét, gondteli problémát, mely egy átmeneti idő nyugtalan, bizonytalan érzésével zavarja meg az ország mostani alkotmányos békéjét.

Budapest, február 4.

A képviselőház holnap, délelőtt tíz órakor ülést tart, melyen folytatja az adóreform részletes tárgyalását.

Báró Rauch a képviselőházban. Báró Rauch Pál horvát bán Mikszics osztályfőnök kíséretében ma délelőtt megjelent a képviselőházban és előbb Josipovich horvát miniszterrel, majd együttesen dr. Wekerle Sándor miniszterelnökkel tanácskozott. A bán valószínűleg holnap utazik vissza Zágrábba.

Az aradi vesztőhely megváltása. A képviselőház a napokban foglalkozik az aradi vesztőhely megváltásának kérdésével. A napokban közzétűk Barabás Béla képviselő felhívását e tárgyban, aki azt kéri, hogy a nemzet költségén váltassék meg az illető terület. Értesülésünk szerint Wekerle miniszterelnök be fogja jelenteni a kormány nevében a képviselőházban, hogy a kormány a maga részéről is hajlandó ebben az irányban a kezdeményező lépéseket megtenni. Így tehát reményünk lehet rá, hogy ez a nemzeti kegyeletet érintő kérdés mielőbb szerencsés megoldást fog nyerni. A képviselőház Nagy György indítványával kapcsolatban fog a dologgal mielőbb foglalkozni.

Erre a budai népszínházra sok adomány érkezett a közönség köréből, lebontása tehát nagy erkölcsi kötelességet rótt a budai hatóságokra, melytől már most elvárták, hogy annál nagyobb és hathatósabb támogatásban fogja részesíteni a jelentkező magyar színészeket. És volt ekkor Budának egy lelkes, derék színházbarátja, Ország Sándor és a budai tanács jegyzője, Kammermayer Károly, a későbbi budapesti polgármester; ezek nem engedték elaludni az ügyet, hanem minden kitelhető módon támogatták a magyar színészetet Budán.

Emlékezem egy esetre, mikor a horváthkenti szinkörben Aradi Gerő játszott egyre fogyó részvét mellett, s egy este azzal rohan be Országhoz, hogy a ma estére hirdettet Boissyi Boszorkány előadását nem lehet megtartani, mert — a zenekar sztrájkol.

Ezek a nyomorultak ugyanis már két hónap óta nem kaptak fizetést. Ezért aztán megunva a koplalást, gyűlést tartottak, s kimondták, hogy addig nem hegedülnek és nem trombitálnak, amíg ki nem fizetik őket.

Ország éppen színházba készült, még pedig vendégekkel. Már most ezeknek hogy mondja azt, hogy nem lesz előadás, mert a zenekar nem akar játszani? Visszament a kapuból a lakásába Aradival együtt.

— Mennyi az a hátralék?

— Lesz bizony, vagy... ezerhatszáz forint...

Ország kivette az összeget íróasztala fiókjából s elindult vele a szinkörbe. Ott bement a színpadra, kifizette az összes hátralékokat s leszidta a zenekart a sárga földig, elnevezte őket cseh bandának, rablóknak,

Nagyhatalmi álmok.

Budapest, február 4.

Régen volt, mikor először verték fel a játéksátrakat és teregették ki a lenge, szinpadai Potemkin-falakat a nagy látványossághoz. Régen kezdődött a játék, fél-századéve is elmúlt, hogy elsistergett az első rakétája — és még mindig nem akar elülni, halkkal elsittolni. Ötven esztendővel ezelőtt rendezte Ausztria a csillogó, sokszínű látványosságot, milliónyi katonasággal, ágyuszavas, sarkantyupengős muzsikával és a játék területén reklámzó-gérral hirdette a címet: „Osztrák-magyar nagyhatalom.”

Azóta ebből a politikai embrióból, amelyet Bismarck a maga erős meglátásával régen megcsufolt, („eine Monarchie mit Aufkündigung“) állandó helyzet lett. A nagyhatalmi mulatozás tombolt és őrzöngött, bengályfukkal pirosították ki a játékot, pazar ünnepélyességgé fokozták a dárídót és megmámorosodtak tőle. Hatvanhétben a kiegyezéskor Ausztria fujta hozzá a nyitányt, édes, csalogató klarinét-hangon és mikor ezzel sikerült neki beugratnia Magyarországot, akkor megrendezte a nagy quadrillet. És Magyarország berugott attól a talmi dicsőségtől, hogy ő most nagyhatalom, belekábult a káprázatos fénybe, amelyről azt hitte, hogy igazság és odaadta a vérét, hogy azba ne maradjon valahogy ez a nagyhatalmaskodó játék, hogy meg ne szakadjon ez a jóleső álom, hogy el ne csittuljon a czinczögő muzsika. És odaadta a maga hiu, gyerekes álmaiért a valóságot, a nagyhatalmiságot a biztos existenciát és fölládozta Ausztria érdekeiért és az osztrák császárok hatalmi vágyódásaiért a vérét, a pénzt és vitte lónak, baromnak a katonáit az osztrák koszik elé.

Erre a nemzeti könnyelműségre, erre a kamaszos hiúságra nincs más magyarázat, mint a magyarságnak az a tradicionális nagyságvágya, amely folytonosan valami magyar nagyhatalomról álmodozik. A nemzeti hiúságot aknázták ki Ausztria akkor, amikor a hatvanhetes dualizmust megcsinálta. A kiegyezés természetstertü és valódi alapja kifelé tendáló politika volt, célja pedig Ausztria nagyhatalmi állásának kiépítése. A többi üriügy, amit a kiegyezéskor a külügyek realuniója mellett

fölhoztak, közönséges szemfényvesztés volt. A Magyarország és Ausztria között fönnforgott ellentéteket a personális unió is elsimította volna, sőt a közös ügyek teljes kiküszöbölése lett volna az egyedüli mód arra, hogy a két állam a kölcsönös megértés álláspontjára helyezkedjék. Csakhogy ez Ausztria és a Habsburg-ház nagyhatalmi törekvéseit nem elégítette ki. Nekik terjeszkedő, expansiv politikájuk megerősítésére pozíció kellett, — ezt a pozíciót pedig nem adhatta meg más, csak Magyarország erejének a kihasználása. Annak az Ausztriának, amelyet kiléptettek a német szövetségből, amelyet Königgratznál összetörve, szétzúllóttan hagyott a esatateren Bismarck, amelyet kismemiztek az európai koncertből: annak az Ausztriának életszükséglet volt a nagyhatalmi pozíció visszaszerzése.

Azóta a gazdasági fejlődés és a politikai helyzetek alakulása igazolták Ausztria kombinációit. Ausztriában az ipari termelés föllendült és mint minden fejlődő ipar — hódító politikát követelt. Szét kellett vinni a termelt cikkeket, amelyeket a gyár- ipar mindig nagyobb és nagyobb mennyiségben dobott az európai piacokra. Az a gyár- ipar, amely csak megbimbózott a kiegyezés idejében, kifeszlett, kifakadt és szórta, ontotta a legkülönfélébb gyári termelvényeket. Ausztriának ipari, gazdasági érdekei keletkeztek, amelyeket meg kellett védenie a haderejével és nagyhatalmi állásának minden tekintélyével. Magyarország ezen a téren biztosította az osztrák érdekeket és hatalmas fegyveres- és tőkeerőt bocsátott a rendelkezésére.

Ausztriának ez a gazdasági és politikai fejlődése pedig nemcsak, hogy nem húzta magával Magyarországot, hanem éppen ellenkezőleg: gátolta az emelkedését és elnyomította az iparát. A hegemonia, amelyet Ausztria a dualisztikus államszervezeten belül letagadhatatlanul kicsikart magának, gazdasági és politikai téren egyaránt ráfeküdt a fejlődő országra. Östermeléstinket Ausztria használt ki a maga ipari céljaira, gyár- iparunkat lehetetlenné tette a maga fejlettebb iparának produktumaival, a védekezést pedig egyszerűen kizárta a közös vámterület erőszakos föntartásával. Magyarország Ausztriának gazdaságilag rabszolgája lett. Ezt nem lehet szépíteni és nem lehet lehazudni azzal a frazzissal, hogy nálunk nem voltak és még nincsenek is meg az ipari fejlődés föltéte-

akik a szegény direktor torkára teszik a kést, mire azok, zsebükben a hátralékkal, bőlesen hallgattak, de a filippika végén a bögös azt a megjegyzést kockáztatták, hogy:

— Werd'n mer hájnt sán spün!

Játszottak is olyan erővel és lelkesedéssel, amelyet csak két hónapi hátralék váratlan kifizetése okozhat. Az este lépett fel Vizváryné Krecsányi Sarolta az operette cím-szerepében.

Vadnay lapja, a „Fővárosi lapok“ elparentálja az üresen maradt fészket:

„— April 10. „Két pisztoly“ utolsó előadásul...”

„E címet: budai népszínház“ utóljára írjuk le e rovatban. Mint épület, szóba jöhet még egy darabig, amíg el nem hordják, hanem mint színház, virágvasárnap estéjén, e szép tavaszi ünnepeken ért véget... Betegség hosszú aszkórság volt, ami rendetlen életmódjából származott. Egykor hóbortos luxusokra adta magát, máskor meg a nélkülözés sovány kosztján tengődött. Orvosai, — az igazgatók, — sohasem tudták számára megállapítani az étrendet, mely mellett hosszú ideig élhetett volna e földön...”

Micsoda parádéval indult ez a színház a maga pályafutásának!... Molnár György indította az egész mozgalmat s nem nyugodott, amíg föl nem épült s készen nem állt a csinos épület, mely Mátyás királynak egy török mecsetté devalvált istállójából készült, melynek csinos, négyoszlopos, erkélyes homlokzata, lépcsős följárása, barátságos előcsarnoka annyi szép estén népesültek meg. Milyen fényvel, milyen pompával történt a megnyitás!

Zengzetes prologusok hamoztak s veték át Kelemen László üres örökét, mely bár a Várszínházban volt, de a közönség nagyobb kényelmére most leszállították a hegy lábához, hogy a pestiek könnyebben juthassanak hozzá. Jutottak is, s a megnyitás napján dupláza kellett a lánczhidi jegyszédőket, mert annyira özönlött a nép Pestről. Aztán volt Molnár György-féle terjedelmes beköszöntő, félórát tartó, aztán táncz, s vegyes de többnyire hazafias előadások, az obligát Himnuszsal és Szózáttal. Főlemelő, kedves este volt, amelyet sok hasonló követett. De mikor aztán beköszöntöttek a gyarlóbban látogatott esték s a direktor rögtön látványosságokhoz és operettekhez kapkodott, hogy a megbillent hajót egyensúlyba hozza — olyan terhet vett a színház nyakába, mely folyton nagyobb és nagyobb kiadásokba sarkalta s végre önmagát nem tudván tullezítálni — megfeneklésre vitte.

És ezzel egy véghetetlenül veszedelmes jövővénymek nyitott utat Magyarországon. A léha, ledér, mindenből gunyt üző operettenek.

Nevetséges dolog lenne itt nagyképekűvé az operette káros befolyásáról beszélni — negyven esztendő előtt. Hanem, ha meggondolom, hogy ezek nélkül a léha Dunának és Szép Helenának, meg Gerolsteini komédiák nélkül mennyivel több öröme lett volna a magyar publikumnak a fejlődő magyar drámában és akkor kezdődő magyar zenejátékokban, s ha meggondolom, hogy amely város eleinte be nem fogadta, sőt kifütyölte az operettet, — egy-két év múlva már megkövetelte azt a direktortól: — akkor elmondtam azt, ami ezt az inváziót jellemzi.

lei. Ez egyszerűen nem igaz. Ellenkezőleg: hogy nálunk mindig megvoltak a gazdasági fejlődés feltételei, azt a kereskedelmünk hirtelen, óriás fellendülése bizonyítja. De ez a kereskedelem nem volt megköve, mint az ipar, nem nyugtázták le mesterségesen, nem akarták szolgává tenni és nem emeltek sorompókat a fejlődésével szemben.

Az igazság az, hogy az a nagyhatalmi politika, amelyre Magyarország és Ausztria egyesültek, Ausztria érdekeit megvédi, a mi érdekeinket pedig egyenesen megkárosítja. Amitől pedig elkábulunk és megmámorosodunk a naiv hiszékenységekben, hogy tudniillik a tekintélyünket, a prestige-ünket fogja majd emelni az a nagyhatalmi állás, amelyet elfoglalunk, annak megépp az ellenkezője következett be. Ausztria a külföld előtt teljesen eltakar bennünket. A tekintélyszerzésben Ausztria azt a nagyhatalmi pozíciót használja ki, amelyet neki a Magyarországgal való szövetség ad, de történeti múltjával, nemzeti uralkodásával eltakarja azt a Magyarországot, amely nélkül semmire sem menne. Tehát még az a kétes dicsőség sem esett a részünkre, amiért milliárdokat áldoztunk föl és amiért gazdasági önállóságunkat dobtuk oda. Elvéreztük a vérünket, elszórtuk a pénzünket egy álomért és ez az álom is ellillant előlünk.

Igy fest hát ez a csillogó nagyhatalmi játék a maga nyers, szürke valóságában. Ha elhuzzuk a nagyszerű szinpad hatásokkal megkonturozott kulisszákat, ha elfújuk a sok bengáligyufát, amelyet érétlen gyerekek lobbantottak föl, akkor eloszlik a színes mámor, semmivé lesz a nagyhatalmi hőbort. Az egész diszlethalmazból csak egy meztelen igazság mered az égnek: a mi tehetetlenségünk, a mi megrocsolásunk. Belehajtuk önmagunkat egy hőbortba, aminek nincs veleje, nincs teteje, odavetjük a millióinkat Aehrenthalok és Schönauichok lábai elé, mikor itthon tombol a nyomor, belekergetjük a magyar véreinket egy lehetetlen háborúba, hogy Ausztriának innepi lakoma kerüljön az asztalára. És nem szégyellik magukat a mi apró és nagyocská politikusaink, amikor nagyhatalmi érdekeinkről szavalnak és nem akad ember, aki odavágja az arcukba a hazugságukat, hogy nem igaz, nem igaz, nekünk nincsenek és sohasem is voltak nagyhatalmi érdekeink. Nekünk az az érdekünk, hogy garast gyűjtsünk garasra és kihuzzuk az éhség és a nyo-

mor karmaiból a nyomorultjaink ezreit, hogy megakadályozzuk a testünkkel az embereink Amerikába pusztulását, hogy munkát adjunk a télenélben elfonnyadó kezeknek és kenyeret hódítsunk az éhezők számára azoknak az asztaláról, akik a mi zsírunkon táplálkoznak. Nekünk az az érdekünk, fölszabaduljunk Ausztria gazdasági gyámkodása alól és hogy ipart teremtsünk meg, ahelyett, hogy a mészárszékre huroczoljuk magunkat Keleten az osztrák ipar érdekeiért. Társadalmi és gazdasági feladatok ezrei állanak előttünk és mi nagyhatalmi politikát csinálunk — Ausztria számára. Mintha a lerongyolódott, éhező ember briliánsgyűrűt venne az összekoldult filléreire — a gazdájának. És azok az emberek, akik látják az országnak e züllött, nyugalmat és békés fejlődést áhító helyzetét, azok szemérmetlenül milliókat kérnek tőlünk nagyhatalmi célokra, külügyi handabandákra, keleti nagyképűsködére.

Már tanulhatott volna a küzdelmeiből és a gyöttréseiből ez az ország annyit, hogy ne üljön fel a külügyi zsonglőrök szemfényvesztéseinek. Már itt van az ideje, hogy széttejjük azokat a nagyhatalmi álmokat, amelyek nem illetnek meg, amelyekre nincsen szükségünk és hőbortnak, nagyvási mániának bélyegezzük meg azokat az aspirációkat, amelyeknek az élesztésével csak magunkat fopnyasztjuk és Ausztriát tápláljuk. Ideje, hogy összetörjük azt az otromba, hazug legendát, amely a mi nagyhatalmi érdekeinkről fecseg, amelyek sose voltak meg és amelyek mesék és álmok maradtak mindmáiglan.

Budapest, február 4.

A horvát képviselők értekezlete. A Budapesten időző horvát képviselők ma délután Medakovich Bogdán elnöke alatt értekezletet tartottak. Mindenekelőtt véglegesen megszövegezték azokat a módosításokat, melyeket az adójavaslatok részletes tárgyalásánál benyújtani szándékoznak, azután az általános politikai helyzetet vitatták meg. Határozatot azonban ma még nem hoztak, hanem az értekezlet abban állapodott meg, hogy a koalíció valamennyi tagját Budapestre hívják és azok megérkezése után újabb konferenciára fognak összegyűlni. A bankbizottság legutóbbi gyűlése alkalmából Vrbanics horvát bizottsági tag indokolni akarta annak idején írásban beadott véleményét és egyúttal kimagyarázta, hogy miért adta be írásban véleményét. Gróf Batthyány Tivadarral, a bizottság elnökével történt megállapodás szerint horvát tolmács alkalmazása volt tervbe véve. Ettől azonban

különösen Széll Kálmán érvelése folytán eltekintettek, amiért Vrbanics a bizottság üléséből eltávozott. Az e kérdés körül felmerült eszmecsere során többen a bizottsági tagok közül szükségét hangoztatták annak, hogy mégis csak módot kellene találni arra, hogy a horvát képviselők a bizottságok tárgyalásaiban részt vehessenek.

A képviselőház bizottságaiból. Az igazságügyi bizottság február hó 5-én, délután 5 órakor a képviselőház IV. számú termében ülést tart, melynek tárgya a Csávossy Béla elleni per. A közoktatásügyi bizottság február 5-én, délután 6 órakor a képviselőház I. számú termében ülést tart. Az ülés tárgya a gazdasági népoktatásról szóló törvényjavaslat folytatolagos tárgyalása.

Andrássy és a szakszervezetek. A budapesti kovács és kocsigyártó ipartestület népes küldöttsége tisztelgett ma a képviselőházban gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél. A küldöttség szónoka, Zelenka Pál, a szakszervezetek terrorizmusa miatt panaszkodott a belügyminiszternek, aki a következő beszéddel válaszolt:

En a vizsgálatot már régebben elrendeltem a vas- és fémmunkások szövetsége ellen és ez a vizsgálat, azt hiszem, nemsokára be is fog fejeződni. Addig a szakszervezet működése föl van függesztve. A végső döntés természetesen a vizsgálat eredményétől függ. Az a kérdés, hogy megbizonyítható-e, hogy terrorizmust gyakoroltak, hogy az ellenük tett vádak igazak. Ha ezek igaznak bizonyulnak, akkor legyenek meggyőződve, hogy a törvény teljes szigorával fogok ellenük föllépni. Ha azonban nem fognak megbizonyosodni, akkor természetesen ilyen erőes lépésre nem határozhatom el magam, mert én sem a munkaadók, sem a munkások érdekeit külön nem képviselhetem, hanem csak az osztó igazságot és azon vagyok, hogy az állam törvénye mindkét fél érdekében szigorúan végrehajtsák. En tehát tisztán ehhez fogom magam tartani, de amennyiben megbizonyosodik, hogy a szakszervezet terrorizmusa a munka szabadságát veszélyezteti, bizhatnak abban, hogy erőlesen fogok eljárni.

A küldöttség lelkesen megjelente a belügyminiszter válaszát.

Felfüggesztett népegylet. A csabai Népegylet küldöttségben járt ma gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél Pető Sándor képviselő vezetésével. Achim András, a küldöttség szószólója arra kérte a belügyminisztert, hogy a Népegylet ellen két évvel ezelőtt megindított vizsgálatot mielőbb folytassa le. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter kijelentette, hogy intézkedni fog ebben az ügyben és a végleges döntést a Népegylet felfüggesztése dolgában a vizsgálat eredményéhez képest fogja meghozni.

Édes méreg volt, mely egy léha nemzedéket igyekezett teremteni mert a Dunanemok és Szép Helenák megértésére egy külön e célra preparált hallgatóságra volt szükség s a kankán rejtelmeiben gyönyörködni az egyenes lelki magyar fiatalok csak akkor tudott, mikor a kankánt átvitték már az életbe is és a mulatóhelyek tónusa is átvette a szinpad hangulatát.

Ezekkel a szindarabokkal együtt járt aztán egy bizonyos színész faj keletkezése. Egy speczies, amely semmiféle más genreből nem volt alkalmazható, az operettebuffo, aki eleinte deczensül, aztán indeczensül disznólkodik. És végül elkövetkezett a malackodások egész sorozata, amikor olyan dolgokról kezdtek beszélni a szinpadon, amit azelőtt egymás füllébe sugva, vagy borközi állapotban kacagó férfifarsaságnak beszélt el az ember, még pedig tekintet nélkül a közönség két nemére. Sőt, arra való különös tekintettel. Mert a disznóságnak éppen az volt a zamata, hogy a fiatalok gyönyörrel néztek az iruló-piruló asszonygyűlést, amely nem tudta eleinte hová, s merre nézzen, míg meg nem szokta s akkor már tudta, hogy hová kell nézni ilyenkor.

Igy pusztult el lassan a vidéki közönség ízlése, már nem kellett a magyar népszínmű, ha csak Blaháné le nem tévedt vendégnek valahová, de lát lassanként ő is ráfanyalódott Boccaccióra meg az Údvöskére, sőt az Offenbachokra is. Valóságos üdülés volt, mikor Franciaország felől új áramlat frissítette föl az elmoosarasodott szinpadot s megszületett a Rip van Winkle, az Angot, a Cornevillei harangok, a maguk érdekes és

értékes meséivel, poétikus textusával és romantikus helyzeteivel. Hoffmann meséi meg Villars dragonyosai valóságos esemény voltak a könnyebb stílus szinpadokon.

És ennek a régi operette-bacillusnak magyar testbe való beoltója jó Molnár György volt, amint ezt neki Ditrói Mór annak idején s azután is sokszor szemére vetette. Nem akart ő azzal kárt tenni, csak megélni. De meg sem élt, valamint meg nem éltek belőle azok, akik vidékre széthordták az előlét, — mondjuk meg magyarul: nagyobbára lelopkodták, nem lévén szerzői jog, sajtótörvény, hát aki bírta: marta. Lefordította magának, ahogy tudta s adta, ameddig bírta.

Igy telt meg a vidék szinpadja operettekkel, s míg azelőtt az iskolák tanári kara örült, ha színházzjárásra biztathatta a fiatalokat, most szigorú tilalmat kellett kiadni városról-városra, hogy valahogy belő ne merészljen menni a nebuló, mert azt aztán felvilágosította az operette — de alaposan. Beszélhetett annak a históriae professzor hazaszeretetről, a poésos tanár idealizmusról, ihletségről, előtte mindig az a kis rózsaszínű fátyol lebegett, amelyet a Szép Helena harmadik felvonásában eresztenek le Páris és Helena találkozájára. Az a rózsaszínű felhő sok mindent eltakarta az ifjúság elől, de nem azt, amit kellett volna, hanem azt, amit nem kellett volna eltakarnia...

És a legfrivolabban, a legorezátlanabban az ilyes disznóságot a német színészek játszották, a német színészek, akik mindent megdurvítottak, akiknek iskolájuk volt a szinfal-hasogatás, s akik háromszor húztak

alá minden előzást, hogy csak valahogy el ne kerülje a jó közönség figyelmét. És német színtársulatok bőségesen tartózkodnak vala Magyarországon. Nemesak Temesvár, meg Szeben volt a német színészet fészke az ötvenes és hatvanas években. Oh, nem. Az én városomban, Pécsen, épp úgy megfészkelte magát évente öt-hat hónapra, mint bárhol máshol. És ha Pozsonyban még most is veszekedni kell érte, hogy ki legyen az első: magyaroké vagy németeké? hát ezernyolcszázhatvanban ez nem is volt kérdés. A legtöbb nagy városban letelepedett a német, aztán ami maradt, arra rábocsátották nagykegyesen a bolygó magyart. Kivételt képeznek természetesen a Debreczen-féle magyar empóriumok, ahol megdöbálták volna a német komédiást, akárcsak a nyáj közé tévedt idegen szelindeket. De hát Debreczen csak egy van az országban és hozzá hasonló vajmi kevés.

A német színészet aztán, ahová betévedt s megfészkelte magát, mint a poloska, ott mart, vért szívott és piszkolt. Az már nem is volt kétértelműség, amit azok egy-egy Szép Helenában oldiskuráltak. Egyszer a Menelaus és a királyok közti rejtvény-jelenetben egy mellettem álló napharnította arcu vidéki magyar ember, aki nem ijedt meg a maga ányékától, azt mondta rá:

— Ilyenkor örülök, hogy német komédiás van odafent a szinpadon!

Nem sokáig örülhetett. Akadt nemsokára magyar is, aki utánuk esiuálta.

De elpendült, hála istennek, ez is. Jött egy új idő, amikor a szinpad megint a magyarság mentsvára lett s rajta lelkesedni

A politika világából.

Budapest, február 4.

Kossuth Bécsbe készül.

A helyzet változatlan. —

A politikai világban a mai nap nem hozott változást. A helyzet azért ma is élénken foglalkoztatta a képviselőket, akik a fuzióról vitatkozva nyilatkoztak a pártegyesülés mellett is, ellene is, de egy dologban ma megegyeztek a fölfogások a függetlenségi párton, hogy ugyanis a bankkérdés megoldása előtt nem történhetik sem fuzió, sem új pártalakulás. Főlöttebb kedvező hatást tett a függetlenségiekre az a hír, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter a jövő héten Bécsbe megy és a király kihallgatáson fogadják. Azt hiszik, hogy ez az audiencia több világosságot vet a helyzetre, mint a legutóbbi királyi kihallgatások.

A véderőbizottság ma délután foglalkozott az ujonczjavaslatokkal. A bizottsági ülés elé nagy érdeklődéssel néztek, mert Bécsből azt a hírt terjesztették, hogy a függetlenségi párt az ujonczok megtagadásával fogja megkísérteni a bankkérdés kedvező megoldásának kieroszakolását. Kmety Károly éppen ezért nyomatékosan utalt arra, hogy a legnagyobb illojalítás lenne, ha a függetlenségi párt hitelt adna azoknak a híreszteléseknek, hogy a király szembe helyezkedhetik a nemzet tulnyomó többségének jogos kívánságával. Nagy hatással volt Okolicsányi Lászlónak az a kijelentése is, hogy a véderő stagnálásának az az oka, hogy a nemzeti kívánságokat nem veszik figyelembe.

A katonai kérdések ma ismét aktuálisak lettek, mert az osztrák keresztény-szociálisták lapja, a hirhelt „Reichspost” azt írja, hogy az utóbbi hónapokban szükségessé vált rendkívüli hadügyi kiadások 200 millió koronára rugnak. A hiány fedezete most vált esedékessé. Ezen összeg nagysága abból magyarázható, hogy a hadügyi vezetőségnek jelentékeny mulasztásokat kell pótolnia. Ezzel a rendkívüli hadügyi póthittel már a légközelebbi delegá-

tanult az ifjuság. Akkor megint megértette kulturmisszionális föladatát és megint forrása lett az ifjú lelkesedésnek, mely a beköszöntő új idők hajnalát jelezte. Micsoda örömmámor fogott el bennünket, mikor hosszú tél után egyszerre szabad lett a színpad s megnézhetjük II. Rákóczi Ferenczet! Ne higgye senki, hogy Sziglióti e kezdet és vég nélküli darabját valami klasszikuszamba veszem. De hát az angol néphimnusz egy külvárosi színház valamelyik hatodrangú darabjából ragadt meg az angol fülekben, s mikor a Zrinyi Ilona nagy jelenése után kirtó a tapsvihar, akkor a sokáig leláncolt Prometheus rázta meg a maga kaukázusi sziklákról leszábadult karjait!

Hogy néztünk egymás könyves szemébe, mi diákok, mikor fölharsant a Rákóczi-induló s hogy szoritottuk meg egymás kezét, mintha gratulálnánk egymásnak, hogy megértük ezt is!...

Mert nektek, kedves ifjú barátim, mese az, hogy az ember nem mondja el, amit akar. Nincs az a rettenetes dolog, amit ma ki nem lehet nyomtatni. De volt idő, mikor nekünk a magyar történelmet nem tanították, mert el volt tiltva, s ha magyar nótát dudolva mentünk haza az iskolából, ránk ordított a zsandár, s jó, ha fejbe nem vágott.

Ezért örültünk mi Rákóczi Ferencznek, ha nem Shakespeare írta is... Olyan volt az, mint az otthonról jött cipő... Drágább, édesebb az minden Kugler-süteménynél, mikor messze idegemben szegjük meg...

Akkor pedig idegen volt a magyar otthon!

ziók fognak foglalkozni. Már pedig ennek a hirnek megvalósulása a katonai kérdések kedvező megoldását feltételezi.

A bécsi „Fremdenblatt” írja a következőket:

E napokban a közös hadügyminisztériumban a hadügyminisztérium és a két honvédelmi minisztérium képviselőiből álló bizottság tárgyalásokat kezdett. Ezen bizottság ülésései-mek czéljáról a következőket tudtuk meg: Az új véderőtörvény, mint már többször kijelentették, tervezet alakjában már 1904 óta kész. Természetesen folytonosan új tapasztalatokat gyűjtöttek és ezáltal új impulzusokat nyertek. Ezenfelül e törvényjavaslatot a katonai minisztériumoknak mindenkor oly formában kell készen tartaniok, hogy az bármikor a törvényhozó testületek elé legyen terjeszthető. A mostani tanácskozásoknak ennél fogva csak az a czéljuk, hogy tisztázzák a nézeteket az új véderőtörvény azon részei tekintetében, amelyek az utóbbi időben gyűjtött adatok alapján esetleges változtatásnak lesznek alávetendők. Ezen tanácskozásoknak tehát nincsen aktuális vagy döntő jelentőségük és színtugy nincs ezidő eze-rint különös ok, amely szükségessé tenné az új véderőtörvény előterjesztését.

Justh a nemzeti bank mellett.

A Józsefvárosi Népkör a múlt héten közgyűlést tartott, amelyben nemcsak a Józsefvárosi közönsége, hanem más kerületek polgársága is résztvett. Elhatározták, hogy az önálló bank föllállítása érdekében kérvényt nyújtanak be a képviselőházhoz. A józsefvárosi polgároknak nagy küldöttsége ma délelőtt kilenc órakor tisztelgett Justh Gyula képviselőházi elnöknel, aki elé dr. Nemes Bertalan országgyűlési képviselő vezette a tisztelgőket.

Dr. Havas Rezső kir. tanácsos, a Józsefvárosi Népkör elnöke, nyújtotta át a kérvényt és kiemelte, hogy a küldöttség teljes bizalommal nyújtja át a kérvényt Justh Gyulának, aki egész életét a magyar nemzet nagy ideáljainak szentelte és aki férfias szilárdsággal és lángoló hazaszeretettel szállt síkra az önálló bank érdekében.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, válaszában első sorban megköszönte azt a bizal-

mat, amelyet az önálló bankért küzdő polgárság a képviselőházba és az ő személyébe helyez és biztosította a küldöttséget arról, hogy a kérvényt nemcsak kötelességszerűen, hanem egész lelkesedéssel, szívének egész melegével fogja a képviselőház elé terjeszteni, mert ebben oly kérdést lát, amely mellett legjobb meggyőződése szerint a képviselőház többsége sziklaszilárdan fog kitartani. (Eljenzés.) Az önálló bank gazdasági önállóságunk legelső feltétele. (Ugy van!) Ha ezt elejtjük, nem lesz önálló vámterület sem és annak az államnak, amely gazdasági függetlenségéről lemond, annak el kell pusztulnia. (Ugy van!)

Ha valaki áttekinti azt az érvelési módot, amelylyel egyes igen neves államférfiaiunk és egyes pénzügyi kapacitásaink 1878-ban, 1887-ben és 1899-ben a bankkérdés tárgyalásakor a bankközösség mellett foglaltak állást, mindenkor mintegy sablonszerűen látja megújulni az okoskodásnak azt a módját, hogy az önálló bank felállítása a nagy gazdasági megrázkódtatás, a pénz hiánya miatt lehetetlen. Ez az 1878-iki s az 1887-iki és 1899-iki okoskodás teljesen azonos mostani okoskodásunkkal. Ha okoskodásuk alapos volna, akkor azok az urak önmaguk állítanák ki politikájukról a szégyenségi bizonyítványt, mert az állítják vele, hogy a folytonosan megújuló kiegyezések közgazdaságilag annyira meggyöngyítették az országot, hogy a gazdasági önállóság végpusztulással fenyegeti.

Hiszen ha a gazdasági önállóság képes lenne tönkre tenni az országot, olyanok volnánk, mint a satnya virágházi növény, mely csak osztrák üveg alatt tud prosperálni és ha eltávolítatik az üveg, a szabad levegőn tönkre megy a növény. A jó kertész nem úgy műveli a növényt, hogy csak a bura alatt tudjon prosperálni, hanem úgy dolgozik, hogy ha el is veszik az üvegburát és az éltető szabad levegőt kapja a növényzet, akkor oly óriási mértékben növekedik, virul, prosperál, hogy mindenkinék bámulatát kelti fel. (Elénk tetszés.)

A 67-es kiegyezés sok tekintetben akadályos volt a gyorsabb és erősebb haladásnak ebben az országban. Közgazdasági téren is. De azt mégsem tételezem fel, hogy ez a 67-es alap annyira megromlott volna ezt az országot, annyira nyomorulttá tette volna, hogy a gazdasági önállóság nagy megrázkódtatásnak, tönkretételnek teendő ki. (Elénk tetszés.) Ez teljesen lehetetlen. (Ugy van!)

En bízom a nemzet jövőjében, erejében és meg vagyok róla győződve, ha úgy a kép-

Az énekesnő.

Írta: Dr. Falk Zsigmond.

(4)

— Nem bocsátkozom semmiféle vitába. Nem akarok most mélyebben gondolkodni, — viszonzta a barátom. — Sokkal inkább érdekel Julietta Kristallowa sorsának kialakulása. Talán adhatnál némi felvilágosítást, miképp lett a kis molett fekete szemü, jólelkü, aranyos kedélyü Német Juliskából ez a fenhéjazó művésznő?

— Előlről kell kezdenem a dolgot, hogy alaposan megérthessed a fejleményeket.

— Nem bánom hol kezded, csak beszélj már az érdekesítő ügyről.

— Kezdem. Egy nyári napon esti tizenegy óra tájban te meg én gyalog jöttünk be a czirkuszi előadásról, a Városligetből. Befordultunk az Erzsébet-körutra, mert ott egy koremban szándékoztunk megvacsorázni. Utunkat egy suhogó selyemruha zavarta meg. Utána vetettük magunkat és gyönyörűséges birtokosát megszólitottuk. Udvariasan felkínáltak a kíséretünket, amelyet ő némi huza-vona után elfogadott. A beszéd hevében bevallottuk korgó gyomrunk zugolódását, mire ő meghítt nem messze fekvő lakására vacsorázni. A vacsora pompásan izlett. Tea, sonka, sajt, szardínia, szóval a hevenyészett vacsorák ismert ételrendjéből állott. Vigan voltunk, annyira otthonosan éreztük magunkat, mintha már régen ismernek egymást. Mégis, ezt nyomban észrevettem, téged kedvelt jobban a kis Német Juliska. Mindenkor

a helyzet magaslatára tudtam emelkedni és így ekkor is a kellő időben távoztam — magatokra hagytalak.

Néhány nap mulva azután közöltem velem, hogy Juliska előbbi barátjával szakított és most ti ketten usztok a mézesetek boldogságában.

— Igen, igen, tisztán áll előttem ez a szép idő, amelynek, mint ez életben mindennek, megvolt a maga fanyarsága. Erről persze csak én tudtam. Nem közöltem ugyanis Juliskával, hogy a menyői állapot legfeljebb három hónapig tarthat, mert tanulmányaim befejezése czéljából külföldre kellett távozzonom néhány évre.

Épp ezért megkértelek téged, ne szakíts Juliskával. Folytasd nagylelkiségedet, melynek oly fényes tanubizonyosságát adtad a megismerkedés estéjén. Rábirtalak a házi barát szerep olyan eljátszására, hogy szemlélődő maradj, amíg én elutazom és fentartva Juliskával a jó viszonyt, soha egy szóval se említsd a távozásomat. Ugy gondoltam, coadjutor cum iure successionis legyél, vagyis a szórakoztatás nehéz munkájából vedd ki a részedet, hogy azután helyembe lépve jogaidat is élvezhessed. És őszintén szólva férfiasan álltad meg helyedet. De épp az érdekel, hogy mi történt azután.

— Hát, kedves barátom, ama bizonyos vacsora után, amelyen hármunk jelenlétében bevallottad másnapi elutazásodat és azután te mentél el és engem hagytál Juliskánál, keserves éjszakám volt. A leány sokáig vigasztalhatatlannak látszott, hosszú ideig sirva zokogott, — de mégis mire másnap reggel ugyanabban az időben, amikor te vonatra

viselőház, mint a polgárság kitart a nemzeti bank mellett, 1917-ben pedig a vámelkülönítés mellett, néhány év múlva közgazdaságunk teljesen önálló lesz és néhány évtized múlva felvirul ez az ország oly mértékben, hogy mindenki boldogulni fog, mert az életerő, az életképesség, a törekvés megvan az országban (Igaz! Ugy van!) Nagyon köszönöm, hogy megjelentek előttem, köszönöm, hogy bizalommal viseltetek irántam. (Éljenzés.) Legyenek meggyőződve, hogy a bizalmukban nem fognak csalatkozni és győzni fog a nemzet. (Hosszantartó élénk éljenzés.)

Az elnök ezután szívesen beszélt a deputáció tagjaival.

Szürke órák.

— A Képviseleti Ház ülése —

Budapest, február 4.

Horvát képviselő volt a mai adóvita első szónoka, ami bizony nem volt alkalmas a kedélyek fölajzására. Még a második szónok — a nemzetiségi Vlád Aurél — sem volt képes maga körül érdeklődést támasztani.

Csak akkor eszmélt föl némileg a Ház, mikor Sándor Pál kezdett válaszolni azokra az argumentumokra, melyeket a vita folyamán az ő első beszéde ellen felsorakoztattak. Ma nem volt olyan agresszív, mint a minap, de azért nem kevesebb energiával védelmezte a maga álláspontját. Mai érvelése is abban összegezhető, hogy ő nem képviseli se a merkantilista se az agrárius álláspontot, hanem igazságot akar szolgáltatni szegénynek és gazdagnak egyaránt.

Beszéde közben a Ház engedelmet kérte arra, hogy a tárgytól eltérhessen. A Ház többsége megadta az engedelmet, amiben nem volt semmi feltűnő; hanem feltűnő volt, hogy a miniszterek a kisebbséggel szavaztak. Még kell azonban jegyezni, hogy ez a feltűnés épen séggel nem volt komoly és csak néhány derüsi megjegyzésre nyújtott alkalmat. Az adójavaslat negyedik szónoka Rókk Iván volt; elfogadta a javaslatot, de több anomáliára hívta föl a pénzügyminiszter figyelmét.

szálltál, tőle eljöttem, immár birtokában voltam alaposan megszolgált jogaimnak.

— És aztán! Hiszen ez csak így történhetett. Ez volt az én határozott kívánságom, amelynek teljesítésével Juliska nemcsak tartozását róta le, hanem egyuttal irántam való ragaszkodásának is adott kifejezést. Hányszor hangszolyoztam előtte kettőnk talán páratlan barátságát. Hányszor mondtam neki, hogy egy test, egy lélek vagyunk, amikor pedig bucsuztam tőle, határozottan kijelentettem, hogy tulajdonképpen itt maradok, mert téged hagylak az oldala mellett.

— Nos igen! Egy hét múlva el voltál felejtve. Juliskát küldött kártyáid sem érdekelték már. Szeretettel, figyelmes gondossággal volt irántam. És ennek aztán megvolt a kellő hatása viszonyunk bensőségének kialakulására. Az én természetem hajlik az idealizmus felé, te határozott realista vagy. Talán épp ezért férünk meg csodás összhangban egymás mellett. Te megelégedtél Juliska érzéki kívánalmának kielégítésével, én iparkodtam behatolni a lelkébe és így azután megtudtam sok mindent, amiről neked sohasem szólt.

— Hadd halljuk te költői merengő, mit sikerült kivinned egy olyan nőből, aki az életet a gyönyörök halmozására kívánta kiaknázni.

— Nem bánom, akármennyit csufolódol, a história végül mégis érdekelni fog. Kutattam Juliska származása után és kivallattam egy hosszú téli estén, bányatott multja iránt.

— Nos, és mit tudtál meg?

— Atyját sohasem ismerte, bár emiékét tisztelettel őrizte, mert anyagi boldogulásá-

Az állandó igazoló bizottság előadója, Kállay Leopold, amikor tegnap Csanak debreczeni képviselő mandátumáról jelentést tett, néhány szóval megemlékezett a függetlenségi pártnak Debreczenben aratott diadaláról. Ezt ma Farkasházy Zsigmond házszabályellenesnek mondotta és korrigálást kért. Kállay Leopold eleget tett ennek a fölhívásnak.

Részletes tudósítáunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdeté délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Raisz Aladár és Thorotzkay Miklós. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után a Ház folytatta a földadóról szóló javaslat tárgyalását.

Muacevics Vazul horvátul beszél s nem fogadja el a javaslatot.

Vlád Aurél nem lát biztosítékot a javaslatban arra nézve, hogy a kisbirtokokosok javát célzó intenczió a valóságban is érvényesülni fognak a kataszter-kiigazítás alkalmával. Ezért nem fogadja el a javaslatot.

Sándor Pál engedelmet kér, hogy mielőtt érdemileg szólna a javaslatához, személyes megtámadtatás címén válaszoljon azokra a felszólalásokra, melyek az ő multkori beszédével foglalkoztak.

Az elnök: A házszabályok szerint ehhez joga van a képviselő urnak, nem kell rá külön engedelem.

Sándor Pál beszéde.

Sándor Pál nem tud eléggé csodálkozni azon a nagy felzuduláson, mely az ő beszédét nyomon kísérte. A képviselőházi azt hiszi, hogy a nép képviselője s így különös, hogy a kisember, a kisbirtok védelmével szemben annyira érzékenykedik, mintha csak a felsőház lenne, ahol a nagybirtok dominál. Tiltakozik ellene, mintha ő a nagybirtok ellen lázított volna, csak igazságot kért szegénynek és gazdagnak egyaránt. Amiket a multkor az aránytalan adókvetésről mondott, azoknak igazolására most újabb, 1908-iki adatokra hivatkozik. Azokra a szemrehányásokra, hogy kritikája egyoldalú volt, azt válaszolja, hogy a mostani kormány-part is harmincz esztendőn át ilyen egyoldalú kritikából élt, nincs tehát mit egymás szemére vetni. Tudja, hogy a szabadelvű párt meghalt s nem fog többé feltámadni. (Helyeslés.) Nem kell félni többé tőle, inkább saját magától kell félnie a mai többségnek. Visszautasítja a bujtogatás vádját, hiszen az adóreform ügyében tartott gyűlések idővölz táviratokat küldöttek a kereskedelmi miniszterhez s úgy kérték jóindulatu támogatását.

Molnár Jenő: Üdvözlök Kossuthot és ütik Wekerlét. (Derűtség.)

ról főuri bőkezűséggel gondoskodott. Anyja Pest vidékén egy kis koresma jövedelméből élt. Férje egy évi házasság után hunyt el és egyedül, gyermek nélkül tartotta fenn magát a kis koresma sovány jövedelméből. Egy alkalommal azon a tájékon egymagában vadászott a különzködéséről közismert hercegi földesur. A délután megindult havazás estére járattanná tette az utakat. A herceg betért a kis koresmába. Szállást és vacsorát kért. A bűzös, borgözös és piszkos koresmában nem maradhatott éjjelre, az anya tehát saját ágját és a saját kis szobáját bocsátotta rendelkezésére. Ő maga pedig a szoba melletti konyhába vonult meg. A havazás másnap is eltartott, majd kiderült az ég és a herceg harmad- és negyednap tovább vadászatott. Ettől az időtől fogva gyakran járt azon a helyen és éjjeli pihenőre azután rendszeren betért az édesanyámhoz — mondotta Juliska — amíg végre velem lepte meg. Születésem után egy évre a herceg meghalt és amint később megtudtam, rólam igazán hercegi módon gondoskodott. Kétezer forint évi járadékot biztosított életem végéig.

Anyám gondosan nevelt — persze amennyiben ideje engedte és ahogyan a falusi állapotok mellett lehetséges volt. Nem törődött semmit az emberek kiszólásával, nem változtatott az életmódján és a herceg elhunyt után garmadával jelentkező kéréket egytől-egyig kiköszörözte. Bennem találta gyönyörűségét és váltig mondogatta: „Ennek a fekete cigánylányknak nem kell mostohaapja; majd felnevelem egymagam. Jóra-rosszra, nem tudom. Az élet csak elbánik vele és a sorsát amugy sem kerülheti el senki.“ Tizenötödik

Wekerle Sándor: Nem kell engem féltetni. (Derűtség.)

Sándor Pál: Bevallja az igazgat, nagyon örülne, ha képes volna a koalíciót szétrobbantani. (Közbeiktatások: Azt elhiszszük!) De azt hiszi, hogy még a miniszterek között is van nem egy, aki szintén a szétrobbantás híve. (Derűtség.) Buza Barnának azt válaszolja, hogy Buza annyira ment a néppárti fölfogás iránt való lojalitásában, mint valamikor egy báró Apor, aki az ötvenes években Schwarzenberg herceg egy ebédje alkalmával Kossuth-szakállát császárhűsége nagyobb ilusztrálására leborotvtaltatta.

Az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ilyen eltéréseket a tárgytól meg nem engedhet.

A „leszavazott“ kormány.

Sándor Pál a Ház engedelmet kéri a tárgytól való eltérésre.

Az elnök szavazásra teszi föl a kérdést.

A Ház megadja a kért engedelmet.

Polónyi Géza és többen: Leszavazták a kormányt!

Wekerle Sándor (odaszól Polónyinak): Majd te újra alakítod! (Nagy derűtség.)

Sándor Pál azt bizonygatja, hogy Magyarország szesztermelésének értéke a hetvenes évek óta körülbelül megkétszereződött, nem állíthatják tehát az agráriusok, hogy ez alatt az idő alatt tönkrement a birtokososztály. Holló azt mondta, hogy öt forintot számítva holdanként, még bérbe venné Magyarországot, de hétért már nem, a szónok azt hiszi, hogy aki erre az üzletre vállalkozna, rövid idő alatt a világ leggazdagabb embere lenne. Azokat az adatokat, amelyeket a kereső osztályok súlyos adóbeli megterhelésére fölhozott, senki sem cáfolta meg. A szövetkezeti mozgalom, melyet az agráriusok vezetnek, egyenesen azoknak a kis-életeknek, kiskereskedőknek életére tör, a kikkel szemben a függetlenségi párt itt a Házban az altruizmus álarcaiban jár.

Markos Gyula: A szövetkezet is a kisembereket védi.

Molnár Jenő: De a másét a paptól kell kérni, nem a kántortól. (Derűtség.) A portékát a boltból kell venni, nem a szövetkezettől.

Sándor Pál: Sose volt ellensége a szövetkezeteknek, csak a szövetkezeti eszmével való visszaéléseknek. Nagy átká a mai helyzetnek, hogy nincsen ellenzék; a függetlenségi pártnak, ha belátta, hogy nem tudja elveit megvalósítani, le kellene vonnia ebből a konzekvenziát. A javaslatot nem fogadja el.

Az elnök az ülést tíz perczre felfüggeszti.

Szünet után

az elnök újból megnyitja az ülést.

„Vegyes elemek.“

Farkasházy Zsigmond a házszabályok helyes értelmezése címén kér szót. Kifogásolja, hogy tegnap, mikor Kállay Lipót jelentést tett a debreczeni választásról (Éljen Csanak!), az eljárási

évemben járhattam, amikor felejthetetlen anyámat a gyilkos tüdőgyulladás három nap alatt elrabolta. Nem ismertem addig semmit e földi nyomorúságból, nem voltam sohasem beteg és a kis keretben, amelyben felnőttem, nem támadtak nagyobb igényeim.

Anyám halálával lényegesen változott a helyzet. Egyetlen rokonom volt, egy jó módú néni a fővárosban. Vagyona nem volt ugyan, de férje biztosította a gondtalan megélhetést. Ez az asszony átkozott legyen még a siron tul is, mert az ő büne, hogy megtántorodtam a fővárosi zajos forgatagban, az ő lelkiismeretlen nevelése vitte cselekedeteimet abba az irányba, amely a helytelen utra terelt. Erről visszatérni nem tudott még senki, erre rálépni a tapasztalatlanok szomorú sorsüldözésének következménye. Visszatartani ilyesmítől egyedül a szerető anyai szív gyöngédsége képes.

A néném, az rátaszított, tán mondhatnám rákényszerített. A koresmát eladta, ami pénzt talált, magához szedte. Sok lehetett, mert a herceg becézően kényeztette anyámat, aki a vele való viszony szorosabbra fűződése után kizárólag azért ragaszkodott a koresmához és a munkához, mert úgy gondolkodott, hogy az ő hercege csak addig fogja szeretni, csak addig fog hozzá ragaszkodni, amíg megmarad abban a keretben, amelyben megismerte.

A néni persze nekem folyvást arról panaszkodott, hogy alig maradt pénz a felnevelésemre és természetesen bölcs óvatossággal elhallgatta az évjáradékot, amelyet az ő kezéhez kifizettek az én nagykorúságomig.

(Folyt. köv.)

székből imparlamentáris kifejezést használt, azt mondva, hogy Csanakot (Éljen Csanak!) fényesen megválasztották az ellene összefogott vegyes elemek törekvése dacára. (Éljen Kállay!) Ilyen bírálatot nem helyes gyakorolni az előadói székből. Nem szeretné, ha a dologból precedens válnék. Reméli, hogy Kállay ezt jóvá teszi (Zajos tiltakozás), vagy pedig az elnököt kéri, hogy ilyesmi a jövőre meg ne történhessék. (Zaj.)

Batthyány Tivadar: Igazat mondott! (Zaj.)

Kállay Lipót kijelenti, hogy az a kifejezés nem volt tárgya előadói beszédének, hanem egy közbeszólásra csuszott ki a száján. (Helyeslés.)

Reök Iván örömmel látja a kormány abbeli törekvését, hogy a kisember válláról a gazdag ember vállára igyekszik rakni a nagyobb terhet. A kataszter-kiigazításról szól ezután. Szeretné, ha a kataszter-revizio kötelező fogantatására nézve történnék a törvényben rendelkezés. Nem kerülne ez annyiba, mint ahogy állítják. A boritaladó leszállítását föltétlenül szükségesnek tartja, mert a szőlősgazdák kétségbeesett helyzetben vannak. A javaslatot csak azzal a feltétellel fogadja el, ha a kötelező kataszter-reviziora nézve intézkedés történik.

Az elnök a következő ülés idejének és napirendjének megállapítása után háromnegyedkettőkor berekeszti az ülést.

Jó tanácsok Ali Kemal bégnek

arra a célra, hogy rövid tanulmányulján igazán és alaposan ismerje meg Budapestet és a magyar közéletet.

Mélyen tisztelt uram!

Kellően értékelem azt a megbecsültetést, mely nemzetemet az által érte, hogy ön, mint a gyors fejlődésnek indult s új alkotmányos életnek lendült Törökország legnagyobb lapjának főszerkesztője európai tanulmányutján tapasztalatokat gyűjtendő első stációját nálunk, Magyarországon tartja. Hálából ezért van szerencsém a következő használati utasítást mellékelni mindahoz a látni valóhoz, melyet szives kalauzai megmutogatnak Önnek:

1. Már megmutatták Önnek a magyar parlament házát hatalmas csarnokaival, aranyozott, plüssel, puha szőnyegekkel burkolt folyosóival. Valahogy eszébe ne jusson Önnek ezeketán megírni a következőket:

„A magyar parlamentáris erös és hatalmas s ennek az ezredéves, impozáns intézménynek méltó szimbóluma a Dunaparton tornyosodó gyönyörű palota...”

... Mert ha el nem mondták Önnek, elárulom: ez a gyönyörű palota másfél éven keresztül törvényhozás, alkotmány nélkül üresen állt s Bécsből még is igen merészen, tügyesen eligazgatták az ország sorsát. Abszolútizmus és alkotmányosság közt nincs is más különbség nálunk, mint az, hogy hol ráütik a Duna partján a bécsi akaratra a törvényesség peesétjét, hol nem. A lényeg marad a bécsi akarat.

2. Bemutatták Önt egy csomó urnak, akikről azt mondták, hogy magyar törvényhozók. Ezek az urak nyájas mosolylyal kezét fogták Önnel, azután érthetetlen szavakat mormogva meghajoltak és tovább mentek. Nehogy az jusson ezek után az eszébe Önnek, hogy:

„A magyar törvényhozók méltóságát, kevés szavu urak, akik elvül valják azt, hogy a bölcs keveset beszél...”

... Mert ezek az urak nem ismervén a francia és angol idiomát, hallgattak és ha arra kíváncsi, hogy mennyire tudják fecsegni a szót, menjen be, hallgassa meg őket az ülésteremben; ha pedig az is érdekelné, hogy mennyire bölesek, fordittassa le valakivel magának azt hogy mit fecsegték.

3. Megmutatták Önnek a királyi palotát. Hibát követne el, hogyha így lelkesednék:

„A magyar nép a főváros leggyönyörűbb pontján, a vár tetején emelt palotát a királyának. A király ha ablakához lép, lábainál látja elterülni a hódoló várost, a nép pedig ha föltékné, bármelyik pillanatban maga fölötte látja a királyát. Egy jó király és egy loyális nemzet gyönyörű összhangja ez!”

... Kérem a nemes béget fáradjon el a Dunaparra estefelé, lássa a komor, a sötét, az örökre kihalt palotát, amint fekete tömbjével ráfekszik hósi Budavárra, mint egy

rossz álom. Azután az első jövő-menőtől kérdezze meg, mikor volt utóljára itt a király?

4. De ha egy katonát, tíz katonát, ezer katonát lát esakóján mindannyinak osztrák kétéfajú sassal, egész bátran megírhatja, hogy:

„... ugylátszik a magyar hadsereg tulajdonképen osztrák hadsereg...”

... mert irván ezt, igazat ír.

5. Ha azonban megmutatják neki az Akadémia palotáját ne írja ezt:

„Boldog magyar irodalom, boldog magyar tudomány, hogy ilyen erős támogatója és mentővára van!”

... Mert jobban nézvéni látni fogja, hogy az Akadémia-palota kapui hermeticez esukva vannak. Ami irodalom, tudomány, művészet, intellektuális érték van ebben az országban, az ezeken a kapukon kívül rekedt. Odabenn csak akadémikusok vannak.

6. Látván a sok gazdag üzletet, az utzasorokra nyíló sok kirakatot, ne gondolja hogy:

„A magyar üzleti világ gazdag és hatalmas, ipara szebbnél-szebb holmival tölti meg az áruházakat...”

... Hanem kérje el a kereskedelemügyi minisztertől Magyarország külforgalmi statisztikáját s számítsa ki, hogy évenként mennyi pénzzel gazdagítjuk a külföldi ipart s a külföldi kereskedelmet.

7. A pompás házsorok láttára ne gondoljon a sztambuli külváros viskóira és ne hogy ily kiáltson föl:

„Ez a jómódu nép csupa palotában lakik!”

... Hanem menjen föl egy bérkaszánya negyedik emeletére, keresse ki a legbüzősebb, legsötétebb udvari lakást, kérdezze meg a gazdát, hogy mennyi bért fizet ezért a lyukért. Akkor látni fogja, hogy ezek az oduk semmivel sem egészségesebbek, mint a sztambuli disznóólak, ellenben ötvenszer olyan drágák. Ha pedig azt akarja tudni, milyen gazdagok a háziurak, nézze meg a telekkönyvek teherlapjait.

8. Ha nagypucuzos nököt lát párisi grand toaletben korzózni az utcán, baj, ha ezt hiszi:

„A középosztály itt gazdag és jóízű...”

... Hanem nézze meg a férjeket, akik asszonyaik mellett félretaposott cipőben, kifoszott gallérral, kopott térdü nadrágban esetlenkednek, és kérdezze meg tőlük, mennyi az adósságuk? hány váltót irtak alá? nem sikkasztottak-e? Vagy ha a jámbor férj azt hiszi, hogy egy taruha tizenhárom forint ötven krajczárba kerül, kérdezzék meg az asszonyt... Különben nem! Ne kérdezen semmit, hanem... Ejh! Ilyen esetben csak tudja, hogy mit cselekedjék!

9. Hogyha látja, hogy Budapesten minden sarkon kávéház van és minden kávéházat reggeltől estig, estétől reggelig teleülnek az emberek, írja be egész bátran a jegyzőkönyvébe:

„Ugy látszik, csakugyan keleti faj ez a magyar! A Boszporusz partján láttam csak ilyen naphosszat elmélőző tunya, tétlen embereket, akik teljes indolenciával és nem-törődömséggel engedik elfutni maguk fölötte az időt. Annak a sok szomorunak, amit egyebet tapasztaltam, és annak a még több szomorunak, amit ezenkívül nem tapasztaltam, alapja és gyökéroka aligha nem ez...”

... Bátran írhatja ezt, mert így irván, igazat ír.

Ezzel be is fejezem rövid utmutatómat, befejezésül hozzáfűzvéni még a következő két jó tanácsot:

Ha már a vonaton ül a kényelmes, párnázott Pulmann-kocsiban, az utazással járó kellemes ringatózás ne bántázza rózsás illúziókba. Csak akkor sóhajtsen föl megkönnyebbülten, hogyha már Bécsbe ért és még-seb törte ki a nyakát.

Ha pedig csakugyan a monarchia és Törökország közt főnforgó ügy elintézésében fáradozik, minden tanakodás, informálódás nélkül utazzék egyenesen Bécsbe, a Ballplatzra. Ugyis ott kell intézkedni, nálunk feleslegesen fecsegni az időt.

Ali Kemal bég iránt alázatos tisztelettel

Benda Jenő.

Az ujoncz-javaslatok.

— A véderőbizottság ülése. —

Budapest, február 4.

A képviselőház véderő-bizottsága ma délután Thaly Kálmán elnöklésével ülést tartott. Az ülésen Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter és Bolgár Ferenc államtitkár is jelen voltak.

A bizottság az ujonczlétszám megállapításáról és az ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslatokat és a honvédelmi miniszternek az öngyilkossági esetekről, valamint az egyéves önkéntesek tisztviszgjájáról és a magyar tisztek elhelyezéséről szóló jelentéseket tárgyalta.

Bakonji Samu előadó elfogadásra ajánlja az 1051. és 1052. számú javaslatokat.

Kemény Károly mindenkéltt reflektál azon alaptalan híresztelésre, hogy a függetlenségi párt a bankügy által előállott feszültségre való tekintettel, a rendes ujonczlétszámot sem volna hajlandó megajánlani. Ilyen végső eszközre a bankügyben nem kerülhet a sor, mert teljesen illoyális föltevés az, mintha a nemzeti bankhoz való jogunk érvényesítése legfelsőbb helyen akadályra találhatna. Maga részéről is megszavazza az ujonczjavaslatokat. Nem mellőzheti azonban hallgatással, hogy újabb időben az osztrák parlamentben mind szemérmetlenebb támadások intézettek a közös hadsereg magyar részét illető követeléseink ellen. Felemlíti, hogy gróf Thun Ferenc az urakházában közhelyeslés mellett és az osztrák kormány ellenmondása nélkül, kijelentette, hogy a magyar állameszme érvényesítése a hadseregben ennek a hadseregnek legnagyobb veszedelme. Hasonlóképpen Morsey, Lueger szövösve, a rendes ujonczjutalék megtagadásával fenyegette meg a császárt, ha a magyarok követeléseit teljesíti. A magyar függetlenségi párt megadja ezt az ujonczjutalékot, dacára annak, hogy törvényeink a közös hadseregére nézve még mindig nem hajtának végre.

Az osztrák parlament teljes bizalmatlanságát fejezte ki a közös hadügyminiszter iránt, mert a magyarok követeléseit katonai érdekből mérlegelni hajlandó. Ha igaz, hogy Schönaich csakugyan fölismerte követeléseink teljesítésének éppen a hadsereg érdekében való nagy jelentőségét, ugy azon ritka hadügyminiszterek közé tartozik, akik a magyarok teljes bizalmára méltók. Szomorussággal konstatálja, hogy a magyar tisztek száma az utóbbi években sem növekedett. Meggyőződése szerint ez az állapot nem is fog javulni mindaddig, amíg a hadsereg magyar részét magyar lábra nem helyezik és mig ki nem mondják, hogy a közös tisztképző intézetekben a magyar ujonczjutalék arányában vétessenek föl növendékek. Kérdést intéz az új véderőtörvény dolgában és megkérdi, vajjon ez a törvény a kétéves szolgálat alapján fog-e állani. A honvédtüzérség szervezésének elmaradását fájlalja, mert az osztrák Landwehr már saját tüzéséggel működén, sokkal magasabb katonai értékű, mint a honvédség. De másrészt kijelenti, hogy a közös hadseregére vonatkozó követeléseink teljesítése nélkül a honvédség számára sem hajlandó semmiféle létszámemelésre belemenni. Kérdi a honvédelmi minisztert, vajjon állást foglal-e a haditengerészetnek azon tervezett fejlesztése ellen, amely szerint új hajóépítések horribilis összeg, állítólag 500 millió korona erejéig már legközelebb foganatba vétetnek. Végül figyelmezteti a honvédelmi minisztert azon igéretére, hogy a honvédtisztek egyenruházatát meg fogja változtatni, hogy a mainál izlésebb és magyarosabb kinézet nyerjen.

Moskovitz Iván a javaslatot elfogadja. A magyar állameszmének érvényesülésétől csak jót vár a hadsereg. Sürgeti az új véderőtörvény meghozatalát és a magyar katonai alreáliskolák létesítését.

Okolicsányi László a javaslatot általánosságban csak azért fogadja el, mert a jelen politikai alakulás alapját képező megegyezés kötelez minket a véderőnek eddigi létszámában való fenntartására. Ennek az eddigi módon kifejezést kíván adni a jelentésében is. Elszomorító képét adja a helyzetnek, hogy a honvédelmi miniszter a törvényjavaslat indoklásában kénytelen konstatálni, hogy a viszonyok, amelyek egy új véderőtörvény megalkotását gátolják, 1898-tól 1908-ig nem változtak. A viszonyok ezen változatlanóságának oka nem más, mint-hogy Magyarországnak a törvényben biztosított jogai a hadsereg tekintetében nem ismertettek el és kívánságai nem teljesítettek. Azok, akik e kívánságok teljesítését akadályozzák, rossz szolgálatot tesznek ugy az uralkodónak, valamint a monarchia hatalmi állásának. A jelenlegi helyzet nem engedi meg, hogy követeléseink teljesítését sürressük, de az bizonyos, hogy ezen követelések teljesítése nél-

kül a mostani képviselőház nem lesz hajlandó nagyobb áldozatokat hozni azért a hadseregért, amely semmi tekintetben nem jelentkezik mint a magyar állam intézménye. Nagyon csalódnak pedig azok, akik egy jövődéli képviselőháztól talán nagyobb engedékenységet remélnék, mert az a képviselőház egyrészt nem lesz követeléseiben a paktum által korlátozva, másrészt a parlament demokratizálása a nemzeti radikálizmus erősödéséhez és a katonaság iránti ellenszenvű növekedéséhez fog vezetni. Ezen szempontok által vezetve kijelenti, hogy a honvédtüzség szervezéséhez és az e célból megkívánt áldozatok megajánlásához sem volna hajlandó hozzájárulni, amíg a közös hadseregben a magyar állam követelményei kielégítve nincsenek, mert a honvédtüzség csak arra volna hivatva, hogy a közös hadsereg azon tüzércsapatát, amelyek most a honvédséggel való együttműködésre vannak lekötve, felszabadulnának és ezáltal a közös hadsereg tüzérügyi szükséglete ki volna elégítve. Végül azt kívánja, hogy a jelentésbe vétessék fel azon kívánság, hogy a majdan beterjesztendő véderőtörvényből azok a közjogi helytelen kifejezések, amelyek az 1889. I. t.-cz.-be belejutottak, hagyassanak el és ezek helyett kizárólag oly kifejezések használtassanak, amelyek az 1867. XII. t.-cz.-nek megfelelnek.

Szabó István (zámolyi) szövevényes, hogy több tartalékos részről azon panaszt hallotta, hogy a fegyvergyakorlatra vonatkozó behívást csak közvetlen a fegyvergyakorlatok előtt kapják kézhez. Nehogy ezáltal sok munkás ipar, stb. tartalékos kárt szenvedjen, kéri ezen mulasztás orvoslását.

Zichy Miklós hosszabb beszédben foglalkozik az előbbi felszólalásokkal és különösen a sorozások menetének részletkérdéseit tárgyalja a gyakorlati életből vett adatokkal.

Thaly László: Az egy gyermekrendszer évek óta pusztít az országban, főleg a Dunántul színmagyar népe között. Felveti azon eszmét, hogy a megalkotandó véderőjavaslatok közé is vétessenek fel ezirányú intézkedések. Pl. az első fiú ne legyen katonamentes, de a harmadik fiú igen.

Ezek után Bakonyi Samu mondott zárbeszédet. Kmetynek a tisztképzés tekintetében emelt kifogásaira megjegyzi, hogy a magyar nyelvű oktatás mult évi eredményei már megnyugtatók. A honvédelmi minisztérium ellenőrző tevékenységét azonban fokozni kell, a mint arra nézve már a bizottság állást is foglalt. A hadügyminiszter a magyar delegációban újabb követeléseket nem helyezett kiállításba. Az osztrák delegáció előtt tett ilyen irányú nyilatkozatait képviselője a magyar delegációban tárgyaltanoknak nyilvánította. Moskovitz Iván fejtegetésével teljesen egyetért és a honvéd al-reálisok felállítását a maga részéről is sürgeti. A katonai igazságszolgáltatás reformjának sürgetésére kéri a minisztert. Okolicsányi kívánsága tárgyában megjegyzi, hogy az 1905-iki képviselőházi feliratra való hivatkozás a bizottság jelentésében eddig is helyet foglalt. A honvédség fejlesztéséért a nemzeti hadsereg híveinek készséggel meg kell hozni a szükséges áldozatokat. A kedvezmények tekintetében a mai állapotok szerinte is tarthatatlannak. Az e részben szükséges törvényhozási intézkedésekkel, meggyőződése szerint a sokáig késő véderőtörvényjavaslat előterjesztéséig várni nagy hiba volna.

Az előadó zárbeszéde után *Jekelfalussy* honvédelmi miniszter hosszabb beszédben felvilágosító és megnyugtató válaszokat adott a vita során feltett kérdésekre.

Végül *Bolgár* Ferenc államtitkár szólalt fel a tisztképzés és a katonai nevelés kérdésének részleteit ismertető szakaszerői alaposággal.

Ezek után *Thaly* Kálmán elnök kérdésére a bizottság a javaslatokat általánosságban elfogadta.

Az első szakasznál *Kmetty* Károly kifejti, hogy a fennálló törvényeknek megfelelőleg nem a közös hadsereg, hanem a közös hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereg számára kellene megállapítanunk és megajánlanunk az utonevelés számot. A „közös” jelzőt az 1889. VI. t.-cz. a 67-es törvénynek „összes” jelzője helyébe tette, ellenben érintetlenül fentartotta a 67-es törvénynek a kiegészítő magyar hadseregre vonatkozó rendelkezését. Ha ezen nomenklatura elfogadása nehézségekre talál, csak azt igazolja, hogy ezen a ponton sem tartják be a 67-es törvényt.

Gróf *Apponyi* Albert rövid felszólalása után a szakaszt a bizottság elfogadta.

Elfogadta a bizottság a többi szakaszokat is és a honvédelmi miniszter jelentéseit is tudomásul vette.

Kabaretetek a Kaszinóban.

— Privát előadás a Nemzeti Kaszinóban. —

I. Ahogy a kabaretetek beszélnek.

A kabaretetek elkésztetten jelennek meg az Andrássy-uti előadóhelyen és rendkívül izgatottan látszanak:

— Van publikum? Nincs publikum? Mind egy. Holnaptól kezdve megint felemeljük a helyárat, a tömeg tolongani fog, megint divatba jövünk.

— Mi történt? Mi történt?

— A legnagyobb megtiszteltetés ért bennünket. Budapest legmagasabb helyén voltunk vendégszereplni, a legmagasabb arisztokráciánál voltunk és a még magasabb főhercegi pár előtt, József főherceg és fenséges neje, Augusztina főhercegnő előtt produkáltuk a kabaretművészet remekait.

— Nagy eset. Nagy eset. Hogy esett?

— Ugy esett, — magyarázzák és a publikum kitöndül, hogy hallgassa a szenzáció elmondását.

— Ugy esett kérem, hogy már hetekkel ezelőtt tudakozódtak nálunk legmagasabb helyről, hogy vajon hajlandók, szívesek és kegyesek lennénk-e a főherceget és fenséges nejét abban a megtiszteltetésben részesíteni, hogy nekik egy kabaret-előadást tartsunk. Mi hosszas vonakodás után (elvégre az ember nem lehet fábul) beleegyeztünk, megjegyezvén, tisztelt hallgatóság, hogy a helyárat ott úgy a magunk, mint a magas hallgatóság részére duplájára emeltük, mivel hogy mi alapjában véve demokraták vagyunk...

— Éljen! Éljen! Éljen! — zug a hallgatóság.

— Köszönjük. Azonban úgy látjuk, hogy tisztelt publikumot most a ma esti műsornál inkább érdekli a mi vendégszereplésünk, tehát hölgyeim és uraim, tessék besétálni a nézőtérre és mi a színpadról az önök teljes nyilvánossága előtt apróra elmondjuk, hogy miképpen szerepeltünk a Nemzeti Kaszinóban, a főhercegi pár előtt és az öt körülvevő előkelő arisztokrata társaság előtt.

— Menjünk. Menjünk. Menjünk.

Mindannyian bemennek, elfoglalják a helyeket. A kabaret-konferencia kilép:

— Tehát, tisztelt közönség, drága selyemmel bélelt fiakkerek jöttek értünk, livrés inasokkal, udvarhölgyekkel, udvarmesterekkel és válogattak közöttünk. Nagyon ügyeltünk, hogy kit viszünk magunkkal. A társaságnak tán inkább öröme telt volna egy igazi kabaretelőadás, például Szécsi Magdában, aki előadta volna, hogy „Ha én is itt lehetnék” nevezetű számot, de mi úgy véltük, hogy a kellemeset egyesítjük a hasznossal, megalapozzuk a fiatal Németh Juliska jövőjét. Magunkkal vittük továbbá a zongoristát, a vörös haja folytán vonzó Szirmai és Ferenczy Károlyt, az ösztövért komikust, hogy maj elesinálja a „Pesti agrár”-t. Tetszik tudni, a magasabb körökben tetszik az, ha a zsidókat csufoljuk. Hisz a határvidéki és galicziai helyőrségekben a huszártisztek között divatos az, hogy ha mulatni akarnak, hozatnak néhány zsidót, mindegyiknek adnak egy hatost és ezért minden tiszt minden zsidónak hatszor a szájába köp.

— Pfuj! — hangok a hallgatóság köréből. — Pfujh!

— Pardon, tisztelt közönség, ne tessék pfuj!-ozni. Hisz eleinte mi is éltünk a gyanuperrel, hogy a szánkba fognak köpni. De mily kellemes csalódás! Gyönyörű dámák fogadtak bennünket. A legkisebb is latifundiumos grófnő volt. Bájosan fogadtak. Leporolták a cipőinket, pedig ekvipázsokon jöttünk, mégis leporolták, esakis a tisztelet jeléül. Adtak enni-inni. Fecskefészeklevest, francia bort, ezüst nyárson sült husokat, bécsi jégén hűtött barackot.

— Áj, vaj...

— Áj? Már mint áj? Az is volt. Vaj is volt. Tojást ettünk madeira szószba és vajjal kengették bennünket háj helyett.

— A dologra kérem, a dologra! Ki kinek lett a völegénye és ki kinek a menyasszonya?

— Önök mindjárt a végén szeretnék kezdeni. Tehát beléptünk és felléptünk. Konferáltunk, mó-

káztunk éppen úgy, mint önök előtt. Mindent bemutatattunk, amit mutathattunk és lejtászván a megállapított programot, el akartunk távozni, hogy idejőjjünk önök közé, mivel hogy többet ér minden nap egy zsufolt terézvárosi nézőtér, mint egyszer tíz évben a kaszinói főhercegi társaság.

— Éljenek!

— Azonban a hogy jönnénk, visszahívniak bennünket. A legszebb grófnék simogatták ezen Ferenczy Károlyt: „Édesem, azt énekeld el, hogy a Kossuth Ferencz komornyikja.” Ferenczy vonakodott: „Jaj, de csiklandós vagyok.” De megfogta ez is, az is. Mindnyájunkat itattak, bolondítottak, csábítottak. Fiakkert küldtek a kottákért. Azalatt mi úgy éltünk, hogy egy grófné egy kabaretet, egy hercegnő egy kabaretet. És ennyi volt az egész. A többi diszkreció dolga, itt vagyunk, mást nem tehetünk, elmondtuk és most tessék ebből megtudni, hogy aki előkelő asszony, férfi akar lenni, az minden este a kabaretbe jön, jön, jön. Isten magukat úgy segítse.

II. Mit mondanak az urak?

A kabaretvendégszereplés ezen előadások folytán belekerült a lapokba és kaszinóbeli urak, akik rendezték, nagyon megijedtek. A képviselőház folyosóján csoportokba verődtek a politikusok és titokzatosan tanácskoztak, hogy miféle botrányt lehetne kisajtolni az ügyből. Hogy kinek lehetne kellemetlenséget okozni, kinek lehetne borsot törni az orra alá és miképpen lehetne népszerű szerepléshez jutni. Szerették volna elővenni Andrássy Gyula grófot és a nemzeti bankot, de hamar megtudták, hogy se gróf Andrássy Gyula, se a nemzeti bank nem volt jelen a kaszinói előadáson, holott a kabaretetek a belügyminisztert besorozták a jelenlevők közé.

Volt szó valami szénüzeletről, ami miatt egy fiatal barátunk megharagudott Kossuthra, de az előzmény csak annyiból áll, hogy a társaság ebédnél ült és aztán úgy tettek, mintha valami jó ötlet jutott volna az eszükbe:

— Hozassunk kabareteteket!

Régebben ugyanilyen hangulatban így szólottak volt:

— Hozassunk cigányokat!

Most minékünk, beszélnek az urak, az az ötletünk támadt, hogy a főherceg és főhercegnő ő fenségeik szeretnek megismerkedni a főváros életével, érdeklődnek az iránt, hogy miféle dolgokon mulat a pesti publikum. Ők a Karátsonyi-estélyen is végig néztek egy programot, amelyiket úgy adták le, mintha kabaret volna, de aztán megtudták, hogy csak egyszerű koncert volt. Maga a főherceg egyszer végignézte a Víg-színházban a „Király” előadását és folytonos nevetett azon, hogy „Nagyon szép, nagyon szép. Meg vagyok elégedve. Hulljon le a pel”. Tehát hozattunk igazi kabareteteket és azt mondtuk, hogy csináljanak, amit tudnak. A „Dutzi gróf sofförje” nevezetű kuplét nem tudták, hát csináltak egyebet.

Azonban amikor a Kossuthi-kuplét kezdték, a főherceg így szólott:

— Ez igazán ostoba. Nem értem, hogy a budapesti publikum mi örömét találja az ilyen izléstelenségeken.

Aztán a főherceg, meg fenséges neje el is távoztak.

Mi ellenben nagyon meglepetten olvastuk ma a mulatság szörnyű leírását és inkább kifizettük volna mindazt a pénzt, amit ilyen reklámból haszonnak vélnek, semhogy beleessünk a szenzációba. Nagyon meggondolatlanok voltunk, rosszul számítottunk. Mi azt hittük, hogy a kabareteteket úgy lehet meghívni, mint a cigányokat. A cigányok, ha tizen jönnek is, sohasem mondják el, hogy mit láttak, mit hallottak és különösen nem, ha semmit se hallottak. Többet nem fogunk kabareteteket hívni.

III. Mit mond a főherceg?

József főherceg így szól:

— Nagyon sajnálom a félreértést. Semminek oka nem vagyok. A mi részünkről annyi történt, hogy elfogadtunk egy meghívást. Nekünk már az is

öröm, hogyha kíséret nélkül, szertartások nélkül megjelenhetünk egy társaságban, ahol szívesen időzünk és ahol a spanyol etikett külsőségeivel nem kell bajlódunk. Hogyan gondolhattunk volna arra, hogy ebből Kossuth Ferenczre nézve félreértés, avagy bántó szándékból hozzájárulás keletkezhetne. Hogy pedig aképpen tárgyalják, amint róla nekünk referálnak, az ellen a leghatározottabban tiltakozunk. Mi szeretjük a társaságot. S ha Bécsben részt lehet venni összejöveteleken a kíváncsiság ily megnyilatkozása nélkül, miért ne lehetne azt tenni Budapesten? Avagy mit tegyünk? Szoritkozunk talán csakis azokra a nyilvános szereplésekre, amelyek tizenöt percnyi vagy harmincz percnyi unalmas cseréléssel telnek el!

*

IV. József főherczeg Kossuth Ferencznel.

Az egész ügy ma délután a legkorrektebb és legtapintatosabb módon elintéződött.

A délutáni órákban Kossuth Ferencz értesítést kapott, hogy József főherczeg meg fogja látogatni. A főherczeg eddig is Kossuth Ferencz betegsége alatt többször, gyakran érdeklődött hogyléte iránt és mindig kifejezést adott szimpátiájának.

Kossuth Ferencz dunaparti lakása várta a főherczeget.

József főherczeg délután öt órakor megjelent Kossuth Ferencznel. Minden kíséret nélkül érkezett, egyszerű, magyaros, barátságos látogatást tett.

Több mint egy órányi időig, öt negyed óráig időzött József főherczeg Kossuth Ferencznel és míg gyógyulása felett örömet fejezte ki, mindenféle témáról beszélgetett. E témák között voltak politikaiak is és József főherczeg tanúságot tett arról az élénk érdeklődésről, melylyel a közéleti dolgok iránt viselkedik és ugyanugy tanúságot tett érzelmeiről, melyek mindenekfelett tiszteletreméltóak.

Majdnem felesleges megjegyezni, hogy a kabaret dologról nem esett szó. Ez egyszerűen tárgyalanná vált.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése. A képviselőház ülése előtt tanácskozássra ültek össze a pártok elnökei. A konferencián azt vitatták meg, vajjon hárszabályszerű volt-e Weisskirehner elnöknek tegnapi eljárása, amikor nyomban megnyitotta a vitát a miniszterelnök beszéde fölött. Több felszólalás után a konferencia többsége az elnök eljárását a hárszabályokkal megfelelőnek ítélte s ezzel a tanácskozás véget ért.

E konferencia után megnyílt az ülés és Masarik befejezhette tegnap megkezdett felszólalását.

Masarik képviselő a kormánynak a nyelvkérdés rendezésénél követett eljárását az alkotmány megsértésének minősíti, miután a parlament csupán a rendezési mód általános elveinek kijelölésére volna illetékes. Kifogásolni való, hogy a kormány csupán Csehországban szándékozik a rendezést keresztülvinni, Morvaországban és Sziléziában pedig nem.

Urban képviselő kijelenti, hogy teljes mértékben helyesli a kormány azon kísérletét, hogy a nyelvkérdést a Reichsrathban megoldásra juttassa. Alkotmányértésről szó sem lehet. Maguk a javaslatok azonban nagy csalódást okoztak a német-cseh képviselőknek, mert míg a csehek háborítatlan birtokába jutottak annak, amit via facti kivívtak, addig a németek részére a mérleg az egész vonalon deficitet tüntet fel. Ha ennek daczára a javaslatot mint a parlamenti tárgyalások alapjául szolgáló tervezetet nem utasítják vissza, ez abban a reményben történik, hogy a bizottsági tárgyalásokon módosítványaik teljes mértékben figyelembe fognak részesülni. Csalódások esetén a legélesebb parlamenti eszközöket fogják igénybevenni.

Bukvaj kétségbevonja a Reichsrath jogosultságát arra, hogy a csehországi nyelvkérdést megoldja

és kijelenti, hogy a javaslat alapját képező területi elv casus belli a cseh agráriusok számára.

Pacher kijelenti, a német radikálisok követelik, hogy német nyelvterületen kizárólag német legyen a külső és belső hivatalos nyelv és német hivatalnokokat követelnek a német területekre. Jelen formájukban a törvényjavaslatokat a németek nem fogadják el.

Hribar képviselő hangsúlyozza a szükségességét, hogy az egész országban a nemzetiségi békét kell helyreállítani. Roller hangsúlyozza, hogy a németek óhajítják a nyelvkérdés törvényes rendezését, de nem minden áron. A benyújtott törvényjavaslatot ebben a formában nem fogadjhatják el.

Kramar képviselő kijelenti, hogy az összes cseh pártok álláspontja szerint a nyelvkérdés rendezése a tartománygyűlés feladata. E kérdés rendezése egyttal azonban állami szükséglet. A nyelvkérdés és a hivatalnokok kérdésének rendezése, ugyszintén a kerületek beosztása tárgyalható ugyan a Reichsrathban is, a cseh képviselők azonban sohasem járulhatnak hozzá ahhoz, hogy a tartománygyűlés döntése nélkül helyeslőleg hozzájáruljanak a cseh királyságnak nemzetiségi elhatárolás által való mechanikus feldarabolásához. A nemzetiségek közti megegyezésre más előfeltételeket kell teremteni, a titkos rendeletek csalást és gazemberséget képeznek. Végül kijelenti, hogy a csehek mindent elkövetnek a nemzetiségi béke helyreállítására, de a cseh királyság egységének és oszthatatlanságának védelmében a végső határig is elmennek. (Helyeslés.)

Mataja, a kereskedelmi minisztérium vezetője a leghatározottabban tiltakozik azon állítás ellen, hogy a postai rendelet becsstel, vagy tudatosan helytelen hazug dolgot tartalmazna. Titkos rendelet sem adatott ki. Annyi igaz, hogy a kényes helyzetre való tekintettel, a posta igazgatását a rendelet keresztülvitelére vonatkozó rendeletet kapott (Élénk közbeszólások, zaj.) amely a helyzet szükségéhez képest megállapítja a hivatalos gyakorlatban megengedhető kivételeket. A „megengedhető” szó a cseh radikálisoknál a felháborodás viharát kelti, amely zajos közbeszólásokban nyilvánul meg. Egyre Abozug Mataja, abozug Wagner! kiáltások hallatszanak. (Wagner osztályfőnök postaigazgató.) A zaj egyre tart és Pattai képviselő, ki ezután szólasra következik, alig kezdheti el beszédét. Csak amidőn az elnök magához kéréte a kereskedelmi minisztérium vezetőjét és vele együtt távozott a teremből, csak akkor szűnt meg lassan-lassan a csehek izgatottsága.

Glombinski képviselő kijelenti, hogy a lengyelek klubja nem tartja illetékesnek a Reichsrathot a nyelvkérdés rendezésére. Nem mint döntőbíró, csak mint jóbarát kíván a kérdés megoldásában közreműködni, feltéve azt, hogy mindkét nemzetiség képviselői ez esetben az ügy reichsrathi elintézésénél hozzájárulnak a kivételes eljáráshoz. A tárgyalást erre megszakítják. A legközelebbi ülés holnap.

A francia követ Marokkóban. Regnault francia követ január 31-én érkezett Fezbe, hova ünnepiesen vonult be. A követet a főszertartásmester, valamint a pénz-, külügy- és hadügyminiszterek, ugyszintén a fezi pasa kísérték a városba, utjában ötezer katona állt sorfalat, mögöttük számos kiváncsi. Az összes európaiak, valamint az angol, spanyol, osztrák-magyar, német és francia konzulok a táborban ma meglátogatták Regnaultot, ugyanigy a marokkói főméltóságok is. A követ találkozása a szultánnal igen szívélyes jellegű volt.

Az orosz дума ülése. A дума mai ülésén a személyes szabadságra vonatkozó bizottsági javaslatot tárgyalta, amely terrorista merényletek folytán károsult emberek kártalanítására vonatkozik. E végből másfélmillió rubelt kíván a belügyminiszternek kiutaltatni. A vita során Rodicev kadetpártit a tárgytól való eltérés miatt az elnök ismételtelen rendreutasítja, mire Volkov kadetpárti azt kiáltja Chomjakov elnök felé: Ön nem tud elnökölni. Az elnök javaslatára Volkovot kirekesztették a mai ülésekből. A kadetpártiak, szociáldemokraták és a munkások pártja, kik az elnök eljárásában a kisebbség elnyomását látták, tüntető-

leg elhagyták a termet és az ülés további folyamán távolmaradtak. A javaslatot ezután elfogadták.

Tittoni lemondása. A „Tribuna” írja: Egy estilap jelentette, hogy Tittoni külügyminiszter felkérte Giolitti miniszterelnököt, ne hívja össze a kamarát, mert ellenkező esetben rendelkezésére kellene bocsátani a tárczáját. Abban a helyzetben vagyunk, hogy kijelenthetjük, hogy ez a hír minden alapot nélkülöz. Tittoni külügyminiszter sohasem gondolt arra, hogy hasonló felszólítást intézzen a miniszterelnökhöz.

Rómából jelentik, hogy Giolitti miniszterelnök ma hosszas tanácskozott a kamara és a szenátus elnökeivel, aztán minisztertanács volt. A kormány előterjesztésére a király a parlament két házának elnökeit az Annunziata-rend nagykeresztjével tüntette ki és általános amnesztiát is fog adni. Ezt a két eseményt arra magyarázzák, hogy a képviselőházat már nem hívják többé össze, hanem kiírják az új választásokat, amelyek márczius 14-én fognak megkezdődni.

Német birodalmi gyűlés. Napirenden volt a belügyi hivatal költségvetésének második olvasása. Az első címhez (államtitkár fizetése) tíz határozati javaslat érkezett be. Trinborn (centrumparti) megokolja a pártja részéről benyújtott határozati javaslatokat. Követeli első sorban a koncesszió-kötelezettséget a palacszkörárusításra. Pártja általában helyesli a szociáldemokraták javaslatát a birodalmi bányatörvény alkotása tárgyában. A 8 órai munkaidő általánosítását azonban ellenzi. A vasárnapi munka mindenütt való betiltását szintén nem tartja mindenütt keresztülvihetőnek. Pauli (konzervatív) szükségesnek tartja a tisztességtelen verseny ellen irányuló törvényjavaslat mielőbbi megalkotását.

Az angol kormány válság előtt. A „Daily Chronicle” szerint lehetséges, hogy kabinetválság tör ki és három miniszter kilép a kabinetből. Több miniszter, hir szerint, Morley indiai államtitkár, Lloyd George pénzügyi államtitkár és Churchill kereskedelmi miniszter az admirális flottaépítési programját nagyon messzemenőnek mondják. A program ellenzői azon a véleményen vannak, hogy hajókat gyorsabban lehetne építeni, semmint azokra kellő számu legénységet megfelelően kiképezni, valamint hogy nagyarányu flottaprogram benyújtása egyidejűleg a király berlini látogatásával sokat rontana ennek hatásából.

Hoch szociáldemokrata a gazdasági munkások jogtalanságát kívánja megszüntetni és a koalíció jogát követeli a tengerészet részére. A balcsotbiztosítást illetőleg az előírások megállapításánál a munkásoknak is szót kell adni. A vasnagyparban sürgősen szükséges a munkaidő megállapítása. Dr. Mukdan szabadelvű néppárti a szociálpolitika haladásának akadályát a szociáldemokraták mértéktelen agitációjában látja. Igaz, hogy a hányajog javításokra szorul, de nem érti, hogy a szövetséges kormányok miért húzódnak annyira a munkásellenőrök intézményétől.

Dr. Mukdan azt mondja végül, a rokkantbiztosításnál el kell kerülni a felügyelő hatóság hártatlan növelését. Egyesülési jog nélkül üzni szociálpolitikát képtelenség. Az egyesülési jog többet ér, mint az összes fölügyelő közegek. Erre az ülés véget ért.

Németország és Venezuela szerződése. Karakaszából Willemstadon át érkezett jelentés szerint a német követ és a venezuelai külügyminiszter január 26-án hajózási és kereskedelmi szerződést írtak alá, amely Németországnak a legtöbb kedvezést adja meg. A szerződés megkötése hosszú évi munka eredménye.

Egy híres távirat. Arról a táviratról, amelyet Vilmos császár a bur háboru előtt Krügerhez intézett, a National Zeitung illetékes helyről a következőket jelenti:

A távirat szövegét Kaiser, akkori gyarmatügyi igazgató szerkesztette. Báró Marsal enyhítette ennek a szövegnek néhány temperamentumosabb mondatát. Az ily módon kijavított szöveget a császár elé terjesztették, aki a felelős miniszterekkel együtt aláírta. A távirat eszméje magától a császártól eredt, nem pedig a külügyi hivataltól.

Menelik haldoklik. Abis-abebai jelentés szerint Menelik nébus állapota még mindig aggasztó. Debra-Libanosban az összes törzsfőnökök egybegyűltek és embereiket fegyverbe szólították. Ugyanide ment a nébus tüzésége is. A kormányügyek szünetelnek

A balkáni események.

Budapest, február 4.

Izvoleszki javaslata, melynek célja a bolgár-török ellentéteket kiegyenlíteni, Szófiában kedvező fogadtatásra talált, míg Konstantinápolyban bizonyos fokú ellenszenvet keltett. A bolgár kormány Oroszország közbelépésében némi gáncsiát lát, hogy a kárpótlási összeg nem fogja meghaladni a nyolczvankétfélmillió franknyi összeget és azt reméli, hogy olcsóbb kamatlábra számíthat, mint ha önálló kölcsönt venne fel.

Konstantinápolyban nem nagyon rajongnak Izvoleszki javaslataért, mert ott már számítottak a bolgár milliókra, amelyek nem egy reformtervezet gyors életbeléptetését segítenék elő. Igaz ugyan, hogy az orosz javaslat révén Oroszország által lefoglalt jövedelmi források tizenhatszáz esztendőre felszabadulnak és a török kormány azokra újabb kölcsönt vehet fel, de ez bizonyára drágább pénz lesz és megszerzése sok körülménytől függ. Valószínű azonban, hogy Törökország akezeptálni fogja az orosz javaslatot, annál is inkább, mert mint most kitűnik, Oroszország Anglia útján tette előterjesztését Konstantinápolyban és így a török kormánynak aligha lesz annyi erkölcsi ereje, hogy angol barátainak megtagadja ezt a kis szíveséget.

Ami a monarchia álláspontját illeti, Bécsből eredő hírek szerint, a javaslat csak annyiban érinti annak érdekeit, amennyiben a keleti vasutakra vonatkozik. A kárpótlási kérdésként diplomacziánk felfogása szerint, kizárólag Törökország és Bulgária belügye, melyet, ha a béke helyreállítását előmozdítja, örömmel üdvözlőnének Bécsben.

Ma a következő táviratokat kaptuk:

A török megegyezés aláírása.

A két legelőkelőbb török lap, az „Ikdam“ és a „Yeni Gazetta“ jelentik, hogy az osztrák-magyar-török entente-jegyzőkönyvet a mai minisztertanácson megegyezően megtárgyalták. A jegyzőkönyv aláírása holnap és holnapután fog megtörténni. A „Surra-i-Ummet“ azt mondja, hogy a mai minisztertanács valószínűleg már elfogadta a jegyzőkönyvet, miután ellentétek nem állanak fönn annak tartalmára nézve.

A teherhordókat és bárkavezetőket hivatalosan értesítették, hogy a bojkottot be kell fejezni.

Az orosz javaslat.

Bécsi jelentések szerint Ausztria-Magyarország az orosz kormánynak második javaslatát, mely a fizetési feltételeket akarja megkönnyíteni Bulgáriának, jóindulattal, de tartózkodva fogadja, mert abban a véleményben van, hogy ez a kérdés közvetlen tárgyalások útján rendezendő a porta és Bulgária között és a monarchiának nincs szándékában a két érdekelt hatalom szabad elhatározására bénító befolyást gyakorolni. Magától értetődik, hogy Ausztria-Magyarország örömmel üdvözlőne olyan módot, amely lehetővé tenné a függőben lévő ellentétek gyors elintézését. Ezuttal azért nem akar beleavatkozni a monarchia Törökország és Bulgária pénzügyébe, mert még nincs is tisztában ezzel a finanziaális kombinációval, de meg Bulgáriának és Törökországnak ez teljesen belügye és ha ők ketten így állapodnak meg, a monarchia örülni fog, ha ez a mód sikerre vezet.

Megbízható forrásból híre jár, hogy Edvárd király Törökországnak azt ajánlotta, hogy fogadja el az orosz javaslatot, mely Törökország érdekeinek megfelel. A nagyezer a tegnapi minisztertanács után kijelentette, hogy az orosz javaslat nem elégíti ki Törökországot.

Ebből a nyilatkozatból azonban nem lehet megállapítani, hogy elvben elfogadták, vagy visszatartották-e a javaslatot.

Az orosz kormánynak a török-bolgár konfliktusra vonatkozó közvetítő javaslata a külföldi sajtóban különféle magyarázatokra adott alkalmat. Ezen kősa híreket megegyező-landó a szentpétervári távirati ügynökség most a következő energikus félhivatalos nyilatkozatot tett közzé:

A javaslat tisztán csak a béke fentartása érdekében tételt meg bármilyen a tenzorosos kérdését érintő követelés vagy más egyéb célok szemmel tartása nélkül, bár kevésse valószínű, hogy a porta, melynek jelenleg mindenekelőtt készpénzre van szüksége, a javaslatot változatlanul magáévá tegye. Ez a hír valószínűleg az összes európai udvaroknál kedvező benyomást fog kelteni, amennyiben azt dokumentálja, hogy Oroszország eddigi oppozícionális álláspontját, melyet Kelet-Ruméliával és egyúttal Bosznia annektálásával szemben elfoglalt, feladni szándékozik. Minthogy most már angol részről is a konfliktus békés elintézését óhajtják, remélhető, hogy a török-bolgár kérdés rövid időn belül elintézettné lesz tekinthető. Fenmaradna még Szerbia és Montenegró ügye, mely csak úgy válna megoldhatóvá, ha szerb részről mielőbb engedmények tétetnek.

A „Morningpost“ konstantinápolyi tudósítója arról értesül, hogy a török parlament holnapi ülésén az orosz javaslatot valószínűleg elfogadják. A Reuter-ügynökség hírt kapott, hogy a portát kinosan érintette, hogy Anglia és Franciaország az orosz javaslatot siettek elfogadni és nem tartották szükségesnek a porta véleményét előzetesen megtudakolni. Németország és Ausztria-Magyarország még nem nyilatkozott az orosz javaslatról. Német hivatalos körökben nagy tartózkodást tanúsítanak az orosz javaslattal szemben és annál kevésbé kívánnak máris állást foglalni, mert hiszen még Törökország sem nyilvánított véleményt a javaslatról. A Balkán-helyzetnek egy kiváló ismerője a „Lokalanzeiger“-ben azt írja, hogy az orosz javaslat a dolgok fejlődését megzavarta, holott alapos volt a remény, hogy békésen elsimulnak az ellentétek. Most azonban Ausztria-Magyarország nem fogja közömbösen nézelni, hogy Oroszország a Balkánon tulajdonra törekedjék.

A szerb memorandum.

Tekintettel a szerb memorandum közzétételére, a „Times“ pétervári levelezőjét felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy az orosz kormány a memorandum tartalmáért semmi tekintetben sem felelős és annak a megjelenését nem is helyesli.

Tegnap érkezett vissza Cettinjből a szerb kormány külön futára a memorandummal, amelyet a belgrádi kormány előzetesen elküldött a montenegrói kabinetnek. Ezután minisztertanács volt és megállapították a memorandum végleges szövegét. Ma küldte el a kormány a memorandumot a külföldi diplomáciai képviselőkhez. Követeli benne Bosznia-Hercegovina autonómiáját a nagyhatalmak ellenőrzése mellett és egy földszávet az okkupált tartományok területéből, amely Szerbiát és Montenegrót egymással és a tengerrel köti össze.

Milovanovics külügyminiszter egy külföldi újságírónak a következőket mondta:

— Hígyje el nekem, hogy Szerbiára nézve most nagyon sok forog koczán. Nehány nap mulva a szignatárius hatalmaknak memorandumot fogunk átnyújtani, amelyben még egyszer kifejtjük helyzetünket és elöadjuk kívánságainkat. A memorandum tartalmáról most még nem nyilatkozhatom részletesebben, mert a szövegét még nem állapítottuk meg véglegesen, de amit a német lapok róla írnak, az mind csak kombináció és nem igaz, hogy tulzott követelésekkel állunk elő. De ha az ügyet el akarjuk intézni, anélkül, hogy valamit elérünk volna, a mi függetlenségünk jövődjé fentartása végett okvetlenül szükséges, akkor egy pillanatig sem maradhat-

nánk tovább az országban. Határozottan kijelentem, hogy nem azért állítottuk fel követeléseinket, hogy a legelső alkalommal valamit kialkudjunk magunknak, hanem a jövőnk legéletbevéágóbb érdekei kényszerítenek bennünket erre, mert a lét és nem lét kérdése előtt állunk. Téves az a föltevés, hogy az a gondolkodás és az a meggyőződés, amely a szerb népet most áthatja, bizonyos idő mulva megszűnhetné. Mi nem akarjuk a háborút s mindent megteszünk, hogy ennek a szerencsétlenségnek elejét vegyük, de ha azt a várakozást, amelyre jogosítottak hisszük magunkat, nem elégtének ki, akkor fullánk fog visszamaradni a szerb nép lelkében s a katasztrófa elkerülhetetlen lesz. Ily körülmények között nem marad számunkra egyéb hátra, mint hogy annak teljes tudatában hogy részünkről mi forog koczán, a legnagyobb nyomatékkal védelmezzük meg álláspontunkat. Inkább akarunk most a hazáért tisztességgel elpusztulni, semhogy később tisztességtelen vég érjen bennünket.

Montenegró készülődik.

A török-montenegrói határ mentén montenegrói részről még mindig folytatják a mozgósítási előkészületeket, a milicziának fölszerelését, lábbelivel és municzióval való ellátását, hegyi útegekkel (12—12 Andrieviczában és Kolasinban) való gyakorlatozást. A Montenegró és Törökország közti határforgalom az erős ellenőrzés folytán a minimumra redukálódott.

Legujabb híreink.

Nagy határozottsággal állítják diplomáciai körökben, hogy Csarikow, a külügyminiszter helyettese, már ki van nevezve konstantinápolyi nagykövetté Sinovjew helyébe. Csarikow már e héten elutazik Bécsen át Konstantinápolyba és utközben néhány napot fog Bécsben tölteni.

Az európai kultura.

3

A nagyhatalmak, hogy imponáljanak a leigázott gyarmatoknak, meg szokták tenni azt, hogy a benszüllöttek intelligensebb elemeit elszállítják az anyaországba, hadd lássák a civilizációt és a kultura rettenetes nagy hatalmát. S ha majd visszatérnek hazájukba, hadd terjeszszék el híret, micsoda földöntúli lény az az európai, micsoda csodavárosokban lakik, a palotái milyen mesések, hát még a vasutai, gyárai, iskolái, katonái, fegyverei, asszonyai! Azt gondolták, hogy a benszüllötteknek ez a tanulmányutja csak emelheti az európai hírnév becsületét és súlyát. Franciaország is elfogadta ezt a szisztémát és Kokinkhinából, Annamból sűrűn utaztatta a szines benszüllötteket Párisba és a többi magy francia városba. Ezek a kirándulások azonban épenséggel nem azt eredményezték, amit vártak tőlük.

— Szinte hihetetlen — jelentette hivatalosan a gyarmati kormányzó — de az európai utjukról visszatért benszüllöttek utonutfélen becsméri az európai civilizációt. Azt mondják, hogy ez a civilizáció épenséggel nem olyan, hogy érdemes lenne átvenni; csak tartsák meg az európaiak a maguk kultúráját és ne akarják ráoktrojálni az ázsiaiakra, akik talán magasabb szinten vannak, mint ők. És ennek a propagandának már is meg van a hatása. A benszüllöttek már nem engedelmességeknek úgy, mint előbb és kezdenek félvállról beszélni a fehér tisztviselőkkel. Legjobb lenne, ha ezeket az európai tanulmányutakat egyszer s mindenkorra megszüntetnék.

Ezt a tanácsot nem fogadta meg a francia kormány, hanem elhatározta, hogy az Európába jövő ázsiaiakat fölügyelet alá he-

lyezi; biztost rendel melléjük és csak azt nézhetik meg, hova a biztos fogja őket vezetni. Szabadon, kényük-kedvükre, izlésük-bellátásuk szerint mátl fogva nem tanulmányozhatják az európai erkölcsöket.

Vajjon mire vagy mire jellemző ez az intézkedés: az ázsiaiakra, vagy az európaiakra?

Coquelinről.

Budapest, február 3.

A „régii” iskola legnagyobb képviselője tűnt el az öreg Coquelinnel. A „fiatalok” nagyon leki-csinyelték és éppen nem valószínűtlen, hogy Suzanne Després a halálkir hallatára így nyilatkozott:

— Coquelin halála hidegen hagy.

Coquelin busásan visszaadta a kölcsönt és a hol csak lehetett, éreztette fitymálását az elleneivel, akiknek művészi elméletét mesterkéltnak, esztelennek mondtotta.

Sok jellemző adoma mutat arra, hogy a művészi felfogása mennyire vált második természetévé. Egyizben egy fiatal színészt ajánlottak pártfogásába, de Coquelin haragosan felfortyant:

— Ne beszéljen arról a fickóról! Az egy közönséges gazember.

— Miért? Mit követett el? — kérdezte hűledeve a közbenjáró.

— Hogy mit követett el? Nem hangsúlyozza a végszótagokat.

Ezt a mulasztást a klasszikus iskola korifeusa főbenjáró bűnnek tekintette.

Coquelinről azt mondták a párisiak, hogy azokban a darabokban ragyogtatja tehetségét, a melyekben sok a vers és kevés a butor.

Az újítókról szólva, a többek közt panaszosan szokta mondogatni:

— Mindent el akarnak rontani, mindent be akarnak szennyezni. Pedig a színháznak az a hivatása, hogy vigasztaljon az élet nyomorúságaiért; a színház nem maga az élet. A színház álom s nem pedig valóság.

Ez a felfogása nyilvánult meg játékaiban is. Idealizálta az életet a színpadon. És ebben a tökéletességre emelte ábrázoló művészetét. Az irodalmi és művészeti forrongás idejében Coquelin nélkül bizonyos darabok, melyek nagy sikert arattak, menthetlenül megbuktak volna. Rostand sohse diadalmaszkodhatott volna Cyranoval nélküle. Sardou méregkeverési darabját nem hallgatták volna végig, ha nem Coquelin játszta az abbét.

De különösen a Molière-darabokban jeleskedett. Aki Trissotin-jét a „Tudós nők”-ben, továbbá „Képzelt beteg”-ét, „Tartuffe”-jét látta, önkéntelenül arra a gondolatra jött, hogy Molière szelleme új életre kelt benne.

Az érzélgős szerepek nem igen illettek a vérmérsékletéhez, még kevésbé a hősiések. Már a Beaumarchais-féle „Figaro”-val sem ért el nagyobb sikert. Annál nagyobb volt azokban, melyek bizonyos hetykeséget, nembánomságot érzéki életkedvvel és meleg kedélylyel egyesítettek.

Jó szíve közmondásos volt. Szükséklődő pályatársai sokat tudnának erről beszélni. De legékeszőbb bizonyítéka nemes szívének a Pont-aux-Dames-i „Színészthon”, melyet ő létesített elaggott színésztársai javára s ahol őt a halál olyan váratlanul érte.

Semmi alkotására se volt olyan büszke, mint a Színészthonra. Ha látogatót kalauzolt a csinos épületen végig, örömmel mutogatott és magyarázgatott meg mindent.

— Nézze, milyen barátságos szobában laknak az öreg színészek — szokta mondani. — Ha reggel fölkel és kinyitja az ablakot, milyen gyönyörű tájkép tárul föl előtte. Ha unatkozik, megkopogtatja a falat, szomszédja átjön, leülnek, beszélgetnek. És miről beszélgetnek? Természetesen a színházról! „Ennek a Coquelinnek semmi tehetsége sincs...” Remélem legalább, hogy ezt mondják, mert ekkor elértem a célot: kollegájuknak tekintenek.

A rendjeleket semmibe se vette és határozottan tiltakozott az ellen, hogy kitüntessék.

— Mire való nekem a rendjel? Nincs rá szükségem. Ha az utcán végigmegyek, mindenki tudja, ki vagyok. Ez nekem elég. Az orrom a rendjelem.

Nagyon hiu volt a német császár barátságára. Amikor 1902-ben Berlinben vendégszerelt, Vilmos császár az arczképét ajándékozta neki ezzel a sajátkezű ajánlással: „Á l'incomparable Coquelin” (A hasonlíthatlan Coquelinnek). Háromnegyed óra hosszat elbeszélgetett vele.

— Jobban ismeri a Comédie Française-t, — ismételtette később Coquelin, — mint az összes sociétaire-ek.

Annyira barátjának tekintette, hogy amikor a francia kormány lebeszélte, hogy Berlinben egy Elzászban játszó darabot hozzon színre, mert rossz néven vehetnék, Coquelin e szavakkal nyugtatta meg Delcassé minisztert:

— Bizza csak rám, majd elintézem a dolgot. Szélok Guillaume-nak.

Ha a tulvilágról látta temetését, a részvét minden megnyilatkozása között bizonyára a német császár koszorújának örült legjobban.

Mozgó képek.

Gyertyaszentelő.

— Elkészett tudósítás egy megtörtént esetről. —

Maczkóné (alvó férjével rázza): Auf, Vater, auf...

Maczkó (álmában): Üm...

Maczkóné: Föl, papa... menj ki a barlang elé...

Maczkó (álmosan könyörög): Agy kies aludn... Csak még e kies...

Maczkóné (szibálja): Nem hagylak... mars ki... Gyertyaszentelő van... Nézz szét, hogy az emberek tudják: meddig tart még a tél.

Maczkó (föltápászkodik): Az istenit ennek a világnak... (Elkeseredetten.) Direkt nekem kell kitippelni, hogy meddig tart még a tél... A többi alhat a jó, finom melegben...

Maczkóné: Ne járjon a szád... Szedd rendbe magadat...

Maczkó (dörmögve): Jó nekem így is...

Maczkóné (harciasan): Így akarsz kimenni? De a mindenségét a boglyas fejednek, így ugyan nem eresztetek... Lehet, hogy újságírók várnak kint...

Maczkó (mérgesen): Azokra úgy is régen spiczezelek... Egybe beleharapok...

Maczkóné: Ne próbáld... Nyájas légy és szívesen felelj, ha meginterjüvölnek... Az most divat, mert olosó és komótos... Egyáltalában uri módra viselkedj, mert azok az idők már elmúltak, amikor egy medve egy bűdös lyukban lakott, a faluba járt birkát lopni, azután aludt tavaszig... Udvari medve vagy, mert a fenséges ur egy vadászaton sajátkezűleg lőtt rád...

Maczkó (mialatt fészülködik): Jó, jó ezt elégszer hallottam már...

Maczkóné: Neked nem lehet elégszer mondani valamit... Ha én nem dirigálnálak, te volnál a legutolsó állat.

Maczkó (durczásan): Amít tudnom kell, azt én ugyis tudom...

Maczkóné: Dehogyan tudod... Mindent úgy csinálsz, ahogy az apádtól láttad... Pedig az öreg Bär, az isten nyugosztalja, egy ortodox volt, egy konzervatív volt, hogy arról ne is szóljak, hogy ő volt a legsmuczigabb négy lábú az egész környéken... Hát ha olyan jól tudsz mindent, ma mit fogsz csinálni?

Maczkó: Nagy kunszt... Kimegyek, szentézek... Ha jó idő van, visszajövök, ha rossz idő van, kintmaradok.

Maczkóné (gunyosan): Így csinálta az öreg Bär is... Rem is jutott semmire...

Maczkó (durczásan): Hát mit csináljak?

Maczkóné: Mit? Nekem addig vissza ne gyere, amíg üdvözölő sürgönyt nem küldtél följebbvalódnak, a földművelésügyi miniszternek... Tudod?

Ray.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Péntek, február 5. — Róm. kat.: Ágota sz. vt. — Prot.: Ágota. — Görög-ország: jan. 23. Kelemen vt. — Zsidó: Sab. 14. — A nap két reggel 7 óra 24 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 5 perczkor. — hold két d. u. 5 óra 8 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 45 perczkor.

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 óraker.

A földművelésügyi miniszter fogad d. u. fél 5-ker.

A közoktatásügyi miniszter fogad d. u. 4 óraker.

A belügyi államtitkár fogad d. u. 2 óraker.

A kereskedelmi államtitkár fogad 4 óraker.

A közoktatási államtitkár fogad 4 óraker.

A képviselőház ülése d. e. 10 óraker.

Halmi-kiállítás a Nemz. Szalonban nyitva 9—4-ig.

Belépődij 1 korona. — Boemm Ritta kiállítása a Könyves Kálmánál (Nagymező-utca 37—39.) nyitva egész nap. Belépődij nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) nyitva egész nap. Belépődij nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődij 20 fillér. — Nemzetközi rajzoktatási kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9—1-ig és 4—7-ig. — A N. Múzeum régiségtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képesarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — A Szechenyi Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 6—8-ig. — A Ráth György Múzeum zárva. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A N. Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig és 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva.

— **József főherczeg Kossuth Ferencznel.**

Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter ma délután néhány órára a Lukácsfürdőből, ahol most lakik, visszaköltözött a Gresham-palotában levő lakására, ahova József főherczeg látogatását jelentették be neki. A főherczeg háromnegyed öt óraker érkezett a beteg miniszter lakására, egyedül, minden kíséret nélkül és több mint egy órai beszélgetés után hat óra felé szívélyesen bucsút vett Kossuth Ferencztől, kocsijába ült és fölhajtott a várba.

— **Uj udvari tanácsos.** A király Novelly Imre államvasuti igazgató-helyettesnek, valamint Lingauer Jenő miniszteri osztálytanácsos, államvasuti igazgató-helyettesnek buzgó szolgálatuk elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Magyar nemesség.** A király személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Dell'Adami Géza nyugalmazott ezimzetes ellentengernagynak és törvényes utódainak a magyar nemességet díjmentesen adományozta.

— **Návay Lajos beteg.** Návay Lajos, a képviselőház alelnöke influenzában megbetegedett és néhány napig kénytelen lesz az Angol királynőbeli lakásán maradni.

— **A herczegprimás püspökké szenteltetésének évfordulója.** Vasárnap, e hó 7-én hálaadó istentisztelet lesz az esztergomi bazilikában, Vaszary Kolos biboros herczegprimás püspökké szentelésének tizenketedik évfordulója alkalmából.

— **Rezek volt osztrák miniszter meghalt.** Rezek Antal volt miniszter — így jelenti ezt egy prágai távirat — ma éjszaka egy magánszanatóriumban hosszas betegség után meghalt. Rezek Antal a Körber-kabinetnek volt cseh nemzetiségi minisztere. Tudományos munkásságáért a pétervári egyetem disz doktorává avatta. Minisztersége előtt a magyar alkotmánytan és történelem professzora volt a prágai egyetemen s összeköttetésben volt a magyar tudományos élet sok nevezetesebb alakjával. Halála híre, bár nem jött váratlanul, mindenütt nagy részvétet keltett.

— **Izabella főherczegnő és a háziipar.** Az Országos Magyar Háziipari Szövetség február hetedikén, vasárnap délelőtt feltizenkettőkor gróf Battyány Lajosné és Szerényi József elnöklele alatt rendkívüli közgyűlést tart az Iparművészeti Múzeum első emeleti tanácstermében (Üllői-ut 33.) A közgyűlésen megjelenik Izabella főherczegnő, a Szövetség védnöke is. A fenséges asszony, aki az ország egyik legalaposabb háziipari szakértője és az Izabella háziipari egylettél már nagy eredményeket ért el a háziipar fejlesztése terén, a közgyűlésen beszédet fog mondani a háziiparról. A közgyűlésen a kormány tagjai is megjelennek.

— **Konstantinápolyi nagykövetség ebédje.** Konstantinápolyban, az osztrák-magyar nagykövetségen ma nagy ebéd volt, melyre 30 meghívót küldöttek szét, többek közt a nagyvezérnek, a külügyminiszternek, Sinowjew orosz nagykövetségnek és Imperiali márkai olasz nagykövetségnek.

— **Boda Dezső kitüntetés.** Boda Dezső főkapitányt, mint már tegnap megírtuk, a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki a király. A kitüntetés a hivatalos lap holnapi száma fogja közölni. A főkapitányt kitüntetésé alkalmából ma számosan üdvözölték. A rendőrség tisztviselői és felügyelői kara dr. Pekáry Ferenc főkapitányi helyettes és Lickl Géza főparancsnok vezetésével ma délelőtt tisztelgett nála. A tisztikar nevében dr. Pekáry Ferenc tolmácsolta a tisztikar szerencsekívánatait és a magas kitüntetés fölött érzett örömét. A főkapitány meghatottan mondott köszönetet az ovációért és kiemelte, hogy ezt a kitüntetést főleg a tisztikarnak köszönheti, amely mindig odaadó igyekezettel támogatta munkájában. Boda Dezső főkapitány beszéde így hangzik:

Igen tisztelt barátaim! Szíves üdvözlésükért, ragaszkodásuk kifejezéséért fogadják szívvel jövő őszinte köszönetemet. A koronás királyunk felemelt személye iránt érzett mély hódolattal, a magas kormány iránt való igaz tisztelettel fogadom ezt a nem várt, meg sem érdemelt kitüntetést. Teljesen tudatában vagyok annak, hogy ezt a kitüntetést nem az én egyéni érdemeim elismeréséül, hanem a vezetősemre bízott intézmény buzgó szolgálataiért, mint ennek első munkása kaptam. Az önkéntes odaadó munkásságának elismerését látom én a királyi kegyeme mindnyájunkat hálaforrássá kötelező megnyilvánulásában. Ennek a kitüntetésnek a fénye visszavergőzik intézményünk minden egyes tagjára és ez adja meg ennek a becsét is. Ebben a reám nézve ünnepes pillanatban, midőn magam köré egybegyűltem látom az én hűség munkatársaimat, sokkal jobban meghatódtam, minthogy talán képes lennék érzelmeimnek kellő korrekciót szónoki formában is kifejezést adni. Engedjék meg tehát nekem, hogy keresetlen szavakkal mondjak önöknek köszönetet azért az igazán odaadó, buzgó támogatásért, amelyben engem hivatalba való lépésem óta minden percében részesíteni szívesek voltak. Én maradok az, aki eddig voltam; önök iránt melegen érző, önkéntes együtt érző főnök. (Éljenezs.) Arra kérem önöket, támogassanak engemet a jövőben is ugyanazzal a szeretettel és buzgalommal, amelyben eddig kegyesek voltak részesíteni. Kérem önöket arra, gondozzák ama nagy és fontos érdekeket, amelyeket gondjainkra bízta, szorgalommal a jövőben is. Maradjunk meg azon az uton, amelyen eddig haladtunk, mert ez az ut a becsület útja. Még egyszer fogadják hála köszönetemet szíves megjelenésükért, nagyon köszönöm üdvözlésüket.

Holnap délelőtt a hírlapírók is üdvözölni fogják a főkapitányt, akinek jól megérdemelt kitüntetését a sajtó körében is a lehető legrészeletesebben fogadtatásra talált.

— **Türr István tábornok emlékezete.** A Magyar Földrajzi Társaság ma este a régi képviselőház üléstermében felolvasó ülést tartott, amelyen Gonda Béla min. tanácsos érdekes és tartalmas emlékbeszédet mondott Türr István tábornok, a társaság tiszteletbeli tagja felett. Az előadó röviden vázolta azt a kort, amely Türr katonáskodását közvetlenül megelőzte és azokat a körülményeket, amelyek őt távol tartva az itthon folyó önvédelmi harcától, az osztrák seregben az olaszok ellen harcolni kényszerítették. Nagy vonásokban végigkísérte Türr hosszú életét és azokon a világtörténelmi nagy eseményeken s az itthon folytatott zajtalan, komoly munkálkodáson át, amelynek ő tevékeny részese volt. Az emlékbeszéd jellemzően kidomborítja Türrt mint hős katonát, mint esélyes diplomatát, mint előrelátó nemzetgazdát, mint csodás szívósságu embert, még nagyon találóan mondja róla, hogy három ország vallotta bízékén a magáénak, de a szíve a miénk volt; ahol megjelent, mindenütt hazája dicsőségén munkált s nagy tetteinek, hosszú élete nemes munkálkodásával szerzett világra szóló sikereinek fénye visszazugrott az ő anyai imádatlalt szeretett hazájára; amerre járt becsületet szerzett a magyar névnek és maradandó szimpátiákat nemzetének. A nagyértékű emlékbeszédet a jelenlévők élénk tetszéssel fogadták.

— **Légelhajózási iskola.** Párisból jelentik, hogy Wilbur Wright tegnap délután az általa Páris közelében létesített légelhajózási technikai iskolában több felszállást tett. Wright ebben az iskolában több légelhajózási technikust szándékozik képezni.

— **Megint Györgye trónörökös körül.** Csak legutóbbi számunkban adtunk hírt belgrádi hírforrások alapján Györgye szerb trónörökös ember-telen viselkedéséről s ma már új híreket kell közölnünk róla. Ezúttal nem új brutalitásról van szó, hanem arról, hogy miképpen vélekedik a szerb trón várományosa — önmagáról. Mondanunk sem kell, hogy ha a világ ugyanugy vélekednék róla, akkor valóban annyi botrányhírt nem kellene följegyezni Györgyéről. A „Pall Mall Gazette“ belgrádi levelezője meginterjúvolta a trónörökösöt. Györgye kijelentette, hogy ő arra törekszik, hogy jó ember, derék katona és igazságos király legyen.

— **Lehetséges, —** ugymond — hogy hazafiságom és sovinizmusom kissé tullepi a kellő mértéket, de a mostani helyzet megköveteli, hogy ne XII. Károlyt, hanem I. Napoleont válaszsam mintaképül. A szomszéd állam fejedelme egészen más-képpen gondolkodik. Az érdeklődik a filozofia iránt, olvassa Tolsztojt, Turgenyevet, Gorkijt.

A trónörökös azután elmondta, hogy három hétig tartózkodott Londonban. Belgrádban már számos angol emberrel ismerkedett meg és neki az az óhaja, hogy a szerbek épp olyan komolyak és céltudatosak legyenek, mint az angolok, akiknek őszinte nyíltságát csodálja. A német nyelvet gyűlöli. A trónörökös az egész interjú alatt ideges volt; gyufával játszott, égő cigarettáját a tenyerén morzsolta szét.

— **Havazás és áradás.** Ugy az országból, mint a külföldről erős havazásokat és esőzéseket jelentenek. *Ruttkán* tegnap reggel óta erősen havazott. A vonatok csak nagy késéssel közlekedhetnek s a kassa—oderbergi, a csacza—jablunkai vonalon beszüntette a közlekedést. — *Hajduböszörményben* egész éjjel esett a hó, úgy, hogy reggelre megakadt a közlekedés az utczákon. Dél felé olvadás állt be. — *Bécsben* tegnap óta orkászertü ferteg és egész nap tartó heves esőzés van. Sok ház megrongálódott és sok embert részben lehellő téglák és ablaküvegek megsebesítenek, másokat a szél a földhöz csap és sok kárt okoz. Egyéb alsó-ausztriai helységekből is nagy viharokat jelentenek. *Tollingen* közelében a Wupper és mellékfolyói megdagadtak. — *Schwanenstadt*nál gátszakadás állt be. A magas vízállás a környéket fenyegeti. A linzi utászászlóalj ötvenhat embere Schwanenstadtba indult. — *Holzmindenben* hirtelen hóolvadás és erős esőzés következtében magas vízállás állott be s az utczák viz alatt vannak. — *Sarajevóban* szintén nagy havazások voltak, amik járhatatlanokká tették az utczákat.

— **Protestáns ifjúság szövetsége.** Kolozsvárt az ország összes protestáns teológiai akadémiai ifjúságának küldöttei ma országos gyűlést tartottak a református teológiai akadémiaiban. A gyűlés célja a magyar protestáns teológus ifjúság szövetségének megalakítása. A gyűlés elnökeül Salga kolozsvári teológust választotta, védőjéül Kenessey ref. püspököt, diszelnökül pedig Nagy Károly teológiai igazgatót. A délelőtti folyamán a gyűlés Kálvin-ünnepélyt tartott, hangversenyvel. A délutáni tárgyalások folyamán a fontosabb teológiai egyházi kérdésekben együttes működésre és az egyházi élet fejlesztésére megalakították a magyar protestáns teológus ifjúság szövetségét. A tárgyalások holnap és holnapután is tartanak.

— **A messinai segélyakció.** A messinai szerencsétlenek javára megindított gyűjtés gyönyörű eredménye a magyar társadalom nemes áldozatkészségéről tesz szép tanúságot. Az adományok összege ma már meghaladta a 240.000 koronát és már holnap valószínűleg negyedmillió koronára egészítődik ki az az összeg, amelylyel a magyar nemzet Olaszország gyászának enyhítésére sietett. A gyűjtés ma végeredménye 244.863 korona 38 fillér.

— **A tüzeset a porosz királyi kastélyban.** Újabb berlini táviratok szerint a királyi kastélyban tegnap kitört tüzvész nagyobb kárt tett, mint eleinte hitték. Az ugynevezett braunschweigi kamarában a művészi menzeter és az értékes faldisz egészen elpusztult. A gobelineket még jókor megtudták menteni. Az oltásnál három tüzoltó szerencsétlenül járt; az egyiket kórházba kellett szállítani. Az oltást délután négy órakor fejezték be, de óvatosságból egész éjjel ott maradtak tüzoltók, mert a kastélyban tegnap este udvari bál volt.

— **Az Ujságírók Egyesületéből.** A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmánya ma délután ülést tartott *Szatmári Mór* elnöklésével. A választmány elhatározta, hogy dr. Müller Kálmánt, az egyesület alapító tagját legutóbbi királyi kitérítése alkalmából üdvözli. Az elhunyt Falk Miksa felett az évi rendes közgyűlésen Gerő Ödön tartja az emlékbeszédet. A budapesti házak díszítésére alakult bizottságba és a Mechwart András szoborbizottságba a választmány *Purjesz Lajos* főtitkárt delegálta. A magyar fakeskedők hitelintézete 100 koronát és Zaphir Karolina 10 koronát adományoztak az egyesület segítőalapjának, amelyért köszönetet szavaztak. A folyó ügyek tárgyalása után Donáth Benő, Anda Alfréd, Salgó Ignác, László Jenő és dr. Schönfeld Viktor fővárosi hírlapírókat az egyesület rendes tagjai sorába felvette. A választmányi ülést megelőzőleg a segítőalap igazgatótanácsa tartott meg Gerő Ödön elnöklésével havi rendes ülést, amelyen 1000 korona segítséget utalványozott ki az igazgatótanács.

— **Ziegler Sándor szökése.** A Kossuth Lajos utca 15. számú házában egészen kihalt a Ziegler Sándor bankháza. *Krausz Jenő*, a banküzlet tiszviselője, a szakácsné és Ziegler Sándorné, a megszökött bankár felesége vannak csak a lakásban. Egy hírlapíró beszélt ma délelőtt Ziegler Sándor-néval, aki férje szökéséről és az egész botrányról a következőket mondja:

— Pontosan emlékszem: múlt hónapban, január 13-án utazott el a férjem Budapestról. Azzal ment el a férjem hazulról, hogy Berlinbe megy, ott orvos-professorokkal megvizsgálta magát és valamelyik sanatóriumba megy, ahol idegébaja miatt keresett gyógyulást. Ezelőtt körülbelül két hete kaptam egy levelezőlapot tőle Berlinből, a melyben csupán arról értesített, hogy megérkezett. Azután újra kaptam egy levelezőlapot, ebben azt írta, hogy nagyon beteg és hogy orvosi ajánlásra Afrikába kell mennie. Azóta semmi hírt nem hallottam róla. A múlt héten, szombaton hallottam, hogy Newyorkból és nem Afrikából sürgőnyözött Krausz Jenőnek, a banküzlet titkárnak mindössze annyit, hogy megérkezett Newyorkba...

— Én mindössze egy esztendeje vagyok Ziegler Sándor felesége. Az üzleti ügyeiről nem tudok, mert férjem soha sem avatott bele a dolgaiba. Képzhetem, hogy mennyire kétségbe voltam esve, amikor tegnap értesültem a dolgokról. Differenciáról nem tudok. Ismétlem, hogy előttem szinte titkolta az ügyeit. Mindössze annyit tudok és azt is titkárától, hogy egy éven belül, különösen a legutolsó három hónapban százkilencven ezer koronát vesztett a tőzsdén. Mielőtt elutazott volna, rendkívüli módon hívott, hogy menjek vele. Én nem mentem; azt mondtam, hogy ha beteg, jobb ha egyedül megy. Én, szerencsétlen, azt hittem, hogy nagyon szeret, legalább mindig azt mondta. Most látom, hogy nem volt igaz. Itt hagyott egyetlen karjczár nélkül... Semmi közöm hozzá...

A tőzsdén ma délelőtt is a Ziegler ügyéről volt csak szó. Megállapították, hogy Zieglernek az értéktőzsdén mindössze 1400 korona, a gabonátőzsdén pedig mindössze 8000 korona adóssága van. Azon a százezerkoronán kívül, amit *Jankovich* gróftól sikkasztott el Ziegler, a tőzsdé-körök állítása szerint még egy, az udvarhoz közel álló magánst is megkárosított kétszáz ezer koronával. Meg kell még említeni, hogy Ziegler előkelő megbízói között állítólag gróf *Lónyay Elemér* és felesége *Stefánia* főhercegnő is érdekelve vannak.

— **Magyar pap jubileuma Romániában.** Turnseverini római katolikus hitközség köztisztviselőiben álló magyar plébános, *Jessenszky Herinek* Gyula, a múlt héten ünnepelte meg huszonöt éves papságának jubileumát. A ritkaség ünnepélyen nemcsak az egész község, de az ünnepelt távolról jött jóbarátai is résztvettek. A nagymisén nyolcz pap celebrált. Az ország minden részéből érkeztek gratulációk és táviratok, de különös nagy számmal Plviestiből, ahol a jubiláns mint plébános 14 évig működött. A banketten a papságon kívül jelen volt az osztrák-magyar konzulátus képviselője is.

— **Összeütközött hajók.** A tegnapi kiel flottagyakorlatok alkalmával a „Nagy Károly“ és a „Wettin“ sorhajók a nagy hóvizatarban horzsolódtak, aminek következtében az utóbbi hajónak esavarja megrongálódott, úgy hogy a hajó javításra szorul, amelynek elvégzéséig a kikötőben kénytelen vesztegelni.

— **Garai Manó áldozata meghalt.** Garai Manó legutóbbi zsarolási kísérletének szerencsétlen áldozata, *Robicsék* János magánhivatalnok, aki tegnap egy bérkosiban öngyilkos kísérletet követett el, ma délután negyedkettőkor az új Szent János-kórházban meghalt. A boldogtalan embernek a szerencsétlen véletlen juttatott szerepet ebben az ügyben. A rendőri nyomozás adatai szerint szereplése mindössze annyiból állott, hogy az amerikai porcellánpuder r.-t.-ot, amelynél bizalmas állást töltött be, figyelmeztette *Garai* fenyegetéseire. A *Korbács* hírhezt szerkesztőjét, akinek már nem egy kétségbeesett áldozata van, ma délelőtt kihallgatták a törvényszéki palotában. Dr. *Kiss István* soros vizsgálóbíró előtt is nagy méltatlankodással beszélt a híres zsaroló a rendőrségről, amiért őt tegnapelőtt letartóztatta. A rövid ideig tartó kihallgatás után dr. *Kiss* lekísértette *Garait* a fogházba és ügyvédjét, dr. *Baumfeld* Lajost fogadta, aki a letartóztatás ellen előterjesztéssel élt s kérte a zsaroló szabadonbocsátását. A vizsgálóbíró azonban nem teljesítette a kérést, mivel az ügyész felfolyamodást nyújtott be, tekintettel arra, hogy *Garai* ellen már jogerős bírói ítélet van zsarolás miatt kiszabva s hogy jelenleg is több bűnper folyik ellene ugyancsak zsarolás miatt és így a vádtanács fogja holnap eldönteni, hogy *Garai* elhagyja-e a börtönt, vagy vizsgálati fogságban marad.

— **Hólavina.** A halleini kerületi kapitánysághoz érkezett távirati jelentés szerint *Annaberg* község felett egy hólavina szakadt le, amely egy házat eltemetett. Két ember súlyosan megsebesült. Mentő-expedíció indult ki.

— **Magyar menház Newyorkban.** A newyorki Magyar Segélyegylet január 19-én tartotta meg évi rendes közgyűlését, melyen a tagok nagy meglepéssel értesültek arról a kiváló emberbaráti működésről, melyet az egyesület a visszavándorlási mozgalmak és a nagy bányaszerencsétlenségek következtében különösen is jelentőségteljes évben kifejtett. Nagy lelkesedést keltett dr. *Czukur Mór* elnöknek az a bejelentése, hogy a magyar királyi kormány az elmúlt évben folyósított tizenkétezer dollár évi segélyen kívül huszezer dollár köcsönt engedélyezett arra a célra, hogy az egyesület a newyorki magyar menház céljaira házat vásárolhasson. Az egyesület vásárolt is ötvenezer dollárért házat, melyet a legjobban berendezve, már ez év május havában át fog adni rendeltetésének. Hogy ez az amerikai magyarság szempontjából rendkívül fontos intézmény ily nagyarányú megerősödést nyerhetett, legkivált gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszternek és gróf *Hodók* János belügyi államtitkárnak köszönhető, akik a kivándorlók ügyei iránt a legérelmérebb érdeklődést tanúsítják és teljes készséggel fogadták *Hönning O. Carroll* newyorki főkonzulnak, akít most Tokióba neveztek ki követségi tanácsosnak, a menházra vonatkozó előterjesztéseit. A Magyar Segélyegylet közgyűlése az elnök bejelentése után két új igazgatót választott *Bacsó* János és *Zerkowitz* Emil kereskedelmi tanácsos személyében. Az így kiegészített igazgatóság most nagy buzgósággal azon lesz, hogy ezt a kiváló amerikai magyar intézményt új, állandó otthonában még nagyobbra fejlessze és hogy előkészítse egy másik nagyfontosságú emberbaráti intézménynek, az amerikai magyar kórháznak megvalósítását.

— **Gyújtogatás boszúból.** Vidrán Magyar György nevű parasztgazda háza tegnap este kigyulladt és a nagy szélben porraégett. A faluban az a hír terjedt el, hogy a tűz gyújtogatásból származott és beszélni kezdtek arról, hogy a gazda feleségének udvarlója volt a tettes. A csendőrség utánajárt a dolognak és kiderítette, hogy a tűz valóban gyújtogatásból keletkezett és a tetes volt az okozója. Magyar János parasztagy feleségét a szerencsétlenül járt gazda feleségébe és mivel ez nem akarta viszonozni érzelmét, boszúból rájuk gyújtotta a házat.

— **Házasság.** *Szölössy* Béla Budapestről eljegyezte *Stern* Esztikét Pápán.

— **Nászajándékok,** jeggyűrűk legelőnyösebben *Polgár Kálmán* műorás ékszerterepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik. *Czölöser* Sándor e hó 14-én a ceglédi izr. templomban tartja esküvőjét *Lampel* Margit kisasszonnyal, özv. *Lampel* Sándorné leányával.

— **Nelidov és Nosztics.** Lapunk legutóbbi számában közöltük, hogy *Nelidov* párisi orosz nagykövet és gróf *Nosztics* párisi orosz katonai attasé közt botrány játszódott le, amelyhez hasonló alig fordult még elő szerepet játszó diplomaták közt. Most erre vonatkozólag újabb részletes hírek érkeztek Pétervárról. *Nelidov* nagykövet beadta lemondását és vele együtt gróf *Nosztics* is megváltik állásától. A botrány kiinduló pontja és léfolyása ez volt: *Nelidov* nemrég diplomáciai ebédet adott, amelyre meghívta az összes nagyköveteket és követeket. Az amerikai nagykövet kijelentette, hogy ha *Nosztics*né, a katonai attasének Amerikában született felesége is megjelenik, akkor ő nem jöhetne el az ebédre. *Nelidov* teljesítette az amerikai nagykövet kívánságát és nem hívta meg sem gróf *Nosztics*ot, sem feleségét. Erre gróf *Nosztics* piéztolypárhajra hívta ki *Nelidov*ot s egyuttal tudatta vele, hogyha koránál fogva nem fogadhatná el a kihívást, akkor jöjjön meg valamelyik fiát, aki helyette a párbajt megvívja. *Nelidov* úgy a maga részéről, valamint fiai részéről is visszautasította a kihívást, mire gróf *Nosztics* megjelent a nagykövethél s előbb arcul ütötte, aztán megverte, hogy *Nelidov* megbetegedett. Most mindkettőjüknek meg kell válni állásuktól.

— **Halál a kártyázás után.** Kassáról érkezik az alábbi tragikus végű kártyahistoria híre: A pusztafalusi nagyvendéglő borozójában huszonegyezett tegnap *Tóth György* és *Harda Mátyás* gazdaember. Tóthnak kedvezett a szerencse. Heverték már előtte a husz- és tizfilléreseket, sőt ittott már korona is akadt. *Tóth* végre unta a mulatságot s odaszólt a barátjának:

— Talán abba is hagyhatnánk már.

— No, no, — mondotta *Harda Mátyás*, — maradjunk még egy kicsit, hisz minden pénz előtted fekszik.

Tóth engedett a kérésnek. Tovább játszottak, de a *Harda* által várt fordulat csak nem érkezett meg. *Tóth* tovább nyert, úgy, hogy mire az est teljesen ráborult Pusztafalura, *Harda* egy fillér nélkül volt.

— Ördögöd volt, — fordult azután a szerencsés nyerő felé.

— Szerencsém volt, — mondta *Tóth György* nevetve.

— No, no, én azt hiszem, — folytatta az üres zsebű *Harda*, — hogy keverésedbe van valami.

Tóth nagyot nyelt, azután csendesen szólt:

— Ne mondj ilyet, *Mátyás*.

— Már pedig én mondom.

Tóth György szótlanul távozott a kocsmából, a partnerét otthagya a faképnél. De nem ment haza, hanem a legközelebbi saroknál meglette *Harda* s mikor az nagy lassan hazafelé igyekezett, előbe állott:

— Hát még mindig a keveréssel van bajod?

— Eredj a dolgodra, — felelt csendesen *Harda*.

Tóth nem ment a dolgára, hanem egy ölmű végű bottal vagy vágta fejbe *Mátyás* gazdát, hogy az mozdulatlanul maradjon a gyalogjárón. Hazavittek lakására, ahol néhány óra múlva meghalt. *Tóth György* önként jelentkezett a csendőrségnél.

— **Ingyentej.** Az Ingyentej-egyesület ó-budai, kőbányai és *Izabella*-utcai tejkiosztó helyiségeiben az elmúlt január hónapban 93.873 adag tejet és 45.900 darab zsemlyét osztott ki, míg orvosi kezelésre 126 új beteg gyermek jelentkezett felvételre. Ezen adatok az elmúlt évhez képest jelentékeny gyarapodást büntetnek fel, úgy hogy az egyesület fokozottabb támogatásra szorul, ha a folyton növekedő igényeknek eleget tenni akar.

— **Tűzveszély az étkező-kocsiban.** Nagyváradról jelentik, hogy tegnap este a budapesti gyorsvonat étkezőkocsijának tengelye kigyulladt. A balcsat nagy rémületet okozott. A kocsit *Törökszentmiklósnál* lekapasolták s a vonat egy órai késéssel érkezett Nagyváradra.

— **Az Országos Gyermekvédő Liga** tombolájára iránt oly élénk az érdeklődés, hogy a sorsjegyek javarésze már elkelt. A liga még ma is kap értékes tárgyakat a sorsjáték céljaira és nem sokára remek kiállítás rendez, hogy a nyerepmény tárgyakat a közönség is megtekinthesse. Látni fogja mindenki, hogy az okvetlenül nyerhető tárgyak jóval túlhaladják a jótékony célú olesó sorsjegyek értékét.

— **Megőrült őrnagy.** *Tessényi Sándor* nyugalmazott őrnagy Nagyszeredről vejenek. *Klamm* ezredesnek látogatására Szegedre érkezett és a Tisza-szálló egyik emeleti szobájában szállt meg. Az őrnagy ma reggel hirtelen örvöngeni kezdett és ordítva vezényelt, majd azután üldözési mániában, fejével az ablaknak rohant, hol kezét és fejét összevágta és az első emeleti ablakon keresztül az utcára zuhant. *Tessényi* felkelt és erősen vérző sebével tovább rohant a korzón végig egész a *Klauzál-térig*, hol összeesett. Beszállították a kórházba, hol haldoklik.

— **Elfogott kémek.** A krakói rendőrség letartóztattott egy *Knitsch* János nevű 30 éves mysloviczi embert, aki az erődítvények körül ólalkodott. Kiderült, hogy veszedelmes kém. Egy második kémét is elfogtak ma, de a rendőrség mélységesen titkolózik.

— **Vak növendékek felvétele.** A *Wechselmann* Ignác és neje, *Neuschloss* Zsófia Vakok Intézetének bizottsága elhatározta, hogy a jövő iskoláévben új osztályt nyit vak tanulók számára. Ebbe az osztályba valláskülönbség nélkül tizenkét vak gyermeket vesznek föl. A növendékeket teljesen díjtalanul képezik ki és adják el. A felvételért április tizenötödikéig az intézet igazgatóságához, Mexikói-ut 60. szám, lehet folyamodni.

— **Zsaroló banda Veronában.** A berlini rendőrség információi után indulva, Veronában zsaroló bandát tartóztattak le, amely egy idő előtt sziléziai főuraktól pénzt követelt azzal a fenyegetéssel, hogy követelésük megtagadása esetén a család valamely tagját megölik. A banda vezére egy magát *Belfat* bárónak mondó egyén, kivülé még két sziléziai, akik közül az egyik egy főkertész fia. A banda kiadását a veronai törvényszék megtagadta.

— **Új részletek a kínai császár haláláról.** A párisban megjelenő „Revue” című folyóirat érdekesítő, habár ellenőrizhetetlen hírt közöl, állítólag megbízható pékingi udvari körökből kapott értesítés alapján *Kvangsü* kínai császár haláláról. Ezek szerint a császárné a halálának közeledését érezve, november tizenkettedikére összehívta a nagy tanácsot. Az értekezleten hozott határozat értelmében másnap reggel hat órakor *Juansü* kínai főtisztviselő két bizalmas emberének kíséretében megjelent abban a kis palotában, amelyben a súlyosan szivbajos és neuraszténias császár, mint rab, töltötte az idejét. A főtisztviselő mindenekelőtt eltávolította az uralkodó környezetét, aztán belépett a császár termébe. Száraz szavakkal értesítette arról, hogy a császárné haldoklik és hogy a császárnak nem szabad túlélnie a hitvesét, hanem követnie kell őt a sírba. Mikor a főtisztviselő elvégezte mondanivalóját, a császár elé helyezett két ópiumgolyócskát, több aranyozott papírszeletkét és egy selyemzsinórt. Megmagyarázta neki, hogy az aranyozott papírszeletkek megfuladási halált idéznek elő, ha azokat az ajkára helyezi és mélyen lélegzik. Még azt jelentette, hogy déli egy órakor újból eljön és ha addigra a császár nem pusztította el magát az ópiumgolyócskával, vagy az aranyozott papírszeletkekkel, akkor a vele érkező két ember kénytelen lesz őt a selyemzsinórral megfojtani. Meneküléséről szó sem lehet, mert a határidőig, déli egy óráig, őrség fog a terem ajtaja előtt vigyázni. A kitűzött időpontban visszatért a főtisztviselő. Az ópiumgolyócskák akkorára már eltűntek. A császár félig hideg testtel hörögve hevert a kerevetén. Azonnal jelentés ment a császárnéhoz. *Kvangsü* délután öt órakor lehelte ki a lelkét. Huszonegy óra múltával meghalt a császárné is. *Juansü* kínai és elérte sorsát. A temetés még jelen lehetett, de aztán el kellett hagynia Kínát.

— **Nemzetközi trachoma-pályázat.** A belügyminiszter ezerkoronás pályadíjat tűzött ki a trachoma patológiáját (kórakat) tárgyaló legjobb munka jutalmazására. Erre a pályázatra, amelynek határideje most járt le, hét külföldi pályamunka érkezett be, még pedig: három német, két orosz, egy angol és egy egyiptomi orvos munkája, magyar orvos egy sem vett részt a pályázaton. A belügyminiszter már kijelölte a bíráló-bizottság tagjait, amelybe dr. *Kolle Vilmos* berni, dr. *Pfeiffer* Richard könlgesbergi és dr. *Grósz* Emil budapesti orvostanárokat nevezte ki. A bizottság már megkezdte munkáját, a pályázat eredményét a Budapesten 1909. augusztus hó 29-étől szeptember hó 4-ig tartandó XVI. nemzetközi orvosi kongresszus alkalmával fogják kihirdetni.

— **Robbanás a várban.** Ma este hat óra tájban a budai várpalotában könnyen végzetessé válható robbanás történt. Az udvaron levő áramkapcsoló-aknában ugyanis a nagy esőzés következtében felgyülemlött víz rövidzárlatot okozott, mely óriási detonációval járt, hogy az akna nehéz vasfedelét négyemeletnyi magasságra dobta fel. A robbanást az aknából feltörő hatalmas lángok követték. Pár pillanat múlva újabb robbanás riasztotta fel a vár csőndjét, mely a földszinti áramkapcsoló-terem helyiségéből jött és amelyet szintén nagy füst és láng követett. Az őrt álló katonák a tűzoltókért telefonált, mire azok pár perc múlva megérkeztek *Markusovszky* parancsnok vezetésével, de akkor már dolguk nem akadt, mert a keletkezett tűz a vezeték elégésével elaludt. Rögtön vizsgálatot tartottak és megállapították, hogy a Várba vezető Lánchidi vezeték teljesen elégett. Érdekes, hogy amikor a robbanás történt, *József* főherceg Kossuth Ferenc látogatásáról jött és éppen a Lánchid ment kocsijával keresztül, látva a felszálló füstfelhőt, gyors vágatásban hajtotta a Várba. Ott rögtön részletes felvilágosítást kért a történetekről s miután meggyőződött, hogy komolyabb szerencsétlenség nem történt, lakosztályába vonult. A Várban a világitást a várkertben végighúzó, még épen maradt vezetékkel tartják fenn.

— **Az iskolaszolga vértette.** Sajátságosabb módokon talán még sohasem viselkedett gyilkos, mint ahogyan Lubina-Rencziorova községben viselkedett egy iskolaszolga, aki a község tanítóját megtámadta, tizennégy súlyos sebet ejtett rajta és ki akarta rabolni. A gyilkos merénylet után ott, a tett színhelyén holtrezegre leitta magát s részegen a vérző áldozat mellé feküdt s ott szerencsésen el is aludt. Trenséből erről a különös véres merényletről ez a tudósítás érkezik:

Lubina-Rencziorova községben, mely a Nyitra folyó mellett fekszik, *Neubauer* János községi tanító megbizta *Rakóti* Ferenc szolgát, hogy a postáról, illetőleg a községházáról hozzon a lakására *kilencszáznolcvan* koronát. Ez az összeg iskolai kiadások fedezésére szolgált. Az intézet pénzügyeinek vezetésével *Neubauer* volt megbízva. Késő este volt, amikor *Rakóti* megérkezett a pénzzel. Bement a tanító szobájába s leolvasta a pénzt, amit *Neubauer* kabátja belső zsebébe tett.

— Majd kikisérem, *Ferenc* — fordult azután a szolgálóhoz — be akarom csukni a kiskaput.

Megindultak kifelé, azonban alig jutottak a tornácig. *Rakóti* egy hirtelen mozdulattal hatalmas ütést a gazdája fejére. *Neubauer* megtántorodott egy kissé, de azután futni kezdett szobája felé. A szolgáló rohant utána. Hiába kiabált *Neubauer* segítségért, nem jött senki, mert a házban rajta kívül senki sem lakik.

A szobába érve, *Rakóti* hirtelen becsukta az ajtót s revolvert rántott elő:

— No, most meghalsz — kiáltott a megrémült emberre — vagy ide azzal a pénzzel!

A következő pillanatban eldőrdült az első lövés, amelyet még *tizenhárom durranás* követett. Az elvetemült ember háromszor töltötte meg revolverét, pedig a szerencsétlen áldozat már az első hat golyó után vértől ázottan mozdulatlanul hevert a padlón. A vérontás után *Rakóti*, mint aki kitünően végezte dolgát, az asztalon levő borosüveg tartalmát kiitta, majd az asztal tetején táncolt. Azután az egész szoba butorzatát felforgatta, a székeket egy csomóra hányta, végigterült az ágyon és elaludt. Kora reggel úgy találták a szomszédok egymás mellett a kinosan nyöszörgő tanítót és támadóját. A községházáról nyomban telefonjelentést küldtek Nyitrára, ahonnan még a délelőtti folyamán megérkeztek a hatóság kiküldöttei. *Neubauer* bevitték a trencsényi kórházba, *Rakóti* pedig erős csendőri fedezet mellett az ügyészség börtönébe helyezték el. Kihallgatásakor a legnagyobb lelki nyugalommal mondta el *Rakóti* a gyilkos merényletet. Boszankodott, hogy berugott, s így rajtavestett a dolgon.

— Meg akartam házasodni, arra kellett volna a pénz — mondta nevetve a vizsgálóbíróknak.

A szerencsétlen tanítót, akin különben dr. *Martin Kálmán*, a kórház igazgató-főorvosa szerencsésen sikerült koponya operációt végzett, élet és halál között lebeg.

— **Az orgoványi rablógyilkosság.** Az orgoványi rablógyilkosság ügyében a kecskeméti bíróság ma folytatta a bizonyító eljárást. A tanúkihallgatások során *Király Pál* tanu előadja, hogy 1904. őszén nála járt *Németh István*, hogy földje eladását közvetítse és ugyanakkor hamis pénzt ajánlott fel neki, mit ő elutasított. Több lényegtelen tanu kihallgatása után befejezték a bizonyító eljárást, mire a bíróság a benyújtott kérdéseket állapította meg. Dr. *Kiss János* főügyész vádbeszéde és a védők felszólalása után az esküdtszék *Gellért Imrét* gyilkosság büntetéseért *életfogytiglani* fegyházra, *Borsos Jánost* szándékos emberölésért *tíz évi* és *Dediczki Lajost* ugyancsak szándékos emberölésért *tizenkét évi* fegyházra ítélte. *Borsos* az ítéletben megnyugodott. A védők semmiséget jelentettek.

— **Agyongázolt gyermek.** Csanádpalotán *Halasi György* tizenkétéves diák ma szüleivel együtt el akart utazni. A vonat éppen indulófélben volt, mikor a kis diák fel akart szállni, de az ölmossőtől sikos kocsifeljárón megcsuszott és a kerek alá került. A szerencsétlen gyermeket a szülei szemeláttára a vonat darabokra szaggatta. A megindult vonatot a szülők jajveszékeltésére megállították és úgy szedték le holttestét a vonat kerekéről.

— **Mesterséges fényforrások.** Az elektromos világítás technikájában a legutóbbi 15 év alatt főleg arra törekedtek, hogy a fényforrások gazdaságosabbá tartsák. *Welsbach* Auer, a gázizzólámpa ismeretes feltalálója az elektromos izzólámpák fényességét is fokozta, midőn a szénfonalat a nehezen olvadó osmiummal helyettesítette. Ez a lámpa még csak a sokat ígérő kísérletezés stádiumában van; a *Neust* tanár fölfedezte s róla elnevezett izzólámpa már a gyakorlatban is tért foglal. E lámpában tudvalevőleg ritka földekből készült pálczika izzik a szénfonál helyett, amely ugyanazon energiafogyasztás mellett legalább is kétszerannyi fényt áraszt, mint az eddigi izzólámpák. Az izzótestet pár másodpercig platinspirális melegíti, mielőtt teljes világító erejét kifejtheti. Ez némileg alkalmatlan, de a tapasztalat szerint széleskörű elterjedésének nem akadály a lámpa, mert hiszen hirtelen kigyulladás csak bizonyos célokra szükséges, például hálótermek, lépcsőházak világításakor. Megkísérlették mind az izzólámpával, mind az ivlámpával, hogy a világító anyag megváltoztatásával nagyobb világító hatást érjenek el. Mindenekelőtt *Bremer Hugót* említjük, ki émsók hozzáadásával olyan szénpálczákat állított elő, melyek fényessége áramfogyasztás esetében legalább is háromszor akkora, mint a rendes ivlámpáké. A kísérletek, melyeknek czélja bizonyos meghatározott elektromos energia árán még több fényt előállítani, egyáltalában nincsenek még befejezve. Így pl. van lámpa, melynek elvét *Aron* állapította meg, amelyben kénesező gőze világít. Ez még gazdaságosabbnak látszik, mint a többi lámpa, de a fénye egyelőre még kellemetlen színű. Nagyon valószínű, hogy az izzótestek folytonos javításával már a közel jövőben lehetségessé válik, hogy az elektromos művek nemcsak a legkellemesebb, hanem egyúttal a legolcsóbb világítást nyújthassák.

— **Az áldetektív.** A Magyar-utczában lakó éjszakai leányoknak valóságos réme volt az utóbbi időben egy *Rumi* nevű fiatalember, aki detektívek adta ki magát és erre való hivatkozással pásztor-órákra vitte őket, nem fizetett, sőt olykor még ö kért pénzt. Az egyik leány tegnap azt is észrevette, hogy a kizárásából *kilenc* koronája hiányzik, amit *Rumi* esent ki. Rendőrt hívott a leány s a tolvajdetektív végre börtönbe került.

— **Családi perpatvar.** *Kovács Imréné*, született *Szabó Róza* már régebben kiutasította részeges férjét az *Óriás-utca* 6—8. száma alatt levő lakásáról. *Kovács* azonban sokszor visszatért, öszeszédta és megverte a feleségét, aztán eltávozott. Tegnap is részegen állított be az asszonyhoz és garázdálkodni kezdett. A felesége nagynehezen kituszkolta, mire *Kovács* beverte az ablakot. Az asszony kétségbeesett helyzetében revolvert kapott föl és a férjére lött. A golyó célzott tévesztett és ifjabb *Rózsa József* kocsifényező talalta, aki lakása előtt álldogált és a szomszédok háboruságiban gyönyörködött. A golyó csodálatos módon nem tett

kárt benne, csak a kabátját lyukasztotta át. A rendőrség megindította az eljárást *Kovács* ellen, de kihallgatása után szabadon bocsátotta.

— **Halálozás.** *Özvegy Szobolka Adolfiné*, szül. *Glázer Mária*, pusztaszeri nagyberlő, 64 éves korában Pusztaszeren meghalt.

Kornhó Arnold nyug. posta- és távirafelügyelő 60 éves korában Segesvárott meghalt. Az elhunyt negyven évig volt a posta szolgálatában. A közbeesésben állott tisztviselőt nagy részvéttel temették el.

Bergmann Ágost címzetes középiskolai igazgató, a temesvári állami főreáliskola nyug. tanára 61 éves korában elhunyt. Tanári és írói működésével nagy elismerést aratott. Tagja volt az Arany János-Társaságnak is. Itt több zeneművet is.

Vágújhelyen a minap halt meg *özvegy Beckné*, szül. *Schwitzer Róza* rövid szenvedés után 105 éves korában. Az elhunyt asszony mindhaláláig a legjobb kedélynek örvendett és egész hosszú élete során egyszer sem volt komolyabb beteg.

Balassagyarmaton a hó 2-ikán kilenczvennégy éves korában elhunyt *Klein Mózes*, a város egyik legtisztelendőbb polgára. A meghaldogult tagja volt a megyei bizottságnak és sok más helyi intézetnek. Az elhunyt temetésén *Hontvármegye* és *Balassagyarmat* társadalmi előkelőségének számos tagja jelent meg.

— **Öngyilkos végrehajtó.** *Kolos Elemér* nagybecskerekéi végrehajtó a pénzügyi palota második emeletéről az utcára vetete magát és kezét-lábát törte. Életveszélyes sérülésekkel szállították a kórházba. Tettének oka hosszas betegeskedés.

— **Parisiána.** Szemben a magyar királyi Operaházzal, a Szerencsen-utczában, monumentális márványpalota épült. Egymilliónál nagyobb költséggel, ugyancsak a főváros szívében emelkedett ez az építőművészet remekének mondható épület: a *Parisiána* Mulató, *Friedmann Adolf* igazgató zseniális alkotása. A káprázatos, speciális előadásokra szánt, modern stílusban épült márványpalota *Leitensdorfer Lajtha* fővárosi építőmester terve után készült és a fiatal mester egyik legkiválóbb műve. Egyáltalán nem túlzás, hogy ha azt mondjuk: a *Parisiána* márványpalotája a magyar fővárosnak egyik legérdekesebb látványossága lesz, melynek megtekintésére nemcsak fővárosi ember, de Budapestben megforduló idegen is sietni fog. *Friedmann* igazgató bátran állíthatja, hogy még *Pariban*, *Londonban* vagy *Berlinben* sincsen a *Parisiána*hoz hasonló nagy eleganciával berendezett mulató. Mert a *Parisiána* nemcsak kívülről, de belülről is meglepő lesz, amintohogy ezt néhány nap múlva elsősorban maga a község is konstataálni fogja. A teljesen új zsánerszerű mulatót, amely a főváros eleganciájának találkozója lesz, e hónap 12-én nyitják meg fényes ünnepek közepe és adják át rendelkezésükre *Friedmann* igazgatót, akinek jó ízlése nemcsak országos, de külföldön is ösmert, csak dicsegetni lehet, hogy a *Parisiána*t felépítette, mert ezáltal megdöbbentette, hogy a főváros közönsége végre valóban világvárosi látványosságokban gyönyörködhesse, anélkül, hogy eddig hiányt szenvedett.

— **Rendőri hírek.** Szélműködés kereskedőség.

A büntetőtörvények vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki ifjú *Balog Gyuricza* Pál kiskörösi születésű, 30 éves munkátalan kereskedőség ellen. *Balog* számos lopást és csalást követett el. A rendőrség nyomozza. — *Lopás a fürdőben.* Tegnap betörték a *Hungária-fürdő* Nyár-utcai szerszámházába és több ruhaneműt, többek közt *Tóth Lajos* munkás télikabátját is ellopták. A tolvajt keresi a rendőrség. — *Kifosztott persely.* Az izraelita hitközség feljelentést tett a főkapitányságon, hogy a *Huszár-utca* 7. száma alatti imaházában feltörték a perselyeket és kifosztották. Mintegy száz koronát loptak el. — *Eltűntek.* A rendőrség ma a következők eltűnését jelentették be: *Lénárt Mari* nagyszokoli születésű 16 éves cseléd (lakott: *Eötvös-utca* 10.), *Jerina Péter* 14 éves villanyszerelő-tanoncz (Liszt Ferenc-tér 19.), *Orosz György* 28 éves lakatossegéd (Galagony-utca 4.), *Prohajska Antal* kőművessegéd (Nefelejts-utca 32.), *Ivák Antal* 30 éves munkátalan cipész (Izabella-utca 28.). — *Eltűnt szakszervezeti titkár.* *Ónodi József* malommunkás a sütőmunkások szakszervezetének titkára ma délután a gróf *Haller-utczában* öngyilkos szándékkal mellbe lökte magát. A golyó csak könnyű sebet ejtett az életunt, akit a mentők részcsitettek első segélyben.

× **Modern korszakunknak** egy igen örvendetes vonása az, hogy az emberi lakások környezetét árnyékot vető, lélekre és kedvekre egyaránt jóleső hatást gyakorló faültvényekkel díszíti. Sajnos azonban nálunk azon körülmény, hogy utak befásításánál igen durva elemi hibákat követnek el — miáltal ily ültvények sikerét is kétségbe helyezik — amennyiben a helyes és alkalmas fa nem megválasztására súlyt egyáltalában nem fektetnek. A legháladosabb utmenti faültvényekhez alkalmas faj a gömbakáca (*Robinia inermis* és *Robinia Rossiniana*) *Fischer* és *Társai* faiskolák és szőlővíványtelepek nagyenyedi czég szállítja a legkifogástalanabb 250 cm. magasságú erőteljes koronájú gömbakácaeseméket és figyelmeztetjük az érdeklődőket a czég erre vonatkozó hirdetésére.

× **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

× **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **A francia forradalom.** (Irta Pekár Gyula. Az Uránia-színház ma esti bemutatója.) A francia forradalom véres jelenetei markolnak szívünkbe. Elfojtott lélekzettel nézzük az éhes, az elnyomott nép küzdelmét a kenyérért és a szabadságért. A nép, a millió ember vad lelkesedéssel küzd, lerombolja egymásután a zsarnokság megtestesüléseit. Küzd hátratekintés nélkül és amikor a Bastille füstölgő romjai közül vörös lángnyelvek között megjelenő, az évszázadokig elcsukott szabadság legutolsó megtört mártírja előtt, füstölgő fegyverrel kezében, rongyos, vértől átázott ruhában leborul a tömeg, akkor győz egy pillanatra a jövőnek is. De csak egy pillanatra, mert a nép, amikor felegyenesedik, nem elégszik meg a pusztító győzelemmel látásával, hanem azt most, amíg őrült, amíg fiatal, ki is akarja zsákmányolni, ittas akar lenni tőle. Lerészegszik, fetreng a zsarnokság véreben, szétrángja a győzelemnek könnyen szertefészülő fehér ruháját és bemocskolja a részeg tömegnek ufongásai között az éles guillotine alól a mártírok kiserkenő vérsugáraival. Csafatokká, piszkos, sáros rongydarabokká válik a tiszta győzelemnek legkisebb foszlánya is. A nép, az események által behizonyosodott, örökké gyermek nép visszavágyik, újra éhez az arra a korra, amikor idők múltával újra küzdhet a régi, de a romok felett felépült eszmékért, egészen az idők végtelenségéig... Ez tragédia, a nép tragédiája. Ezt a hatalmas tragédiát rögzítette ma este vászonra Pekár Gyula és izzó, lelkes magyarázó szavakkal önmagán keresztül láttatta, érezte és tartotta összefüggésben képzeletének természetével. Három felvonásba vonta össze az emberi fejlődés e megrázó tragédiáját, melynek mindegyikében feltartózatlanul rohannak az események a megrázó tragikus vég felé. Mindebből Pekár a száraz történelmi lajstromozás mellőzése mellett, a legjellemzőbb eseményeknek összemarkolásával öntötte a történetet és tartotta összefüggésben a tragédia-sorozatát, melynek minden egyes momentumuma a vérpad és újra a vérpad. Ismerjük a történetet és mégis, amit látunk, újnak tűnik fel előttünk. A betűk, a száraz történeti betűk nem tudták velünk megértetni, nem tudták hiven átértesíteni a hajnalhasadéskor feltűnő szabadság magasztos érzetét, nem tudták a halálraítéltek fájdalomából, keserű elszántságából keveset lelkünkbe is lopni. Ma este ez mind sikerült és ennek legfőbb magyarázata az, hogy az ismert történet mellett igazi, szinte eleven drámat láttunk elvonulni. Nagy volt a siker, melynek titka az eseményekből önként kinálkozó tökéletes kompozíció kivül, a rajta végigvonuló erőben, színben és poétikus szépségében keresendő. Ezt a sikert a színház szebbnél-szebb képekben, izgalmasan érdekes mozgókkal és tölsér nélkül való beszélőgépekkel előadott forradalmi dalokkal is támogatja.

(*) **Az Operaházban holnap, pénteken** Bellini „Norma”-jának előadását ismétlik meg. A czimszerepben Sebeők Sára, a többiekben Szilágyiné (Adalgisa), Hardi (Klotilde), Lunardi (Sever), Venczell (Orro Vesso) és Kertész (Flavius) fellépésével. Vezénylő karmester Szikla Adolf, rendező Alszelegyházi Kálmán főrendező. (Évi bérlet 23. sz.) Érdekes vendégszereplés lesz a jövő héten az Operaházban. Eibenschütz Riza, a drezdai udvari operaház magánénekesnője fog fellépni két estén. A magyar születésű művésznő az egyik estén a „Bolygó hollandi” Senta, a másodikon „Sába királynője” Sulamit szerepében fog bemutatkozni.

(*) **Fedák Sári Nagykanizsán.** Egy nagykanizsai jelmezbálnak váratlan érdekes vendége volt: Fedák Sári, aki a közelből — tótszerdahelyi birtokáról — átrándult, hogy viruló szép hugocskáját szórakoztassa. A kanizsai fiatalság, természetesen, kivilágoskivirradtjára ünneplte a két Fedák-nővért és természetesen, faggatásban se volt hiány. Fedák Sári készségesen felelt a hozzá intézett kérdésekre. De, sajnos, a legnagyobb határozottsággal ismételte, hogy többé nem énekel Magyarországon. Ellenben már legközelebb indul amerikai körutjára.

(*) **A „Vadkaesa.”** Holnap, pénteken mutatja be a Nemzeti Színház Ibsen ötfelvonásos tragikomédiáját, amelynek nyilvános főpróbája ma volt

a sajtó meghívott képviselői előtt. Az újdonságban K. Hegyesi Mari, Váradi Aranka, Lenkei Hedvig, Gál, Pethes, Gabányi, Somlai Arthur és Horváth Jenő játszanak nagyobb szerepeket. Szombaton ugyancsak a „Vadkaesa” kerül színre. Vasárnap délután a „Francillon”-t, este pedig „Cyrano de Bergerac”-ot adják, az előbbiben a czimszerep P. Márkus Emília, az utóbbiban Pethes fogja játszani. Hétfőn mérsékelt helyarákkal az „Elektra” kerül színre, a czimszerepben Jászai Marival.

(*) **Bracco Roberto — színigazgató.** Roberto Bracco, a nálunk is járt kitűnő olasz író, átvette a római Argentina színház igazgatását és ez okból Nápolyból Rómába költözött.

(*) **Strauss „Elektra”-ja Bécsben.** Strauss Richárd „Elektra”-ja március elején fog színre kerülni az udvari Operában. Miután a czimszerep elnevelésére az Opera egyetlen énekesnője sem vállalkozott, az igazgatóság Lucille Marcell párisi énekesnőt szerződtette erre a szerepre. Orestest Weidemann baritonista fogja énekelni. A zenekar helyét, miután 111 zenész fog játszani, ki kell bővíteni.

(*) **Csokolózó igazgató.** Hammersteint, a Manhattan-Opera igazgatóját a bukás fenyegette. Egyedüli reményességét Strauss „Salome”-jának sikerébe vetette. A mentő opera bemutatójára megtelt az Operaház nézőtere és Salome személyesítője olyan igézően járta a hétfőtől-táncot, hogy nemcsak a közönség tombolt lelkesedésében, hanem a tulajdon igazgatót is annyira elragadta, hogy kirohant a kulisszák mögül és nyílt színpadon agyafőbe csókolt a bámuló primadonnát.

(*) **A párisi Nagy Opera deficitje.** Említettük már, hogy a párisi Nagy Operát anyagi bajok fenyegetik. Ujabbban jelentik, hogy a bérlő részvénytársaságnak a tegnapi gyűlésén viharos jelenetek folytak le. Kitiűnt, hogy Messager és Brousson igazgatóságának első évében nyolcszázötvenezer frank a deficit. Mindkét igazgató valószínűleg lemond állásáról.

(*) **Magyar művészek Mexikóban.** Maróti Géza jeles szobrászművészre bízták a Mexikó fővárosában épülő nemzeti operaház belső művészi munkálatainak és díszítésének munkálatait. Maróti budapesti műtermében nagy buzgalommal dolgozik a hatalmas munkán. A tervezetek egy részét magyar képzőművészek fogják elkészíteni. Az új opera ünnepies felavatását a jövő év végére tervezik.

(*) **A Halmi-kiállítás újabb meghosszabbítása.** Halmi Arthurnak a Nemzeti Szalonban levő gyűjtövényes kiállítása vasárnapig, e hó 7-ig bezárólag marad nyitva, amely után a „Miénk” rendezőbizottsága azonnal hozzáfog második csoportkiállításának rendezéséhez. A Magyar Impressionisták és Naturalisták Körének ezen tárlata iránt általános az érdeklődés s annak ünnepélyes megnyitása e hó 14-én, vasárnap megy végbe délelőtt 11 órakor. A Halmi-kiállítás naponként nyitva van reggel 9-től délután 4 óráig és a belépődíj személyenként egy korona.

(*) **A nemzetközi rajzköztársasági kiállítás.** Az Országos Iparművészeti Múzeum által külföldi művészeti szakiskolák munkáiból rendezett kiállítását, melyben huszonöt angol, három amerikai és nyolc francia iskola vett részt, háromezernél több külföldi rajzzal, tervezettel s a növendékek által készített tárggyal tizenhat nap alatt 9656-an nézték meg.

(*) **A magyar könyvtárak.** A Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa az elmúlt évben töltötte be tizenegyedik évét. 1908-ban a könyvtári ügy fejlesztésére 112.000 korona állami segélyben részesült, amelyből 50.024 koronát állandó jellegű közkönyvtár, 9758 koronát vándorkönyvtárak felállítására fordított. A rendelkezésre álló összeg többi részét már fennálló könyvtárak gyarapítására és segélyezésére fordította.

(*) **A fővárosi iskolák az Iparművészeti Múzeumban.** Az Iparművészeti Múzeumban külföldi művésziskolák rajzaiból rendezett kiállítást a fővárosi iskolaigazgatók növendékeikkel együtt fogják tanulmányozni.

(*) **A nemzetközi grafikai kiállítás.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nemzetközi grafikai kiállítását, amely nemcsak nagyságát, de művészi színvonalát tekintve is, maga nemében első egész Európában, huszonnégy híjján kétezer művet mutatnak be. A magyar osztálynak műtörténeti anyagát dr. Térey Gábor udvari tanácsos, a Szépművészeti Múzeum osztályigazgatója gyűjtötte össze. A brit-csoport anyagát részben Bone Muirhead festőművész, a londoni „Society of Twelve” tiszteletbeli titkára, részben pedig Hartley Harold (London) válogatta ki. A német és osztrák csoport anyagát részben Strobenz Frigyes festőművész, müncheni kormánybiztos, rész-

ben pedig Lehre Max tanár, a drezdai „Kupferstich Kabinet” igazgatójának a felügyelete alatt az ottani Ernst Arnold-féle művészeti szalon állította össze. A svédok csoportjának szervezését Thorsten Laurin és dr. Kruse John, a stockholmi nemzeti Múzeum igazgatója és a svéd grafikusok egyesületének titkára, a norvégokét Holmbre Thorolf festőművész, a dánokét pedig Tuzen Laurits festőművész gyűjtötte egybe. A japán falmetszeteknek és kakemonóknak csoportját Holst Hermann (Drezda), a hollandok csoportját pedig Eilers P. C. (Amsterdam) küldte a kiállításra. A francia csoportot Levy Emilnél, a „L'arte et Decoration” szerkesztőjénél (Páris) Radisics Jenő miniszteri tanácsos, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum igazgatója közvetítette, aki a Hartley-féle gyűjteményt is megszerezte. Végül a finneknek a műveit Järnefelt Eeró festőművész gyűjtötte egybe. Bäckker Bélának mintegy háromszáz lapból álló gazdag nemzetközi gyűjteménye a XI. és XII. termeket tölti meg. A kiállítás szerdán, 10-én reggel nyílik meg s annak ünnepélyes bemutatása, a vernissage 9-én délután öt órakor lesz gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter, a külföldi államok képviselőinek, a művészeti intézmények fejeinek és a kiállító művészeknek jelenlétében.

(*) **A Műbarátok Köre** február és márciusi havi programját a következőkben ismertetjük: Február 5-én Nagy Virgil tart előadást „Vajda-Hunyadvár”-ról, vetített képekkel. Az előadást kivételesen az Orsz. Iparművészeti Múzeum dísztermében tartják meg. A február 12-iki meghívó Clavecin estélyére fog szólni. A XVII.—XVIII. századbeli zeneművekből kerülnek előadásra ez alkalommal egyes darabok az ugyanazon korabeli hangszereken. Előadottnak: Mozart egy triója, továbbá egyes clavecin-szólók, Bach Couperin, Scarlatti és Ramautól és Tartini egy szonátája viola de gambán. Február hó 15-én, vagy 16-án az ugynevezett „Orosz trió” művész-társaság fellépte kerül sorra, melyen Oress Mihály, Oress József és Vera Oress Maurina zongorán, hegedűn és eszlon mutatják be Juon Oal Trió-caprice-t. Február 19-iki estét dr. Alexander Bernát második előadása tölti be a „Művészet lélektanáról”. Ezt követi: Február 26-án dr. Berzeviczy Albert érdekes előadása „Shakespeare tündéréiről és boszorkányairól”. Március 5-én Hubay Popper vonósnégyes társaság lép fel. Március 12-én Pekár Gyula „A kékszakálu herceg” című tanulmányát olvassa fel. Március 19-én és 26-án pedig Alexander Bernát fejezi be a „Művészet lélektanáról” megkezdett előadásait. Természetesen nincs kizárva egyik-másik programponnt változása. Az előadások rendszerint pénteken tartatnak meg s délután 5 órakor kezdődnek.

(*) **Hangversenyek.** Svárdström négyes hangversenyére, mely e hó 5-én lesz a Royal-teremben, jegek már csak mérsékelt számban vannak készletben; ezek a Harmonia zenemű- és zongorakereskedésben kaphatók, mely figyelmezteti a közönséget, hogy a hangverseny pont fél 8 órakor veszi kezdetét, mivel a hangverseny után a „Katolikus bál” tartatik meg.

FŐVÁROS.

(*) **A Kossuth-mauzóleum kiegészítése.** Dr. Vaszilievits János alpolgármester, mint a Kossuth-mauzóleum építésére felügyelő bizottság elnöke, a tanács mai ülésén előterjesztést tett a Kossuth Lajos emlékére épült mauzóleum építészeti kiegészítésére nézve. Az előterjesztés azt célozza, hogy jobban kiemelkedjék a mű monumentális és fokozódjék művészi értéke és hatása. Ezek a tekintetek különben — mint az előterjesztés mondja — már a pályázat alkalmával felmerültek, sőt eredetileg éppen a pályanyertes tervezők vetették fel azt az eszmét, hogy a síremlék köré árkádsort kell emelni, amely a síremlékkel alakú rokonságban álljon, s tömegével és szépségével fokozza a mauzóleum művészi hatását. Az árkádok tervét azonban később részben pénzügyi, részben temető-szabályozási tekintetek miatt el kellett ejteni. A síremlék építésére felügyelő bizottság azonban tovább foglalkozott ezzel a kérdéssel és arra a meggyőződésre jutott, hogy a kérdés igenis megoldható és erre nézve az maradt a vezérlő szempont, hogy a síremlék művészi kiegészítésének esztetikai gondolatát szolgálja és hogy alkalmat adjon egy nagy, kegyeletos és hazafias eszme megtestesítésére. A bizottság ugyanis azt a nézetet vallja, hogy az árkádok belső, azaz a síremlék felé eső sorában kellene fokozatosan elhelyezni egyrészt mindazokat a nagyjainkat, akik a lefolyt évszázad alatt a magyar nemzeti eszmét szolgálták s ezek közül különösen azokat, akik Kossuth Lajos korában éltek és az ő szellemében küzdöttek, szenvedtek, államférfiak, írók, költők, katonák, s akiknek hamvai a kerepesi-uti temetőben nyugszanak. Másrészt ide kellene temetni

azokat a legkiválóbb férfiakat, akiknek történelmi nagyságát és érdemeit a nemzet közvéleménye elismeri és akiket a főváros ilyen örök emlékezetű sírhelyre méltóknak talál. Dr. Vaszilievits János alpolgármester javaslatát a tanács egyhangulag elfogadta és a további tárgyalások sürgős lefolytatását határozta el.

(A Józsefváros fejlesztése. A józsefvárosi bizottsági tagok legutóbb tartott értekezletükön dr. Reichfeld Izor indítványára tudvalevőleg elhatározták, hogy a Józsefváros fejlesztése érdekében nagyszabású akvizíciót indítanak. Az értekezlet dr. Reichfeld indítványa értelmében megjelölte a sürgősebb tennivalókat és a további munkálatokra bizottságot küldött ki. A bizottság elnöki tisztségére dr. Heltai Ferencet kérték fel, aki azonban nagy elfoglaltságára való hivatkozással a megbízatást nem vállalhatta el. A bizottság elnöki tisztségére József udv. tanácsos fogadta el a józsefvárosi bizottsági tagok felkérésére. A bizottság tagjai lettek: Vosits Károly tanácsos, Rózsavölgyi Antal előljáró, Mátyus Arisztid, Filó János, Ámon József, dr. Reichfeld Izor és Simonovits Béla.

(A villamos-kocsik új jelzése. A villamos-kocsik új jelzése tárgyában kiküldött anket tegnap ültetett a vasúti és hajózási főfelügyelőségen Pulszky Garibaldi elnöklésével. Az anketen a főváros részéről Jármy Jenő műszaki tanácsos és Valtinyi József mérnök voltak jelen. Az anket hozzájárult a bizottságnak már ismert propezió-jához, függőben maradt azonban az utolsó kocsik elhaladásának mikénti jelzése és a látszó peronok zsufoltságának kérdése, melyekre nézve a fővárossal újabb tárgyalásokat fognak folytatni. A letárgyalt javaslatokat az anket jóváhagyás céljából a miniszter elé terjeszti.

(A hó eltakarítása. A főváros tanácsa a hó eltakarításának költségeire újabb 80.000 koronát szavazott meg. A köztisztviselési hivatal nagy energiával látott hozzá a tegnapi hó eltakarításához. Tegnaptól mára virradó éjjel foglalkozott a hó eltakarításával 91 rendes, 978 rendkívüli munkás és 33 hóeke. A mai nap folyamán dolgozik 701 rendes, 1725 rendkívüli munkás, 32 hóeke és 88 kocsis. Ez a hó 25 czm. magas volt, helyenkint azonban, ahol a szél összehordta, 50 czm. magasságot is ért. A köztisztviselési hivatal ezután kéri a háztulajdonosokat, utasítsák a házmestereket, hogy a járda mellőli folyókákból is tisztítsák ki a havat, annál is inkább, mert erre szabályrendelet is kötelezi őket. A köztisztviselési hivatal azokat, akik a szabályrendelet ezen rendelkezésének nem tesznek eleget, a rendőrségen fel fogja jelenteni.

(Adófizetések csekk- és clearing utján. A csekk és clearing utján ez év január havában a következő adóösszegek folytak be a fővárosnál: Az I. kerületben 254 fél fizetett 6354 korona 54 fillért, a II. kerületben 87 fél fizetett 4158 korona 91 fillért, a III. kerületben 94 fél 1696 korona 24 fillért, a IV. kerületben 271 fél 24.073 koronát, az V. kerületben 270 fél 33.310 korona 91 fillért, a VI. kerületben 266 fél 18.911 korona 91 fillért, a VII. kerületben 488 fél 25.225 korona 48 fillért, a VIII. kerületben 528 fél 34.644 korona 25 fillért, a IX. kerületben 104 fél 2918 korona 86 fillért, a X. kerületben 44 fél 1638 korona 19 fillért. Fizetett tehát csekk és clearing utján összesen 2406 fél 152.931 korona 63 fillért.

(Megakadt forgalom. A tegnapi erős havazás folytán ma délelőtt megakadt a villamos vasutak forgalma. A hó, amely reggel óta olvad, megtöltötte a csatornákat és a földalatti vezetéket. Érdekes volt az utca képe a megállóhelyek előtt, ahol állandóan nagyobb csoportokban várta a közönség a vonatok indulását, de hiába, mert az összegyűlt víztömeget a délutáni órákig nem sikerült levezetni. A bérkocsiforgalom is hiába várt a közönség, mert a bérkocsik, különösen az egyfogtűk nagy kelendőségnek örvendtek. A dolgozó Budapest tehát délig zavarban volt és kénytelen volt a nagy vízárdatban gyalog járni.

(Közigazgatási bejárás. A kereskedelmi miniszter a Budapesti Jégművek, Radvánszky és Társa cégnek kérelmére a magyar kir. államvasutak Budapest kiterő állomásából kiágazólag Beöthy-utca 1. szám alatti telekig tervezett iparvágány közigazgatási bejárását elrendelte és annak megtartásával a magyar kir. vasúti és hajózási főfelügyelőség bízta meg, az eljárás megkezdésének idejéig a hónap 20. napjának délelőtti 9 óráját, összejöveteli helyül pedig a IX. kerületi előljáróság tanácstermét jelölte ki.

(A múlt hónap adója. Budapest adópénztárainál ez év január havában befolyt: állami adóban 1.119,215 korona 75 fillér, községi adóban 343 ezer 198 korona 32 fillér, utadóban 16,910 korona 41 fillér, kereskedelmi és iparkamarai illeték címén 9742 korona 91 fillér, betegápolási pótdobban 62,603 korona 87 fillér, összesen 1.551,671 korona 25 fillér. A múlt év ugyanezen hónapjában befolyt 1.428,454 korona 38 fillér, vagyis a folyó évi többlet 123,216 korona 86 fillér. Ez év januárban megfordult az adópénztáraknál 19,733 fél, a múlt év ugyanezen hónapjában 17,727, ez évben 2026 féllel több mint a múlt évben.

EGYESÜLETEK.

(A Magyarhoni Földtani Társulat ma dr. Koch Antal egyetemi tanár elnöklésével tartotta meg az évi rendes közgyűlését. Az elnök megnyitó beszédében megemlékezett az elmúlt év geológiai eseményeiről, többek között a messinai földrengésről is. Ezután a Szabó-emlékterem kiadására került a sor, melylyel a társulat három évenként a legutóbbi években megjelent legjobb magyar, vagy magyar tárgyú munkát tünteti ki. A Szabó-érem negyedszer került ez alkalommal kiadásra és ez idén néhai dr. Pethő Gyula m. kir. főgeológusnak a pétervárad hegysegység krétakori képződményeivel foglalkozó terjedelmes alapvető műve jutalmaztatott. Az érmet az elhívt tudós fia, Pethő Emil földbirtokos vette át, ki meleg szavakkal mondott köszönetet és egyúttal a társulat javára alapítványt tett. Majd dr. Koch Antal tartott érdekes felolvasást a hegyképződés újabb elméleteiről. A tetszéssel fogadott előadás után dr. Lörenthey Imre egyetemi tanár, a társulat első titkára terjesztette elő évi jelentését. A közgyűlés ezután a Szabó József-emlékalapból 800 koronás tudományos pályázatot hirdetett és végül a pénztáros jelentésének előterjesztése után az elnök életésével véget ért.

(A kenyér higiénije. Az Országos Közegészségi Egyesület ma este Hlosvay Lajos udv. tanácsos vezetésével felolvasó ülést tartott, amelyen dr. Rejtő Sándor orvos felolvasott a kenyér higiénijéről. Az előadó szerint a kenyér egészségének tárgyalását három részre kell osztani, ugymint a hozzávalók jósága és tisztasága, az elkészítés módja és a kész kenyér higiénikus kezelése. A mondottak után az előadó előnyösebbnek tartja a házikenyeret a pékkenyérnél, mert jobban ellenőrizhetjük a hozzávalók jóságát és tisztaságát. Egyetlen nehézsége az otthoni dagasztásnak megszűnik, ha dagasztógépet használunk, amelylyel öt perc alatt bárki megdagaszthatja kenyereit. Az előadás a nagyszámú megjelent közönség tetszésel kísért. Utána az egyesület zárt ülést tartott, amelyen dr. Gerlóczy Zsigmond kir. tanácsos, egyetemi tanár, az egyesület főtájkára folyó ügyeket referált.

(A „Zugló és Környéke Függetlenségi és 48-as Pártkör” saját helyiségeiben (VII., Bosnyák-utca 3. Wurm-féle vendéglőben) a hó 3-án, szombaton táncszal egybekötött családi estélyt rendez.

(A Lórántffy Zsuzsanna Egyesület a hó 7-én d. e. 11 órakor a Lónyay-utcai református főgimnázium dísztermében (Lónyay-utca 4c.) közgyűlést tart.

Vérszegénység

ellensúlyozásul tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, a mely a vért gazdagítja és a test husát szilárdná és egészségessé teszi.

A SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük nyelvelembevenni!

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerben.

Mulatságok.

** Technikus-bál. A technikusok e hó 16-iki Emlék Báljának irodájában (VIII., Rákóczi-ut 17.) most van a legélénkebb élet, sürgés-forgás. A rendezés már kiadta a meghívókat. Előkelő izlésű Louis XIV. stílusú meghívók ezek, Trianon nemes tiszta formáiban. A bál fővédői József kir. főherceg és Augustus kir. főhercegasszony. Védnökök gróf Apponyi Albert vbtt., dr. Darányi Ignác vbtt., Kossuth Ferenc vbtt., Hieronymi Károly vbtt., Ludvig Gyula vbtt., Hauszmann Alajos, a Mérnök és Építész Egylet elnöke és dr. Szilvy Kálmán, volt műegyetemi rektor, akadémiai könyvtáros. A meghívó harmadik oldalán van a bál tisztkara és rendezése. Ez a következőképpen alakított meg: díszelnék dr. Wartha Vince min. tanácsos, a kir. József Műegyetem rektora. Az elnökség tagjai Pivny Aladár, a Műegyetemi Segítő Egyesület elnöke és Rakovszky László bálelnök. Alelnökök ifj. Agoraszto Miklós, Kadár Zoltán, Pecz Gyula, Toldy József. Főpénztáros Kristóffy Endre, pénztárosok Kolossváry Béla és Wein Elemér, főtájkár Jarmay Zoltán, titkárok ifj. gróf Hugonnay Kálmán és Fabricius István, ellenőr Block Béla, háznagy Hegedűs Ernő; mellette 80 rendező sorakozik. A rendezői felvny, valamint a tánczrendek az idei farsang legkiválóbb meglepetéseinek készülnek. A bizottság ez uton kéri mindazokat, akik meghívóra igényt tarthatnak, hogy csakis levélileg forduljanak a bál rendezőségéhez (VIII., Rákóczi-ut 17. II.), minden egyes esetben feltüntetve a meghívandók társadalmi állását, mert ellenkező esetben a rendezőség nem lesz okvetlen abban a helyzetben, hogy a kívánságoknak eleget tegyen. Meghívók ugyanis, tekintve az idei bál, az „Emlék Bál” kiválóan zártkörű jellegét, csak korlátozott számban lesznek kibocsátva.

** Országos gyógyszerész-bál. A Royal-szálló összes termeiben február 19-én tartandó országos gyógyszerész-bál kétszáz tagu rendezése nagyban fáradozik, hogy a bál sikerét biztosítsa. A védnökséget gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és gróf Hadik István vállalták el. A meghívókat a napokban küldik szét, aki arra igényt tart, forduljon a bálrodához (VIII., Agtteleki-u. 8. szám.) A népesnek ígérkező bálon Balog Károly kiváló zenekara játszik. Balog az alkalomra megnyitó eszadás gvanant Patikáros-eszadást írt.

** A gazdasszonyok álarozos-bálja. A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete február 7-én, a fővárosi Vigadó összes termeiben tartja meg álarozos-bálját czinkotai leányárvaháza javára. A bálon, amelynek érdekében gróf Batthyány Gézáé, az egyesület pártfogónője buzgó tevékenységet fejt ki, nagy tombola is lesz számos értékes nyereménytárggyal. Damjanich János özevgye egyesületi elnök és dr. Mayer György ügyvéd, az árvaház ügyésze mindent elkövetett, hogy a bál az eddigi álarozos-bálokat felülmulja. A tombolaasztalokat előkelő asszonyok vállalták magukra, akiknek sok társasági hölgy fog segédkezni. Az általános érdeklődés máris kilátást nyújt arra, hogy a gazdasszonyok álarozos bálja, hagyományos jó híréhez méltóan, fényesen fog sikerülni. A keringő-tánczokhoz a zené a magyar kir. postásaltisztek katonailag szervezett muzszenekara, a csárdáshoz pedig Balog Károly kiváló czigányprímás szolgáltatja. Jegyek minden nagyobb dohánytözséjében kaphatók.

** A Kereskedelmi Ifjak Társulata február hó 6-án este saját helyiségeiben jelmezes-estélyt rendez. Ezen jelmezes-estélyen a fővárosi kereskedői világ vezető emberei vesznek részt, akik nemcsak megjelenésükkel teszik fényessé az estély erkölcsi sikerét, hanem adományokkal támogatják a társulatot, amelyből 43 év alatt több ezer keresetképtelen és munkanélküli, állástalan kereskedelmi alkalmazott részesült már segélyben. Jegyek és meghívók a társulat helyiségében, IV., Semmelweis-utca 17. I. em. kaphatók.

** A Belvárosi Kisiparosok és Kiskereskedők Köre e hó 13-án, szombaton este kilencz órakor Katona Géza termében (Vásári-utca 38. szám) hangversennyel egybekötött tánczestélyt rendez, melynek tiszta jövedelmét szegény gyermekek felnevelésére fordítja. Az estély iránt a főváros összes iparos és kereskedő köreiben nagy az érdeklődés. A hangversenyen Erdős Richárd, az Operaház tagja is fellép.

** A Bethlen Gábor-Kör vidéki tánczestélye. A Bethlen Gábor-Kör hagyományos szokásához híven vidéki lerándulását ez évben is megtartja. E hó 20-án Kecskeméten rendez nagyszabású tánczszal egybekötött Bethlen-estélyt, melynek fővédőségét Darányi Ignác miniszter volt szíves elfogadni; a védői tisztelet pedig Kecskemét város előkelőségéből felkért urak vállalták el. Az estély iránt a B. G. K. tagjai, valamint kecskeméti körökben igen nagy az érdeklődés.

** A nagykőrösi Szanatórium-Egyesület mulatsága. A szegénysorsu tüdőbetegeket segélyező József főherceg Szanatórium-Egyesület nagykőrösi bizottsága saját pénztára javára e hó 13-án, szombaton, a városi szálloda földszinti nagy termében tánczestélylyel egybekötött hangversenyt rendez.

** A Hivatalszolgák „Szent György” Betegsegélyző és Temetkezési Egylete segélyalapja javára e hó 20-án a VI. és VII. kerületi „Terézvárosi Kaszinó” dísztermében (Andrássy-ut 39. szám) zártkörű bált rendez.

Farsangi naptár

- Február 5. Katolikus bál a Royalban.
6. Ekszereszek bálja a Royalban. Budai dalárda táncestélye. A Budai Polgári Kör bálja saját helyiségében, Szilágyi Dezső-ter 5. „Emberszeretet” jótékonyági egyesület estélye a Terézvárosi Kaszinóban. Gaudeamus-bál a Kath. Körben. Hivatalos-bál a Royalban (49. sz. kapu.)
Imre-táncestély. Kertészegedek bálja az Erzsébetvárosi Kaszinóban.
A Kőbányai Tornacsapat bálja a Kaszinóban.
Magyarországi Keresk. alkalm. bálja V. Szemere-u. 10.
A II. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület bálja a budai Vigadóban. Lakatos-bál a Lloyd dísztermében.
A Magyar Torna Club bálja a Szegény Gyermekkert Egylet termében (VII. Akadémia-u. 32.)
A Magyar Tisztviselők Országos Egyesületének táncestélye. Széchenyi-bál a Vigadóban.
7. Gazdasszonyok Álarcos bálja a Vigadóban.
8. Technikus-bál. A Szent Imre Kör táncestélye saját helyiségében.
A III. ker. Föld. és Szőlőműves Ifjak Köre bálja a Korona Vigadó termében.
11. Mensa-bál a Katolikus Körben.
13. Országos Vasutas-bál a Vigadóban. A fakereskedők és hivatalnokok bálja a Pester Lloyd Társulat termében. Állatorvosi falkola hallgatóinak táncestélye a Royal-szállóban. Belvárosi Kisiparosok és Kiskereskedők táncestélye Váci-u. 38.
14. Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete művészhangversenye a fővárosi Vigadóban. VIII-IX. ker. Izr. Nőegylet bálja a Vigadóban.
17. A Kávémérők Ipartársulata táncestélye a Saskör termében.
19. Gyógyszerészek bálja a Royalban.
20. Szent György-Egylet táncestélye a Terézvárosi Kaszinóban.
27. Budapesti Kertületi Munkásbiztosító Pénztár tisztviselőinek táncestélye a Pester Lloyd dísztermében. Kereskedelmi bál a Royal-szállóban. Asztalos-bál a Vigadóban.
28. Az újságírók tisztviselői művészestélye a Royal-szállóban. A vasúti, posta-, távirat- és hajószállítás-közvetítő hallgatók bálja a Tisztviselők Országos Egyesülete termében.
Márczius 2. Cukrász-bál a Terézvárosi Kaszinóban.
6. Nőtisztviselők Országos Egyesülete táncestélye.
7. Purimbál a Vigadóban.
8. Szabómesterek bálja a Vigadóban.
13. Eintracht-táncestély a Vigadóban.
16. Technikus-bál a Royalban. Terézvárosi Kaszinóban. Vas- és fém munkások bálja a Vigadóban.
21. Izraelita Nőegylet álarcos-bálja a Vigadóban.
23. Első nagy bolondestély a Vigadóban. Fűszeresek bálja a Royalban.
26. Tiszti Kaszinó gyermek-estélye.
27. Gyermekvédő Liga gyermekestélye a Vigadóban.

TÖRVÉNYSZÉK.

A fény-utcai gyilkosság.

Budapest, február 4.

Annak a rejtelmes gyilkosságnak történetét, amely ma került tárgyalásra a budapesti törvényszék esküdtbírósa elé, már tegnap ismertettük. A bünpör vádlottjai Kustyán Antal Ganz-gyári munkás és felesége, Illés Irma, akik ellen az volt a vád, hogy ők ölték meg tavaly a lakásukon Hajnal Antal nyugalmazott vasuti főkalauzt. A szerencsétlen ember évek óta különváltan élt a családjától s úgy látszik, a családi kör melege után vágyakozott, amidőn egy szép napon Kustyánékhoz, a régi ismerőseihez költözött oda teljes ellátásra. S hogy melegebben fogadják, még azt is megtette, alighogy átlépte házuk küszöbét, több ezer koronára rugó vagyonát Kustyánékra testálta. Ezek pedig a múlt évi június 24-én megölték Hajnal Antalt, éppen azért, hogy a testált vagyont mihamarább megkaparíthassák.

A mai tárgyalást csak délben kezdték meg, mert a kocsit, amelyen Kustyánék a gyűjtőfogházba hozták, utközben a nagy hóban elakadt.

Az asszonyt hallgatták ki elsőnek. Nem érzi bűnösnek magát. Elmondja, hogy Hajnal a sógor-nőjénél lakott, de mikor megismerkedett vele, hozzája kívánczolott. Ők szegény emberek, de szívesen fogadták a tisztességes embernek látszó szobaurat. Azon a napon, amikor az eset történt, egész nap mosott és nagyon fáradt volt. Estefelé hazajött az ura, de nem sokára megint elment, egy aranyláncot sorsoltak ki valahol, odament. Hajnal is hívta magával, de az otthon maradt. Később az asszony lefeküdt és a szobaur is nyugalomra tért. Egy darabig beszélgettek együtt, aztán Hajnal kedveskedni kezdett, majd mikor látta, hogy az asszony nem hajlik a kedveskedésre, goromba lett. Az asszony rendreutasította, erre Hajnal fölkel és az ágyához ment s minden erővel becselenségre akarta csábítani. Csak nagynehezen tudott az asszony Hajnal erőszakoskodása elől az udvarra menekülni. Nem is mert a szobába visszatérni, hanem megvárta kiinn az urát. Mikor a férje hazajött, elmondott neki mindent, aztán mind a ketten bementek. Alig léptek a szobába, a férje, aki egy kicsit be volt csipve, rávetette magát Hajnalra és dulakodni kezdett vele. A többire nem emlékszik az asszony, azt hiszi, hogy esés közben ütötte meg magát.

Elnök a vallomásaival szemben elébe tárta a vádlott nőnek, hogy a vizsgálat folyamán egészen eltérőleg vallott az esetről. Ott azt adta elő, hogy Hajnal éjjel után 3 óra tájban kiment a konyhába s ők egy tompa zuhanásra riadtak fel álmukból. Hajnal hirtelen rosszul lett kint a konyhában s összeesett. Megjegyezte ezen vallomásra az elnök, hogy ez már csak azért is tarthatatlan, mert a boncolás kétségtelenül megállapította, hogy halálának közvetlen oka fuladás volt. Elnök a kihallgatás további folyamán ismertette azt a három levelet, amelyeket a vádlott nő intézett Hajnal Antalhoz. E levelek hangja arról tanuskodik, hogy az asszony szerelmével is üldözte Hajnal Antalt csak azért, hogy hozzájuk menjen lakni. „Majd meglássa, milyen jó dolga lesz nálunk — írja egyike levelében, — ha én ott ülök az ágyaszélén.”

— Lásd, ez a kijelentése. amit ebben a levélben használt, bizonyítja azt, hogy maga nem idegenkedett Hajnal Antaltól annyira, mint ahogy azt most feltüntetni akarja. De eltekintve ettől, tanuk bizonyítja azt is, hogy a gyilkosság után való napon a maga kis fia beszélt el a szomszédoknak, hogy ön a vánkost rádobta Hajnal Antal fejére. A szomszédos lakók pedig arról tesznek majd tanúbizonyságot, hogy éjjel 11 óra után a maguk lakásából nagy dulakodás zaja hallatszott ki. A dulakodás közben tisztán lehetett hallani a segélykiáltást: Tóni, ne bánts! Ez a segélykiáltás háromszor egymásután hallható volt.

A délutáni folytatolagos tárgyalás elejéhez az elnök elsősorban felolvasta Kustyán Antalnak a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, aztán Kustyán Antal kihallgatására került a sor.

Kustyán Antal nem érzi magát bűnösnek a vádbeli cselekményben. Vallomása folyamán elmondta, hogy június 23-án este a Leikam korezmában időzött több munkástársával együtt. Elfogyasztott mintegy 7—8 korsó sört. Este 9 órakor ért haza s a felesége elpanaszolta neki, hogy Hajnal milyen merényletet akart vele szemben elkövetni. Kustyán ezen módfelett felingerült és kiment a folyosóra Hajnal Antal után. A folyosón azonban ott voltak a házbeliék, magába fojtotta haragját, megvárta, amíg tíz óra után a lakók visszavonultak lakásaikba és ekkor nyomban kérdőre vonta Hajnal. Ezt szóváltás követte, amelynek folyamán torkon ragadta Hajnal és öklével úgy fejbe vágta, hogy az az egyik ágy és az éjjeli szekrény közé esett. Ezután felemelte az eszméletlenül fekvő ember és az ágyra dobta. Csak később vette észre, hogy Hajnal meghalt. Orvosért akart sietni, de a felesége félt egyedül maradni a halottal, így csak hajnalban hívta el Gulden Róbert orvost.

Az elnök a vádlottnak itt elébe tartotta, hogy első kihallgatása alkalmával a történet eseményeket egészen másként adta elő. Akkor ugyanis azt monddta, hogy Hajnal éjjel kiment és ők a szobában arra ébredtek fel, mikor a konyhából tompa zuhanást hallottak. Mikor kimentek a konyhába, ott találták Hajnal a földön fekvő. Akkori vallomása szerint esés közben szenvedte a halálos sérülést.

Kustyán Antal a mellékkörülményekre vonatkozólag az esetet feleségével megegyezőleg adta elő.

A vádlott kihallgatása után a bíróság a tanúk közül első sorban dr. Gulden Róbert Ganz-gyári orvost hallgatta ki, aki elmondta, hogy őt hajnalban hívta a hullához Kustyán. A vizsgálat alkalmával feltűnő izgatottsággal kérte, hogy állítson ki halotti bizonyítványt, ő azonban ezen kéréssel a hatósági orvoshoz utasította. Elmondta dr. Gulden még azt is, hogy a Ganz-gyárban ez eset előtt pár héttel egy munkás agyagutáiban hirtelen meghalt, és Kustyánék Hajnal halálesetét is ilyen színben akarták feltüntetni.

Még néhány tanu kihallgatása után a bíróság a tárgyalás folytatását holnap délelőttre halasztotta.

§ A Magyar Jogászegylet február hó 6-án (szombaton) délután hat órakor az ügyvédi kamara helyiségében (Szemere-utca 10. sz. a.) teljes-ülést tart, melyen dr. Szilágyi Arthur Károly ügyvéd tart előadást „A házasságon kívül született gyermekek jogállásának problémái” czimen.

§ A feleséggyilkos. Kudar Bálint dabi parasztgazda állandóan brutálisan bánt feleségével, született Sas Borbálával, aki, hogy szenvedésének véget vessen, kénytelen volt három éves kis leányával együtt édesanyjához, özv. Sas Károlynéhoz Dömsödre menekülni. Kudar Bálint a kis leányt egy napon magához édesgette és magával vitte a dömsödi szőlőbe, tudva jól, hogy felesége, aki gyermekét a rajongásig szerette, utána fog menni. Az asszony édesanyjával együtt csakugyan a szőlőbe ment felkeresni gyermekét. Amikor Kudar észrevette őket, revolvért rántott elő és közvetlen közelből szíven lötte feleségét. Az asszony nyomban meghalt. Majd anyósa felé lött háromszor, szerencsére azonban egy golyó sem tett kárt özvegy Sasnéban. A pestvidéki törvényszék esküdtbírósa szándékos emberölés büntette és annak kísérlete miatt 15 évi fegyházra ítélte a vádlottat. A kir. Kuria ma Pongrácz Jenő elnöklésével tárgyalta az ügyet s megállapítván, hogy az esküdtbírósa a büntetési tételt túlhaladta akkor, midőn a vádlottra 15 évi fegyház mért, Kudar Bálint büntetését 12 évre szállította le.

Nyílttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tevesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Klisék

amelyek megjelentek az
Egyetértés Vasárnapja
ingyenes heti mellék-
letbenolcsón
eladókaz Egyetértés kiadó-
hivatalában

Ötvös-utca 32.

KÖZGAZDASÁG.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank mérlege.

Budapest, február 4.

Legnagyobb bankjaink egyike, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* ma tette közzé az 1908-ik évről szóló mérlegét, melyet a pénzpiac mindig igen nagy érdeklődéssel szokott fogadni. Ez az érdeklődés most kétszeres volt, mert hiszen a nehéz közgazdasági viszonyokról nap-nap után elhangzó panaszok közepette közérdeklődésre jogosan tarthatott számot éppen a Kereskedelmi Bank üzleteredménye, mint olyan pénzügyi intézeté, amely működésének minden egyes fázisán igen szervesen kapcsolódik az ország közgazdasági életéhez. Viszont ugyanez okból érthető az a megnyugvás is, amelylyel az ország közgazdasági körei fogadják ezt a kedvező mérleget, mely nemcsak a bank kiváló pénzügyi politikáját, szilárd helyzetét és vezetőségének nagy szakértelmét igazolja, hanem bizalommal tölthet el mindenkit egész közgazdasági életünk fejlődése iránt is.

Ha végigtekintünk a bank mérlegén, első pillanatra szemünkbe ötlök az, hogy a kedvezőtlen viszonyok dacára, a mérleg főbb és jelentős tételeinél fejlődést találunk. A nyereség- és veszteségszámla főbb tételei ugyanis — összehasonlítva az 1907. év megfelelő tételeivel — a következő képet nyújtják:

	1907.	1908.
Tiszta kamatjövdelem	7,674.552	7,347.172
Nyeresség a jelzálog üzletről	1,148.025	1,207.472
Különböző jutalékok	1,022.791	1,056.472
Nyeresség külföldi váltókon és pénznemekben	316.120	386.057
Nyeresség értékpapírokon és syndikátusokon	648.347	726.100
Különböző nyereségek	447.355	698.775
Váltóüzlet, fiókok és commanditek	339.491	343.724

Tehát egyedül a kamatszámra tüntet föl aránylag csekély jövedelmi csökkenést. Ennek a csökkenésnek azonban az általános pénzügyi viszonyokban rejlő okai vannak. Ismeretes ugyanis, hogy a pénzpiacnak az 1907. év utolsó hónapjaiban kifejezésre jutott rendkívüli megrázkódtatásában az elmúlt üzletévben már az első hónapokban is teljes reakció és a kamatlábnak az egész éven át fennmaradt erős csökkenése állott be. Ebből kifolyólag, amint az a fentebb részletesen kimutatott számlából is kitűnik, a bank kamatjövdele mérséklődött, amivel szemben azonban a jutalékok, jelzálogüzlet és a nyereség- és veszteségszámla egyéb összes tételeinél elért nyereségek állanak, úgy hogy a kiadási tételeknek emelkedése dacára a tiszta nyereség mégis az elmúlt évvel szemben a nyereség-áthozat tekintetében nélkül 113.000 korona emelkedést mutat, úgy hogy a bank tiszta nyeresége 1908-ban megközelíti a tízmillió koronát (9.202.412 K 27 fill.). Ez a hatalmas üzleteredmény pedig a legegészségesebb pénzügyi politika folyománya, amit bizonyít az is, hogy a bank *betétüzlet* forgalma — amely pedig igen nagy súlyjal esik a mérlegbe — 1908-ban nem kevesebb, mint 27 millió koronával emelkedett, mint az az alábbi forgalmi kimutatásból is kitetszik.

	1907.	1908.
Leszámitott bankváltók	348.788.400	316.756.700
Leszámitott váltók a hitelrészesek üzletében	6.162.900	6.508.900
Engedélyezett záloglevél és községi kölcsönök	13.245.600	31.923.700
A betét-üzlet forgalma	3.210.898.500	3.237.036.800
A deviza-üzlet forgalma	1.855.421.300	1.833.406.000

	1907	1908
A váltó-üzlet összes forgalma	143.538.500	131.498.800
Pénztári forgalom	6.344.736.000	6.134.630.300
A fióktételek összes forgalma	2.011.000.000	2.053.500.000
A bank összes forgalma (a főkönyv egyik oldalán)	13.838.600.500	13.846.624.500
Expediált levelek	992.604 drb.	993.360 drb.
Tisztviselők létszáma	479	490
Hivatalszolgák létszáma	85	90

E forgalmi kimutatás is azt igazolja, hogy a kamatszámra jövedelmezősége az összehasonlítás tárgyát képező két üzletév kamatlábviszonyaira való tekintettel sokkal jelentékenyebb visszaesést mutatott volna, ha ezen csökkenés nagy részben ki nem egyenlítődött volna a betétek tetemes emelkedése által, mely körülmény az új betétek által a banknál befolyt és — bár csak szerény kamatkülönbséggel — kihelyezett összegek után elért nyereségben jutott kifejezésre.

A mérleg-számla egyes tételeire áttérve kiemelendő, hogy a bank váltótárczája az 1907. évi 104,4 millió K-ról 88,3 millió K-ra csökkent. E jelenség magyarázatát az elmúlt üzletévnek már fentebb vázolt és általánosan ismert viszonyaiban találja. Ugyanezért az értékpapírokra és árukra adott előlegeknek összesen 59,9 millió K-ról 56,7 millió K-ra csökkent. Ezzel szemben természetesen a kihelyezések csökkenésének, valamint a betétek emelkedésének arányában a bel- és külföldön bankok és bankároknál elhelyezett összegek és ezen kategóriához tartozó különféle adósok 58,4 millió K-ról 74,9 millió K-ra és a reporthelyben elhelyezett összegek 23,9 millió K-ról 30,7 millió K-ra emelkedtek. Felemlítendő itt még az is, hogy a záloglevelek és községi kötvények biztosítékai alapja (melyekben a bank saját címleteiből semmi sincsen elhelyezve) a nagyobb forgalomnak megfelelően 20,6 millió K-ra emelkedett, hogy továbbá a banknak legnagyobb részben befektetési értékekből álló értékpapírtárczája, szindikátusi befizetései és fedezett adóssai 86,1 millió K-val, szemben a múlt évi 81,2 millió K-val, állanak fenn.

A mérleg-számla aktív tételei közül még kiemelendő, hogy a jelzálog- és községi kölcsönügyletek elérték (az ingatlanokra nyújtott községi kölcsönökkel 4,6 millió K-val együtt) a 402,3 millió K-t, ami a múlt évvel szemben 22 millió K emelkedést mutat. Tényleg megkötött új záloglevél- és községi kölcsönök 31,9 millió K-ban folyósítottak; az állagnak a fent kimutatott 22 millió K emelkedése ezen új kölcsönök folyósításából és a visszafizetésre került összeg levonása után maradt fenn. A bank zálogleveleinek és községi kölcsönkötvényeinek eladása a múlt évben kedvező eredményeket mutat, amennyiben a visszavásárolt címleteken felül 28,7 millió K-t sikerült elhelyezni (az 1907. évben 19 millió K helyeztetett el). A forgalomban levő címletek összege, figyelembe véve a rendes és rendkívüli visszafizetéseket, a múlt évi 376,6 millió K-val szemben 396,7 millió K-ra emelkedett. Emellett 1908. december 31-én a banknak tárczájában mindössze 8,2 millió K saját kibocsátású címlete volt, melyek a folyó üzletév eddig elmúlt néhány hetében teljes összegükben már el is adtak.

A bank tisztán takarékpénztári és csekkebetéteinek állománya az 1908. év végén 196 millió K volt, ami az előző évvel szemben 26 millió K emelkedést tüntet föl; ez az emelkedés bizonyítéka annak a nagy és folyton erősödő pozíciónak, melyet a bank elfoglal és annak a bizalomnak, mely a közönség széles rétegei részéről feléje fordul. A pénzügyminisztérium, megyék és községek követelése a múlt évvel szemben némi visszaesést mutatván, valamint a különféle hitelezőknél is egy csekély

csökkenés állván be, a bank által kezelt összes betétek és hitelezők követelése egyúttal 262 millió K-t tesznek ki, a múlt évi 253 millió K-val szemben.

A bankra bízott ezen idegen pénzzel szemben viszont a bank pénztárkészletekben, váltótárczában, értékpapírokból és ilyenekre adott előlegekben, valamint adósok ellen fennálló követelésekben 338 millió K gyorsan realizálható aktív tételekkel rendelkezik, ami a bank állandóan fenntartott nagy mobilitásának bizonyítékát képezi. A bank által kezelt összes saját és idegen tőkék, beleértve a címletforgalmat is, a múlt évi 752 millió K-ról 784 millió K-ra emelkedtek.

A nyereség- és veszteségszámla egyéb tételei közül megemlítendő még az, hogy a bank ügyviteli költségei 189.000 K-val emelkedtek. Tekintettel arra, hogy a bank vidéki és fővárosi hálózata a múlt év folyamán bővítést nem nyert és a személyzeti létszám tényleg csak 564-ről 580-ra emelkedett, ezen kiadási többlet majdnem kizárólag a bank tisztviselőszemélyzete helyzetének javítására fordított. Külön megemlítjük végül, hogy amennyiben a közgyűlés az igazgatóság előterjesztéseit jóváhagyja, a bank mérlegszerű tartalékai 52,2 millió K-ra fognak emelkedni, úgy hogy egyedül ezen mérlegszerű tartalékok a részvénytőke alapján számítva, 124,3 százalékot fognak kitenni.

Itt említenék föl, hogy a bank közgyűlése február 13-án lesz.

A bank mérleg-számlája egyébként a következő:

Mérleg-számla. [Vagyon.] Pénztárkészletek 5.854.750,37 K. Váltótárcza 88.339.969,97 K. Előlegek értékpapírokon és árukra folyószámlában 56.698.847,17 K. Lombardelőlegek és report 30.700.591,65 K. Jelzálogkölcsönök záloglevelekben 188.625.148,49 K. Községi kölcsönök kötvényekben 209.098.587,96 K. Községi községi ingatlannokra 4.629.515,05 K. Hátralékos jelzálogkölcsön törlesztési részletek 1.221.200,59 K. A záloglevelek biztosítékai alapja 9.927.540 K. A községi kötvények biztosítékai alapja 10.702.700 K. Saját záloglevél- és kötvénytárcza 7.540.450 K. Ingatlanok 5.389.515,40 K. Értékpapírtárcza (melléklet szerint) 47.650.312,99 K. Befizetések szindikátusokba 7.037.810,73 K. Nyugdíjalap 3.212.184,43 K. Lánycy-alapítvány értékpapírajai 224.900 K. Különböző alapítványok értékpapírajai 74.600 K. Befizetések a bank betéti társaságainál (Commanditek) 528.900 K. Adósok 106.331.449,58 K. Az ujonnan alapított fiókok leltára 183.028,28 K. A központ és a régebben alapított fiókok leltára teljesen leírva. Összes vagyon 783.972.011,66 K.

Teher. Részvénytőke 42.000.000 K. Tartalékalkapok 51.000.000 K. A hivatalnokok és szolgák nyugdíjalapja 3.202.158,13 K. Lánycy-alapítvány 224.900 K. Különböző alapítványok 74.600 K. Forgalomban lévő kötelezvények 402.234.912,04 K. Betétek és különféle hitelezők 261.930.410,99 K. A hitelrészesek követelése 164.534,79 K. Fel nem vett osztalékok és címletszelvények 243.631,72 K. Előre fizetett jelzálog kölcsön törlesztési részletek 276.952,90 K. Függő kamatok egyenlege 5.413.581,75 K. Átmenő tételek 7.096.326,82 K. Nyereség-egyenleg 10.100.993,52 K. Összesen 783.972.011,66 K.

Nyeresség- és veszteségszámla. Terhek. Az ügyvezető igazgatóság, a hivatalnokok és szolgák fizetése 1.456.246,83 korona. Költségek és adók 1.112.379,69 korona. Leírások különféle követelésekből 57.550,92 K. Az 1908. évi nyereség 9.202.412,27 K, ehhez az 1907. évi nyereségáthozat 898.580,25 K. Összes terhek 12.727.170,96 K. **Nyerések.** Nyereség-áthozat az 1907-ik évből 898.580,25 K. Tiszta kamatjövdelem 7.347.171,61 K. A banküzlet jövedelme 62.818,17 K. Nyereség a jelzálog-üzletről: illetékek a nyereség eladott címletekből 1.207.472,10 K. Különböző jutalékok 1.056.472,35 K. Nyereség külföldi váltókon és pénznemekben, a váltók kamataival együtt 386.056,81 K. Nyereség értékpapírokon és syndikátusokon 726.099,95 K. Különböző nyereségek 698.775,31 K. Váltóüzletek, fiókok és commanditek nyeresége: A befektetett tőke kamatainak és a kezelési költségek levonása után 343.724,41 K. Összes nyereségek 12.727.170,96

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert elsőrangú uri szabó-termek, szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával prima munka.

Téli kabátot . . 35 frtért
Smoking-öltönyt 35 .
Frakk-öltönyt . 46 .
Prima-öltönyt . 30 .
IV., Belváros,
Magyar-u. 8.
I. emelet,
Kossuth Lajos-u. mellélt

A Magyar Kereskedelmi R.-T. közgyűlése.

Budapest, február 4.

Nemesak az intézet részvényesei, hanem különösen az ország nagyobb kereskedelmi vállalatai körében is fokozott érdeklődés nyilvánult a Kereskedelmi R.-T. mai közgyűlése iránt, melyen Herzog Péter báró elnökölt s melyre 48 részvényes 18.117 részvényt tett le. A közgyűlésen előterjesztett igazgatósági jelentés elsősorban általánosságban utal arra, hogy az előző évi gazdasági válság a lefolyt üzletévben még mindig éreztette hatását; ennek következtében, valamint a szűk termelés folytán is a hazai közgazdaság csak igen lassan pótolta az előző év hátrányait; a külföldi s főleg a Kelet országaival való forgalom tekintetében viszont az év második felében beállott külpolitikai bonyodalmak idéztek elő igen kedvezőtlen helyzetet. Ily körülmények között tehát az előbbi években létesített összeköttetések és szervezetek fentartása magában is nehéz feladatot képezett, de emellett a társaság igen nagy gondot fordíthatott üzleteinek benső fejlesztésére s az ez irányban elért eredmények tényleg kielégítőek is, amit bizonyít az alábbi kimutatás, mely a bank fejlődését igen szép színben tünteti föl s a legszebb dícséretét képezi a társaság vezetőségének. E szerint az utolsó három évben volt:

	1906	1907	1908
Részvénytőke	20.000.000	20.000.000	20.000.000
Tartalékalap	6.330.000	6.730.000	7.400.000
Értékcsök. tart.	166.647	223.543	301.077
Betétek	10.268.389	14.232.777	17.946.913
Intézkedések	765.124	4.680.747	7.075.284
Értékpapírok	10.479.620	11.612.070	12.140.804
Adósság	22.326.460	23.843.311	32.962.679

A társaság banküzlete 1908-ban ismét nagyobb arányokat öltött; a váltószámítási üzlet 135 millió koronányi forgalommal jelentős mértékben túlhaladja az előző évi adatokat, de ennek dacára kétes követelés gyanánt mégis kisebb összeg volt leírandó; a takarékbetét-könyvekre és folyószámlára elhelyezett betétek immár 18 millió koronára emelkedtek s hasonló arányban gyarapodott a váltóüzleti forgalom is. Főként az utóbbi két üzletágának továbbfejlesztése, valamint az üzletfelek igényeinek könnyebb kielégítése céljából a társaság az év végén bankfiókot létesített, VII., Erzsébetkörút 12. sz. a. és tervbe vette újabb fiókok felállítását; ugyancsak az elmúlt évben kezdődött meg az adóhitel-jóvállási üzlet művelése is. A társaság a régebbi alapításai közül a fiumei, temesvári, szabadkai és pozsonyi intézetek mind kedvező fejlődésnek örvendenek s kielégítő eredményt szolgáltatnak; a faipar körében vállalt érdekeltségeket ez iparág nyomott helyzete egyáltalán nem érintette; a tornai uradalom értékesítésére alakult konzorcium pedig a birtok értékesítését előnyösen vitte keresztül, azonban az ebből eredő konzorciális haszon elszámolása a jövő üzletévnek tartottat fenn. Az Egyesült Gipszgyárak-Részvénytársaság mindjárt most lezárt első üzletévben kielégítő osztalékot fizethet. A társaságnak külföldi pénzügyi műveletekben vállalt kisebb részesedései az elmúlt évben nyereséggel lebonyolódtak; újabb pénzügyi műveletekre a fentebb érintett viszonyok a belföldön is kevés módot nyújtottak, mégis alkalma volt a társaságnak a 128 milliónyi magyar koronajáradék-kötvények elhelyezésére alakult bankcsoportban résztvevni, továbbá biztosította magának az Agrárbankkal együttesen a Drávavölgyi Helyiérdeki Vasút finanszírozását, végül legelsőrendű külföldi cégekkel egyetemben megalapította a Cserzőanyag-Gyár Részvénytársaságot, melynek fiumei gyára építés alatt van.

A kiviteli üzlet keretében az év első felében elért kedvező forgalmi eredményeket teljesen lerontotta az a bojkott-mozgalom, melyet a politikai viszonyok alakulása a Balkán-félszigeten a magyar és osztrák cikkek bevitelére ellenében támasztott s bár a társaság export-üzletének az utóbbi években nemzetközi alapokra való helyezése nagy mértékben

ellensúlyozta a kedvezőtlen hatást, a viszonyok közben történt megjavulása dacára nyilvánvaló, hogy a bojkott a hazai kivitel részére évtizedek nehéz munkájával megszerzett pozíciókat és összeköttetéseket erősen megrázkódtatta. — A társaság süllyedte a folyó évben is fokozottabb tevékenységet fejtett ki s a forgalom a megisméllendő vagonhiány dacára, különösen a létesített tartalékkészlet-raktárak működése folytán, mégis nagyobb volt az előző évinél. A hazai só kivitele terén Braziliát nyerte meg a társaság új fogyasztó-piacul. — A gépjármű eladási tevékenysége a kedvezőtlen termésvizonyok révén kivált az export-területeken gátolva volt, azonban Oroszországban kielégítő eredmények voltak elérhetők, sőt a társaság az ottani üzlet újabb erővel felkarolását is megindította. A Fehér Miklós Gépjármű-Részvénytársaság kedvezően volt foglalkoztatva s a lefolyt évre ismét hat százalékos osztalékot fizet. — A déligyümölcs-akciók intézményének további fentartására vonatkozó megállapodások úgy a székesfővárossal, mint a kereskedelemügyi minisztériummal létrejöttek, úgy, hogy az üzletág újabb szervezése lehetővé vált; a szicíliai katasztrófa ez üzletágat közvetlenül nem érintette. — A cserzőanyag-üzlet igen jó anyagi eredményt szolgáltatott; a Fiumében épülő fentemlített gyár készítményeinek bizonyítványi árusítása révén ez üzletág forgalmának jelentékeny gyarapodása várható.

A jelentéssel kapcsolatos zárószámadások szerint a mérleg 2.353.005 korona tiszta nyereséggel zárul. A közgyűlés az igazgatóság előterjesztéseit elfogadva, latározatilag kimondta, hogy az említett összegű tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonások után a tavalyihoz hasonló osztalékul részvényenként 36 korona fizetessék ki február 5-től kezdve, a tartalékalap 250.000 korona dotációval 7.4 millió koronára emeltessék, a fennmaradó 187.822 korona pedig az új üzletév számlájára vitessék át.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara újraalakulása. Ez év június 28-án lejár a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara tagjainak öt évre terjedő megbízási ideje s így a törvény értelmében új kamarai választások lesznek. A kereskedelmi miniszter most felhívja a fővárost, hogy a törvényhatóság területén foganatosítandó kamarai tagválasztások végrehajtása céljából központi bizottságot alakítson, melynek elnöke egy törvényhatósági tisztviselő, tagjai pedig a székesfővárosban lakó öt iparos és öt kereskedő legyen, hogy a bizottság működésének megkezdésére szükséges intézkedéseket tegye meg. Mint értesülünk, a kamarai választások az idén elkezdett küzdelmet helyeznek kilátásba. A választásokat eddig ugyanis a Magyar Kereskedelmi Csarnok vezette, amely hathatós agitációval legutóbb is diadalra vitte jelöltjeit. Az idén azonban a kisiparosok és a kereskedők külön szervezkednek s külön jelöléssel mennek a választási küzdelembe. Viszont a Kereskedelmi Csarnok sem enged agitációjából, sőt azt erősítendő, már most megalakította a választásokat intéző bizottságát, mely működését már meg is kezdte. Így a szemben álló táborok mindegyike kemény harcra készül.

Alapszabály-jóváhagyások. A kereskedelemügyi miniszter a „Budapesti Ipari és Piaci Ársok Ipari és Piaci Ársok”-nak alapszabályait és a „Budapesti kézműves és műköszörűsök szövetségének alapszabályait 1884. XVII. törvényozzikk 150. szakasza alapján jóváhagyta.

Áruforgalmi R.-T. Temesvárott. Áruforgalmi Részvénytársaság cím alatt új vállalat van alakulóban Temesvárott. Inkább azt lehetne mondani, hogy egy régi vállalat új formában alakul meg, amennyiben a Temesvári Kereskedelmi Részvénytársaság füzzerárúosztálya Káldory Marcel igazgatóval kivált ezen intézet keretéből és az ő vezetése alatt önálló részvénytársasági alapra helyezkedik. A részvénytőke 200.000 korona lesz.

Az Osztrák-Magyar Bank osztaléka. Az Osztrák-Magyar Bank minden részvénye után az 1908-iki második félévre (59. osztalékjelvény) osztalék fejében hatvanhárom korona husz fillér jár, melyet február 4-től fogva az Osztrák-Magyar Bank bécsi és budapesti főintézete, valamint minden fiókjának kifizet.

Épületfa-szállítás a MAV. vasgárára részére.

A m. kir. állami vasgárák központi igazgatósága legutóbb árlejtést hirdetett többfajta épületfa szállítására. A legkedvezőbb ajánlat folytán szállítást nyertek a következők: Jegenyefenyődeszkát szállít 16.872 K értékben Glesinger I. Ph. tescheni cég 38 K egységár mellett, 75.475 K értékben Reizmann Hermann kisvárdai cég 30, 32, 33, 35 K egységár mellett; a Magyar erdőipar r. t. Kézdivásárhely 5680 K értékűt. — Luczfenyődeszka szállítására megbízást kapott: Glesinger I. Ph. Teschen 23.282 K, Reizmann Hermann 9.350 K, Egyesült fatermelők Budapest 20.780 K, Lipner és Tausz cég 20.330 K, Pollacsek és Scheiber 21.280 korona értékben. — Jegenyefenyőgerendát szállít Reizmann Hermann 35.662 K, Wiesel Jenő Vajdahunyad 1760 korona értékűt. — Tölgybányafát szállít Wiesel Jenő vajdahunyadi fakereskedő 86.542 korona értékben.

Fizetéseket. A bécsi hitelezői védjegyet a következő fizetéseket közzé: Patz Kálmán kereskedő, Lőcs; Schwartz Mór kereskedő, Budapest; Teosanovics János kereskedő, Bács-Szt. Tamás; Kis Mór kereskedő, Budapest; Herz Izidor kereskedő, Balassagyarmat; Brüll Károly, kereskedő, Nagyvács; Schwartz Mór kereskedő, Sátorajauhely; Schwartz Farkas kereskedő, Sátorajauhely; Falck József kereskedő, Pécs; Roóz Ignác divatárkereskedő, Szerencs; Weisz Jenő kereskedő, Hódmezővásárhely.

A Lipótvárosi Takarékpénztár közgyűlése. A Budapesti Lipótvárosi Takarékpénztár R. T. ma tartotta XIII. évi rendes közgyűlését, melyen Hüttl Tivadar, elnökölt. A bank a múlt évi nehéz pénzügyi viszonyok következményeit már szerencsésen kiheverte s a nagy számban megjelent részvényesek meglepéssel vették tudomásul, hogy az intézet viszonyaiban minden irányban örvendős fejlődés tapasztalható, így a betétek 5.702.536 korona 33 fillérre emelkedtek (+ 1.147.139 korona 25 fillér.) A váltótárca pedig 6.580.675 korona 98 fillért tett ki (+ 1.564.058 korona 35 fillér.) Ehatározták, hogy a múlt évben elért 315.968 korona 88 fillér tiszta nyereségből alapszabályszerű levonások után a tartalékalap 20.000 koronával dotáltassék, miáltal az 395.200 koronára emelkedik, az esedékes szelvény 8 koronával való beváltására 240.000 korona fordítassék és 6410 korona 65 fillér pedig mint nyereség a jövő évi számlára vitessék elő. Az igazgatóságnak, valamint a felügyelő bizottságnak a múlt évre a felmentvényt egyhangulag megadták és a turnus szerint kilépő igazgatósági tagokat, valamint a felügyelő bizottság eddigi tagjait ismét egyhangulag megválasztották. Végül a közgyűlés az igazgatóságnak, Schwarz Izidor vezérigazgatónak és a tisztviselőknél az intézet érdekében kifejtett buzgó tevékenységükért köszönetet szavazott. Az esedékes szelvény folyó évi február 5-től kezdve kerül az intézet pénztáránál beváltásra.

A budapesti kirakatverseny. A budapesti kirakatverseny rendező bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen megállapították a verseny szabályait. A versenyszabályzat főbb pontjai a következők: 1. A verseny ez év április hónap 2-án reggel 8 órakor veszi kezdetét és tart 6-án este 8 óráig. 2. A versenyben részt vehet minden budapesti kereskedő, illetve iparos, aki tagja azon egyesületek egyikének, amelyek a kirakatversenymozgalomhoz csatlakoztak és 220 korona részvételi díjat lefizetett. 3. A versenyben részt venni akaró cégek ez év február 27-én délutáni 6 óráig tartoznak részvételi szándékukat a rendező bizottság titkári irodájában (Budapest V., Sas-utca 12.) bejelenteni, ahol az ügyre nézve megadnak minden fölvilágosítást.

Állami kedvezmények. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök és a m. kir. föld-

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

használatával valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

mivelésügyi miniszter hozzájárulásával az 1907. évi III. törvénycikk 1. szakaszában meghatározott állami kedvezményeket a Pannonia kender- és lenipar részvénytársaság cégnek bőrvélyi kender-kikészítő ipartelepe részére az 1907. évi október hó 1-ső napjától számítandó öt évre engedélyezte. — A Kanzer-féle ólom- és ónárugyár részvénytársaság gyára részére engedélyezett ugyanezen kedvezményeket a Kanzer-féle ólom- és ónárugyár betéti társaságra ruházta át. — Végül a Mayer Miksa zágrábi lakos novocicsei mezőgazdasági szeszgyára részére 1898. évi december hónap 12-től 1907. év végéig engedélyezett állami kedvezményeket 1912. v. végéig meghosszabbította.

Szállítási díjkezdmény az országos tenyész-állatkiállításra. A kereskedelmi miniszter értesítette a kiállítás rendezőbizottságát, hogy a folyó évi június hó 6-10-ig Budapesten a Tattersall területén megnyíló Országos Tenyészállatkiállításra a szokásos szállítási díjkezdményt megadta s egyben utasította a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy aziránt is intézkedjék, hogy amennyiben a szóban lévő kiállítási állatok szállításánál más hazai vasutak is igénybe fognak vétetni, ugyanazon kedvezmény az illető vasutak vonalaira is engedélyeztessék.

Havasi legelőink kihasználása. Az O. M. G. E. állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának mai ülésén a havasi legelők kihasználásának fontos kérdése került tárgyalás alá. Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár előadó ismertette a kérdést nagy készülettel, amely után élénk vita indult meg, amelyben résztvettek gróf Teleki Arvéd, Krolopp Hugó, Leidenfrost László és Szemere Huza hozzászólásai után a szakosztály magáévá tette az előadó előterjesztéseit.

Vásáregedélyezések. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Jásznagykun-Szolnok vármegye területéhez tartozó Nagykőrű községben minden szombaton állatfölhajtás nélkül hetivásár s Logy Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye területéhez tartozó Boldog községben minden szerdán helypénzszedés és állatfölhajtás nélkül ugyancsak hetivásár tartassék.

Sorsolás. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület nyereménykötvényeinek kilenczedik nyereményhúzása 300,000 koronás főnyereménnyel február hónap 5-én, délután 4 órakor fog az egyesület központi épületében (IV., Egyetem-utca 2. sz.) az igazgatóság ülésstermében kir. közjegyző közbenjöttével megtartatni.

Felolvasás. A Magyar Közgazdasági Társaság 6. hónap 12-én, pénteken délután 6 órakor saját helyiségében (V., Mária Valéria-utca 12. sz.) felolvasó-ülést tart, amelynek tárgya dr. Nádás László előadása „A szeszmonopolium behozatalának kérdéséről”.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

A készáru piacra ma szilárd volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak ugyan és csak keveset is vásároltak, de azért nem idegenkedtek mérsékeltlen jobb árak fizetésétől sem. A forgalom mindemellett korlátolt maradt, egyrészt mivel, amint már említettük, a malmok csak kisebb beszerzéseket tettek, másrészt pedig mivel az árubirtokosok is kissé rártartózkodtak. Mindössze mintegy 5000 q buza kelt el, a tegnapiaknál 10 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 26.80 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 23.40 korona, 73.8 kilós tiszavidéki buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 10 fillérrel drágább, a többi változatlan. Forgalomba került: 150 q rozs 19.70 koronás áron, 400 q zab 16.80—17.70 koronás áron és 200 q tengeri 13.90 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet szilárd Amerika daczára igen esendően és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. Az üzlet folyamán, habár a forgalom rendkívül kisarányu maradt, a vételkedv egyre jobban tulsulyra jutott, ezzel együtt meglehetősen szilárdult az irányzat és fokozatosan emelkedtek az árfolyamok. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonnégy fillérrel, az októberi buza tizenegy fillérrel, az áprilisi rozs husz fillérrel, az októberi rozs tizenegy fillérrel, a májusi tengeri két fillérrel emelkedett, az áprilisi zab árfolyama változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	26.—26.45
"	76	25.50—25.80	80	26.05—26.65
"	77	25.50—25.80	81	26.20—26.60
"	78	25.—26.30	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	26.80—26.90
"	76	25.30—25.30	80	26.45—26.90
"	77	25.60—25.75	81	—
"	78	25.75—26.—	82	—
Pestvidéki	74	—	78	25.65—25.30
"	75	—	79	26.20—26.20
"	76	25.40—25.50	80	25.95—26.20
"	77	25.50—25.80	81	—
Bácskai uj	74	—	78	25.55—26.30
"	75	—	79	25.90—26.30
"	76	25.40—25.90	80	26.30—26.25
"	77	25.60—26.40	81	—
Rozs I-rendü uj	—	—	—	19.30—20.20
kozépmínőségü uj	—	—	—	20.—20.20
Árpa takarmány I. rendü	—	—	—	17.00—16.90
II. rendü	—	—	—	16.20—16.90
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendü	—	—	—	17.55—17.80
II. rendü	—	—	—	17.20—17.50
Tengeri helyföldi uj	—	—	—	14.10—14.30
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 500 q 80 k 26.80 K, 400 q 80 k 26.80 K, 100 q 80 k 26.75 K, 100 q 80 k 26.60 K, 150 q 79.5 26.65 K, 200 q 79 k 26.35 K, 200 q 77 k 26.10 K, 100 q 77 k 26 K, 550 q 76 k 25.60 K, 100 q 74 k 23 K felső úszkös, 150 q 73.8 k 23.40 K felső úszkös.

Pestvidéki: 100 q 77.5 k 26 K, 600 q 76 k 25.95 K.

Fejérmegyei: 200 q 78 k 26.20 K.

Dunai: 600 q 76.8 k 25.60 K.

Bácskai: 200 q 79 k, 150 q 79.5 k 26.55 K, 100 q 78.4 k 26.40 K, 145 q 75.5 k 25.20 K úszkösök.

Rozs: 150 q 19.70 K kpf par.

Tengeri: 200 q 13.90 K kpf par.

Zab: 100 q 17.30 K, 100 q 17.10 K, 200 q 16.80 K kpf.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:
 Buza áprilisra 12.63—12.65—12.74—12.76—12.75—
 Buza októberre 10.76—10.75—10.84—
 Rozs májusra 10.00—10.07—10.10—
 Rozs októberre 9.03—9.04—9.10—
 Zab áprilisra 8.59—8.60—
 Tengeri májusra 7.25—7.26—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.75—12.76
1909. októbert buza	10.84—10.85
1909. áprilisi rozs	10.10—10.11
1909. októberi rozs	9.10—9.11
1909. áprilisi zab	8.62—8.63
1909. májusi tengeri	7.27—7.28

Budapesti gabonaforgalom.

1909. február 2-től 1909. február 3-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	4525	—
Rozs	754	—
Árpa	311	—
Zab	1395	—
Tengeri	2029	300
Liszt	—	12477
Korpa	—	3362

Értéktözsde.

Szilárd megnyitás után az irányzat már az előtőzsdén lassankint lanyhábbra változott, mert a realizációk nyomták az árfolyamokat. A déli tőzsdén folytonosan lanyhább lett az irányzat, mit a gyengébb bécsi jegyzések is előmozdítottak. Az osztrák parlament legutóbbi eseményei a nemzetközi értékek árfolyamalakulását befolyásolták. Az irányzat ellanyhulásával a vezető értékek mellett a bankrészvények is veszítettek árfolyamukból. A helyi értékek piaça azonban ma is elég mozgalmal volt. Eleinte itt is jobb árfolyamok mellett jutottak kötéshez a forgalomban levő értékek, azonban később a nemzetközi piac lanyhasága ezeknek az értékeknek árfolyamalakulását is befolyásolta. Az egyes értékek áresökkenése azonban alig haladják meg a másfél koronát. Kötés volt a helyi piacon a Salgótarjáni, a Hazai bank, a Belvárosi takaréknak, a Danubius, az Asphalt, a Drasche, a Magyar villamos-ségi és a Városi vasut részvényekben részben gyengült árfolyamok mellett. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen az osztrák hitel 1.50 koronával, a Magyar hitel 2.25 koronával, az államvasut 1.75 koronával, a többi értékek is 1—2 koronával emelkedtek. Forgalomba került: Osztrák hitel 636.75—638.50—638.50 koronán, Magyar hitel 746—745.75—748.50—748.50—746.50 kor., Államvasut 677.50—679—677 koronán, Leszámitolóbank 487—489—487 koronán, Jelzálogbank 425—426.75—423.50 koronán, Rimamurányi 530.50—528.25 kor., Városi villamos vasut 269.25—269 koronán, Közuti 578—576.50 koronán, Drasche 442—441 koronán, Beocsini 623 koronán, Danubius 269 koronán, Hazai bank 281—278.50 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 636.75—637.50—636.50, Magyar hitel 746—745.75—748.50—747.75, Osztrákmagyar államvasut 677.50—679, Leszámitolóbank 487—489—488.50, Jelzálogbank 425—426.75—426.25, Rimamurányi 530.50—529.75, Városi villamosvasut 269.25—269.50, Közuti vaspálya 578 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 637.25—637.50—636.50, Magyar hitel 747.75—746.75—746.50, Osztrákmagyar államvasut 678—677, Leszámitolóbank 488—487, Jelzálogbank 426—423.50, Rimamurányi 528.75—528.25, Városi villamosvasut 269, Közuti vaspálya 577—576.50 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 8—10 korona, február hónap végére 26—28 korona.

Osztrák-magyar bank.

Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1908-iki második félévre (59. osztalék-szelvény) osztalék fejében

Hatvanhárom korona 20 fillér

jár, mely f. é. február 4-étől fogva az Osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézeténél, valamint minden fiókjintézeténél kifizettetik.

Becs, 1909. évi február hó 3-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Biliński

kormányzó.

Schlumberger

fióktanácsos.

Pranger

vezértitkár.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Utóételek délután 4 órakor:

Osztrák hitel 636.25, Magyar hitel 745.25, Le- számító 486.50, Jelzalog 423, Rimamurányi 528.25, Államvasut 676.25, Városi vasut 268, Közuti 576 K.

BÉCSI GABONATÖZSDE:

Bécs, február 4. (Saját tudósítónktól.) New- Yorkban és Chicagóban tegnap ugy vélekedtek, hogy Argentínában kevesebb lesz az exportra kész buza, mint eddig és erre az irányzat megszilárdult. Londonban is szilárd volt az irányzat és e jelentések következtében az itteni piacon a buza árat 5 fillérrel drágították, de minden eredmény nélkül, mert a konzum egyáltalán nem jelentkezett és az üzleti forgalom megakadt. Különben is nagyon csöndes volt a piac. Rezs változatlan áron maradt nyugodt irányzattal, ugyszintén tengeri és zab ára sem változott. Lisztben a forgalom a hét kezdete óta mind- össze néhány kötésre szorított másodkézből, el- lenben a malmok egyáltalán semmit sem adtak el. Az árak nem változtak. Takarmányliszt alig keltett érdeklődést és nyugodt volt irányzata. Korpa 5-10 fillérrel drágult, mert a malmok újabb üzemesök- kentésre készülnek.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.50-13.90, bán- sági 13.20-13.50, mosoni 12.55-12.95, tótfelvidéki 12.55-13.05, délviasuti 12.60-13, marchfeldi 12.45-12.80.

Rozs: tótfelvidéki 10.15-10.35, csepeli 10.10-10.25, pestmegyei 10.20-10.35, délviasuti 10.10-10.30, külön- fele magyar 10.10-10.30, osztrák 10.05-10.25.

Árpa: morvaországi 9.20-10.35, marchfeldi 8.40-9.25, bécsvidéki 9-9.30, tótfelvidéki 8.10-9.80, csepeli 7.90-8.40, középdunai állomások 8.20-8.80, délviasuti 8-9.50, északmagyarországi 7.60-9.10, tiszavidéki 7.60-8.50.

Magyar tengeri 7.45-7.70, Cinquantin 8.85-9.40, Magyar zab 8.85-9.35, válogatott 9.35-9.75, cseh, morvaországi és alsó-ausztriai 9-9.15.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, február 4. A parlamenti helyzet jobb felfogása, az orosz javaslat nyugodtabb megítélésével kapcsolatban, a mai előtözsden újabb támaszt nyújtott a barátságos hangulatnak, ami fő- képpen a bankértékek, különösen bankkegyesületi, Unio-bank, Magyar hitelbank és Magyar Jelzalog- bank részvények újabb emelkedésében jutott kife- jezésre. Ezenfelül fegyvergyári, államvasuti és kárpáti petroleum részvények iránt is élénkebb ér- deklődés mutatkozott. A forgalom később megnyu- godott, de az árfolyamok elért emelkedésüket az előtözsde zárlatáig megtartották.

A déli tőzsde nyugodtan, tartott árfolyamok-

kal indult. Később a vezetőértékek árfolyama nem változott lényegesen. Berlinből gyengébb irány- zatot jelentettek.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 687, Magyar hitel 746, Bankkegyesület 524, Laenderbank 440, Union 541.50, Alsó-ausztriai le- számítóársaság 600, Államvasut 678, Déli vasut 102, Alpési 628.50, Török sorsjegy 183.50 K.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 633.50, Magyar hitel 747, Anglo 294, Bankkegyesület 525, Laenderbank 429.50, Union 544, Magyar Jelzalog 426, Államvasut 677.25, Déli vasut 102, Dunagőzhajózás 935, Alpési 628.50, Rimamurányi 529.50, Orosz járadék 96.80, Török sorsjegy 184.75, Alsó-ausztriai leszámítóbank 603, Fegyvergyár 608 ko- rona.

Bécs, február 4. (Magyar értékek zárlata.) 4 szá- zalekos aranyjradék 110.45, Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 142.25, Magyar hitelbank részvény 746.-, Magyar leszámító és váltó részvény 486.-, Rima- murányi 528.-, Magyar cenzoripar -.-, Adria hajó- zási részvénytársaság 405.-, Magyar koronajradék 91.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. -.-, Magyar nyér.-k. sorsjegy 188.50, Kassa-Oderbergi Vasutészvény -.-, Magyar Jelzalogbank 422.- Magyar keresk. bank 3450.-

Bécs, február 4. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 szá- zalekos papír-jaradék 94.05, 4 százalékos osztrák arany- jaradék 114.80, 1860-as sorsjegy 154.25, Osztrák hitel- sorsjegy 463.-, Angol-osztrák bankrészvény 294.50, Bécsi Bankverein 522.25, Osztrák-magyar bank 1760, Déli vasut 102.75, Dunagőzhajózási társ. 931.-, Dohány részv. 330.-, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 116.93, Osztr. Lloyd 423.-, 4.2 száz. ezüst jár. 94.05 -.-, Osztr. koronajradék 94.10, 1864-es sorsj. 264.25, Osztrák hitelintézeti részvény 685.50, Union-Bank 539.50, Osztrák Landerbank 439.-, Osztrák-magyar államvasut 676.-, Elbevölgyi vasut -.-, Alpési részvény 628.75, 20 frankos 19.08, Londoni váltóár 239.85, Lipótkohó -.-, Töröksorsjegy 184.50.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, február 4. A német vas- és szénipar helyzetének közvetlen megítélése, mihez az Iron Age csatlakozást okozó tudósítása az amerikai vas- iparról járult, okozták, hogy a tőzsde jellege kedv- telen volt. A legtöbb értéknemben gyöngébb irány- zat nyilvánult meg, az esések azonban jelentékte- lenek voltak. Némi kereslet, csupán államvasuti részvények iránt mutatkozott, amelyek Béccsel egybehangzóan emelkedtek és Pniz Heinrich-vasut részvényei iránt, amelyek spekulatív vásárlásokra körülbelül másfél százaléknyi emelkedést értek el. Járadékok közül, amelyek általában tartottak vol- tak, oroszok később gyengülésre hajlottak. Egyéb- ként az összstatus a további folyamatban csupán csekély változásnak volt kitéve, miután a készpénz- piac ipari értékeinek szilárdasága kedvező hatást gyakorolt. Zárlat renyhe forgalom mellett ingado- zó. Magánleszámítási kamatláb 1 1/2 százalé- k, napi pénz 2-1 1/2 százalé- k.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjara- dék 98.20, 4 százalékos osztrák aranyjradék 98.80, osztrák hitelrészvény 201.-, Déli vasut 17.50, orosz bankjegyek 215.50, 4 százalékos új orosz köcsön 76.90, Disconto Commandit 157.60, Dinamittruszt 160.20, Har- peni 188.40, Unifikált török járadék 93.75, 4-2 százalé- kos ezüst-jaradék 94.70, 4 százalékos magyar arany- jaradék 93.70, Magyar koronajradék 91.70, Osztrák magyar államvasut 145.30, Bécsi váltóár 85.45, Olasz járadék -.-, Alt. villamosági Edison 223.10, Gelson- kircheni 198.70, Laurakohó 198.70, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) február 4. 4-2 százalékos papír- jaradék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjradék 98.66, Osztrák hitelintézeti részvény 101.20, Osztrák-magyar- államvasut 145.40, Északnyugati vasut -.-, Bustiehr- radi vasut -.-, Londoni váltóár 204.95, Bécsi Bank- verein -.-, Villamos részvény -.-, 3 százalékos magy. aranyköcsön -.-, 4-2 százalékos ezüstjradék 98.25, Osztrák koronajradék -.-, Magyar korona- jaradék 91.80, Osztrák-magyar bank 127.30, Déli vasut részvény 17.50, Elbevölgyi vasut -.-, Bécsi váltóár 85.4.-, Párisi váltóár 815.-, Union bankrészvény -.-, Alpési bányarészvény -.-, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) február 4. 4-2 százalékos ezüst- jaradék 98.10, 1860, sorsjegy 157.70, Déli vasut 17.70, 4 százalékos aranyjradék 97.70, Osztrák hitelrészvény 201.25, Osztrák-magyar államvasut 145.-, Olasz jára- dék 104.10, 4 százalékos Magyar aranyjradék 93.85, Nyugodt.

London, február 4. Angol consol 83 1/16.

Paris, (Zárlat) február 4. 3 százalékos Francia já- radék 96.77, Osztr. aranyjradék 98.85, Magyar arany- jaradék 93.15, 3 százalékos Olasz járadék 103.05, Déli vasut elsőbbségi kötv. 280.-, 5 százalékos marokkói járadék 519.-, 4 százalékos spanyol járadék 96.90, 4 százalékos unifikált török jár. 94.60, Török sorsjegy 177.75, Török dohányrészvény 352.-, Osztrák földitel- intézet 1129.-, Osztr. Landerbank -.-, Magyar jel- zalogbank 462.-, Banque de Paris 1549, Banque Otto- mane -.-, Osztr. magyar államvasut -.-, Déli vasut -.-, Hartmann gépgyár 490.-, Urikányi köcsön 553 Váltó Amsterdamra (rövid) 203.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.57, Váltó Bel- giumra (rövid) 11/32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 251.65, Magán- kamatláb 1.75 Tartott.

ÜZLETI TUDOSITÁSOK

Budapesti vágómarhavásár.

Február 4. Felhajtatt: Magyar bika 263 drb, ökor 1923 drb, tehén 803 drb, bivaly 79 drb. Növendék- marha 92 drb. Póthajtásra bejelentve 39 drb, összesen 3259 drb. Árjegyzék: (métermázsánként elsőlyban, levonás nélkül.) Magyar hizott ökor, legjobb minőségű 64-72 koronáig, kivételesen 80 K, közep 52-62, silá- nyabb 44-50 koronáig. Magyar paraszmarha legjobb minőségű 50-60, silányabb 40-48. Tarka hizott ökor legjobb minőségű 72-88, közepminőségű 58-68 K, silá- nyabb 46-56 koronáig. Bika jobbminőségű 50-60 ko- ronáig, kivételesen 65, silányabb 42-48. Bivaly 32-42. Magyar tehén 40-56. Tarka tehén 42-68. Kicsontozni való marha 30-40. Növendékmarha 32-52 koronáig. A felhajtás 500 drbbal nagyobb volt a múlt hetinél, a szükséglet azonban nem növekedett, miért is a vásár irányzata lanyha volt, az árak 2 koronával métermáz- sánként csökkentek.

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Záloglevelek, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok. Includes various financial data and company names.

Kőbányai sertéspiac.

Február 4-én. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 128—130 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 128—130 fillér. Könnyű (páronként 250 kilogrammig) 128—130 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 122—123 fillér. Könnyű (páronként 240 kgr.) 123—124 fillér. Sertéslelészám: 1908. évi február hó 2. napján volt készlet 19626 darab, — 1908. február hó 3-án felhajtattott 104 drb, — 1908. február hó 3-án elszállított 98 drb, — 1908. február hó 4. napjára maradt készletben 19632 drb. A hizott sertéslelészám iránzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóság.) Február 4-én. Előző napi eladatlan maradvány 35 drb sertés, 62 drb süldő. Mai felhajtás 1009 drb sertés, összesen 1044 drb sertés, 62 drb süldő. Eladatott 985 darab sertés, 46 drb süldő. Mai maradvány 59 drb sertés, 16 drb süldő. Következő árak jegyzettettek: Zsir-sertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli elatsúlyban 100—106 fillér, II-rendű 280—350 kilogrammig 98—100 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felüli elatsúlyvalonással 122—134 fillér, fiatal közép 220—300 klg.-ig 126—134 fillér, fiatal könnyű 120 kilogrammig 128—130 fillér. Huszsertés, helyföldi süldő 98 fillér, malacz 96 fillér. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendők. A vásár iránzata, élénk. Az árak 2—4 fillérrel emelkedtek.

Budapesti szurómarhavásár.

Február 4. Felhajtattott 434 drb élő borjú, (közte 159 rugott), 23 drb leölt borjú, 747 drb leölt bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjú 94—102 fillér, kivételesen 104—108 fillér, közepminőségű élő borjúkért 82—92 fillér, leölt borjúkért 96—108 fillér, silány és rugott borjúkért 36—60 fillér kilogrammonként (levonás nélkül.) Leölt bárányokért 12—19 korona páronként. A iránzat lánghabb volt, az árak 2—4 fillérrel kilogrammonként hanyatlottak.

Heti lóvásár.

A Tattershall területén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 186 első, 285 másodosztályú, összesen 471 drb lovat. Eladatott 220 drb ló. A székesfővárosi vágómak 64 drb lovat vásárolt 38—92 korona között.

Bécsi szurómarhavásár.

Február 4. A mai vásárra fölhoztak: 4707 darab borjút, 1443 drb fiatal sertést, 2183 levágott sertést, 363 drb levágott juhot, 1023 drb bárányt. Eladási árak kilogrammonként: Levágott borjú 96—120 fillér; elsőrendű 124—136 fillér; legelője 140—144 fillér, huszsertés

94—116 fillér, élő hizott sertés 100—120 fillér; levágott huszsertés 116—132 fillér, levágott hizott sertés 120—130 fillér, könnyű sertés 138—140 fillér; elsőrendű süldő 116—136 fillér; levágott juh 72—100 fillér; bárány 18—40 korona páronként.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 4. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Nagy Mária okleveles tanítónőt a kapi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Grün Mátyás okleveles tanítót a hőmezővásárhely-esiesatéri tanyai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Vass Izabella okleveles tanítónőt a fülöpszállási állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Kozma Petronella okleveles tanítónőt a miskolci, Both Ferenc okleveles tanítót az újbánya-esütrételepi és Gaál Károly okleveles tanítót a fülöpszállási külterületi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónővé; a belügyminiszter Török Pál középiskolai tanárt az Országos Levéltárhoz díjtalan fogalmazó-gyakornokká; az igazságügyminiszter dr. Petrás Lajos nagyváradi törvényszéki joggyakornokot a margittai és dr. Floris Endre tatabi gyakorló ügyvédet a balatonfüredi járásbíróshoz jegyzőkké; a kassai itélőtábla elnöke Mayer Jenő kisszebeni lakos, végzett joghallgatót a kassai itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a fumei pénzügyigazgatóság Zaengerle Vítus fumei fővármihatali díjtalan vámgyakornokot ugyanoda segélydíjas vámgyakornokká; a szegedi pénzügyigazgatóság Kiss Jenő kunszentmártoni közigazgatási gyakorlnokot a szentesi adóhivatalhoz adóhivatali díjtalan gyakorlnokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Póna Sándor nagykaposi állami elemi iskolai tanítónőt a jánosvárosi állami elemi iskolához, Molnár Vilma nagyváradi állami elemi iskolai tanítónőt a nádudvari állami elemi iskolához, Veres Boreza Mihály hőmezővásárhely-esiesatéri tanyai állami elemi iskolai tanítót a hőmezővásárhely-kardoskúti tanyai állami elemi iskolához, Molnár Vinczét a budapesti országos tanszermuzeumhoz berendelt állami polgári iskolai rendes tanítót eddigi minőségében az újpesti állami polgári iskolához, Lakos Zsigmond susai, Nyerges Dániel fülöpszállási, Balogh Erzsébet nyirbátori és Vajnáns Köpö Ida türkösi állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítónőket a miskolci, Balassa Etelka nagysárosi állami elemi iskolai tanítónőt a nyirbátori, Várdai Etelka újbánya-esütrételepi állami elemi iskolai tanítónőt a nagysárosi Bagossy Géza fülöpszállási külterületi állami elemi iskolai tanítót a fülöpszállási belterületi állami elemi npiskolához helyezte át.

Anyakönyvvezetői kinevezés. A belügyminiszter Szabadka th. városba a szabadkai II. anyakönyvi kerületbe Kádár József állami tanítót anyakönyvvezetővé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Rohoska János kiskőrösi lakos Révaira, Hochberger Sándor abai lakos Hajósra, kiskoru Maurer Rudolf bárányosi lakos Mártonfára, Adler Gizella és kiskoru Adler Gyula veszprémi lakosok Adonyira, kiskoru Magyar Erzsébet sándorfalvi lakos Bokorra, Czimmer János aradi lakos Zoltaira, Kleimann Wolf Lób süptei lakos saját, valamint Károly nevű kiskoru fia Ardóra, Pantea János gyulai lakos Petőfőre, kiskoru Lustig Mihály eskárvári lakos Lovászra, kiskoru Reisch Ferdinánd (Nándor) és János pécsi lakosok Ratkóczira, Pfeiffermann Benedek, valamint kiskoru fia János sikkői lakosok Polgárra, Potra Gábor bánffyhyunyadi lakos Patakira, kiskoru Reich Andor alsókörtvélyesi lakos Tornaira, Herskovits Ferenc budapesti lakos Hegedűsre, Rosenberg Márton berettyóújfalui lakos Rózsára, kiskoru Goldberger Mórca kolozsvári lakos Ligetire, Deutsch Bertha püspökladányi lakos Balogra, kiskoru Krakauer Mórca nyitraújfalui lakos Kőszegre, kiskoru Herzberger Gyula és Izidor kecskeméti, illetve temesvári lakosok Halmosra és Petschauer Mór vasvári lakos család névének Perényire kért átváltoztatását megengedte.

VIZÁLLÁS.

febr.4 febr.3		febr.4 febr.3				
m é t e r		m é t e r				
Inn	Schärding	0.98 0.82	Tieza	M.-Sizret	0.16 0.22	
Duna	Passau	0.64 0.25		Tekeháza	0.30 0.25	
	Linz	2.05 2.07		V.-Namény	0.84 0.73	
	Bécs	1.94 1.97		Tolka	0.54 0.25	
	Pozsony	1.79 1.73		Tiszafüred	0.40 0.24	
	Komárom	2.46 9.85		Szolnok	0.76 0.06	
	Budapest	0.34 0.44		Csongrád	1.10 0.12	
	Paks	0.50 0.50		Szeged	0.25 0.81	
	Mohács	0.75 1.77		T.-Becse	0.34 0.25	
	Gömbös	1.31 1.36		Titel	0.50 0.92	
	Ujvidék	0.30 0.42		Óndova	Hoór	0.30 0.86
	Pancsova	6.16 0.85		Tapoly	Bartfa	1.06 0.20
	Orsova	0.54 0.80		Bodrog	Ladomóca	0.88 0.85
Morva	Morvafalu	0.82 0.39		Sajó	Zsoltca	0.20 1.20
Vág	Zsolna	0. — 0.25		Hernád	H.-Németi	0.42 0.24
	Trencsén	0.02 0.01		Berettyó	Margitta	0.20 0.11
	Szered	0.26 0.27			B.-Újfalu	0.99 0.02
Bába	Szt.-Gothárd	0.58 0.58		Kőrös	Csucsca	0.00 0.29
	Sárvár	0.10 0.10			N.-Várad	0.20 0.24
	Győr	1.23 1.35			Belényes	0.22 0.22
Dráva	Varasd	0.88 0.80			Tenke	0.22 0.16
	Zákány	0.40 0.49			Gurabona	0.16 0.43
	Baros	0.97 0.99			Borosjenő	0.40 0.40
	Eszék	0.10 0.15			Békés	0.90 0.86
Mura	M.-Szerdah.	0.14 0.08			Gyoma	0.62 0.64
Száva	Zaaré	0.12 0.13		Maros	Gy.-Fehérvár	0.10 0.06
	Székcs	0.87 0.21			Branzóska	0.18 0.16
	Mitrovicza	2.48 2.50			Soborsin	0.00 0.14
Szamos	Deés	0.13 0.13			Arad	1 — 1.14
	Szatmár	0.38 0.40			Makó	0.10 0.80
Kraszna	N.-Majtény	0. — 0.76		Temes	K.-Kostély	0.50 0.58
Latorca	Munkács	0.24 0.24		Béga	Kiszető	0.48 0.46
Laboroz	Homonna	0. — 0. —			Temesvár	0.88 0.84
Üng	Perecseny	0. — 0.06			Becskekerék	0.82 0.24

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Irta: M. L. SEVERG.

12

Osborn lopva ránézett Florencere és folytatta:

— Megtudtuk, hogy bizonyos tőkebefektetések rosszul végződtek Darrow urra; továbbá, hogy nagyra belement villanyos és cukorrészvényekbe és mikor az utolsó krah bekövetkezett, ez alapos eret vágott rajta. De ez még nem minden; más módon is elvesztett egy csomó pénzt — a közelebbi adatokat nem tudtam megkapni még — de mindezen veszteségek együttvéve egy bekövetkező tönköt engedtek előrelátni. Ilyen körülmények között már egynehány ember követett el öngyilkosságot, hogy kikerülje a teljes csődöt. Itt azonban még egy leánya is volt az illetőnek és amint már mondtam, meg kellett övni a megvetéstől, de mindenekelőtt nem lehet őt teljesen szegényen hátrahagyni. A hitelezők mindent magukhoz ragadnának és ekkor elmehetne a hölgy koldulni. Csak egy kincs marad hátra, ugyanis a leánya javára kötött életbiztosítás. Erdeklődtünk az életbiztosítási intézeteknél és megtudtuk, hogy Darrow ur körülbelül négy hét előtt különböző társaságnaknál bebiztosította magát öszértékben ötven ezer dollárig, míg egészen mostanáig kétezer dollárra volt csak biztosítva. Miért ez az iszonyu nagy biztosítás?

Valószínűleg tehát, hogy leányát biztosítsa s ezért akarta öngyilkosságát gyilkosságnak feltüntetni. Még alig egy hónap előtt biztosította be magát és szemei előtt látta az anyagi összeomlást. A halálának tehát rögtönösnek kellett lennie, már pedig a mi törvényeink szerint csak akkor kapják meg öngyilkosság esetében a hátramaradottak a bebiztosított összeget, ha már legalább két

éve fizették a díjakat. Ezzel tehát meg van okolva az öngyilkosság, azaz gyilkosság feltüntetése és az egész ügy olyan világos, mint a nap. Annyi bizonyos, hogy a rejtély megoldása még tökéletesebb lenne, ha az öngyilkosság elkövetésére használt fegyvert megtalálnók. De még így sem férhet kétely ahhoz, hogy John Darrow öngyilkosságot követett el a fentebb említett okokból.

— Istenemre mondom — kiáltotta Maitland — ezt jól kiokoskodták uraim! Átolvas-ták a biztosító intézetek különböző feltételeit?

— Minek? — felelte Osborn. — A társaság hivatalnokai felvilágosítottak bennünket. Megtudtuk, amire szükségünk volt és nem akartuk az időnket felesleges dologra pazarolni.

Egy hosszú, elnyújtott „hm” volt Maitland válasza.

— Igazán sajnáljuk, hogy a dolgok így alakultak — fordult Osborn Florencehez — de kötelességünk volt kikutatni mindent és ezáltal ön elvesztette a biztosított összegét, melyet édes atyja önnek juttatni akart.

Florence meghajolt és gyenge, rejtélyes mosoly suhant végig az ajkai körül; de nem felelt semmit s mivel Maitland és én sem beszéltünk tovább, a két rendőr jó reggelt kívánt s hallgatagon eltávoztak.

— Szeretnék néhány kérdést önhöz intézni — szólott Maitland Florencehez fordulva, amint az ajtó bezárult Osborn és társa mögött. — Arra kérem azonban, hogy tartsa szem előtt azt, bármily személyes ügy is a kutatásom, csak egy célzál akarok vele elérni: a titokzatos rejtély megoldását.

— Ön már bebizonyította, hogy eljárása az én javamra szolgál — felelte Florence. — Nagyon szívesen állok rendelkezésére s felelek minden kérdésére. Mig az öngyilkost meg nem találják és atyám jó hírnevére zudított gyamat el nem oszlatthatom, az élettem teljesen üres lesz. Nem, ennél sokkal több, csupa kinszenvedés lesz; mert tudom, hogy

atyámnak szelleme — ha az elhunytaknak hatalmában áll a földre visszatérni — e szegényítő vád hatása alatt fog szenvedni.

Mialatt ezeket a szavakat mondta, elfojtott szomorúsága előtört és egész alakja remegett a titkolt bánattól. A következő pillanatban azonban már visszanyerte előbbi higgadságát és nyugodtan így szólott:

— Láthatja, hogy nekem van legtöbb okom ebbe a homályba minél több világosságot deríteni.

— Akkor kérem, válaszoljon a kérdéseimre egészen felületesen, anélkül, hogy gondolkoznék azok értelmé felett. Milyen idős volt az atyja?

— Hatvankét éves.

— Ivott?

— Nem.

— Játszott kártyát?

— Igen.

— Pokert?

— Igen és más különböző játékokat.

— Éppen olyan szenvedélyesen tizte azokat, mint a krocketet?

— Nem, a krocketet nagyon szerette, kivéve a sakkot.

— Játszik ön sakkot?

— Igen, nagyon sokat játszottam vele.

— Milyen volt a játéka?

— Nem értem önt. Nagyon jól játszott; atyám nem szeretett semmiben sem kezdő lenni.

— Csak azt akartam tudni, vajjen a ter-vét lassan és óvatosan játszotta végig vagy pedig inkább gyorsan vagy amint mondani szokták, „brilláns” játékos volt?

— Azt hiszem ön az utóbbiakhoz számítottotta volna őt.

— Hm! Milyen idős ön?

— Huszonkét éves vagyok.

— Milyen volt a viszonya az édes aty-jához?

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1909. február 5-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A vadkacsa.

Tragikomédia 5 felvonásban. Irtá: Ibsen Henrik. Fordította: Dr. Lukács György.

Személyek:
Werle Horváth
Gögers Pethes
Az öreg Ekdal Gabányi
Hjalmar Ekdal Gá.
Gina H gyési M.
Holvig Váradi A.
Sörbnyé Enekei H.
Relling Somlai
Molvik Mészáros
Petersen Abonyi
Jensen Szőke
Köveér ur Böns
Rövdiató ur Hájda
Bartos

Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Falusi idill.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Lengyel Menyhért.

Személyek:
Telokész főszolgabíró Csorosz
Éva, a felesége T. Halny M.
Bodnár Törzs
Fodor, segédjegyző Papp
A felesége Forgács R.
Hótelérke Mészáros G.
Dr. Füzesi, ügyvéd Rátkai
Schwarz Samu Dobi
Csibéné Forrai R.
Ida, a leánya Tóth I.
Baradlay Izsó Z. Molnár
A tanító Réthey
A pap Fenyesi
Óreg paraszt Körmenyi
Fiatal paraszt Turóczy
A kasznár Czobor
Poloske Bera Paula
A képviselő Tarnay
Járásbíró Tárnoki
Mari, szakácsné Marosi A.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTORF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 63-39.

Pillanat képek a német oszár életéből. — A Gorden-Bennet léghajóverseny. Újabb fölvetel. — Zepelin gróf felszállása Henrik herceggel. — Gallé. — Felvonulás a Sziámi király jubileumán. — Mose a boldog ember ingeröl. — Tilly Bébé, a híres oroszánzelidítő mutatóványai, I. sorozat. — Az oroszánzelidítő tragikus szerelme, II. sorozat. Kezdeté 5 órakor, vasár- és ünnepeken 3 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Norma.

Dalmű 3 felvonásban. Szövegöt írta: Romani. Ford.: Szerdahelyi. Zenejét szerelte: Bellini.

Személyek:
Sever Lunardi
Flavius Kertész
Oroveso Venczell
Norma Sebők S.
Adalgisa Szilagyi
Clotilde Hardy H.

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Israel.

Színmű három felvonásban. Irtá: Bernstein Henry. — Fordította: Cholnoky Viktor.

Személyek:
Agnes hercegnő P. Gazsi M.
Thibaut herceg Tanay
Gutlieb Justin Fenyvesi
Silvián páter Hegedűs
De Grégeny gróf Szerényi
De Sallaz gróf Tapolczay
De Mauve márk Vendrei
De Jouvins Gilbert Tihanyi
De Morice gróf Buassa
De Mauve Hector Sarkadi
Hurt Reginald Bárdi
Lajos, komornyik Gyűző
Inas Kassay

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRALY SZÍNHÁZ.

Táncos huszárok.

Operett három felvonásban. Irtá: Raina Ferencz. Zenejét Szirmai Ernő verseire szerelte: Szirmai Albert.

Személyek:
Hubert Egon herceg Gábor
Von Flüggen Szirmai
Von Saarburg Csizsér
Von Dennenwitz Sárosi
Von Stackelberg Margittay
Heubrück Simai
Comitus Wolf Papir
Horma, neje Erdei B.
Thea, leánya Petrás S.
Proksch Libor Németh
Ede, a fia Otvos G.
Dürenstein Sáfrány
Ema, a felesége Nyarainé
Hertha, leányuk T. Harmath I.
Dr. Frolocker Rasko

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

A francia forradalom.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

AZ UJ FEBRUÁRI MŰSOR!!

Harmony Four

a legnagyobb nevetettő hatással.

CONSUELO FORNARINA

a legjobb spanyol szubrett.

Bastus és Banks The Bracks

néger kettős. Akrobaták.

KOMAJOEH

Jával koloratur énekesnő. Ő felsége a hollandi királynő költészen képeztek ki az amsterdami konzervatóriumban.

Lune de Sévres Dorothy Kenton

Élő porcellán. Banjo-művésznő.

LUCIE VOLTA

Villamos erő-mutatványok 500.000 Volt feszültségű árammal.

Hans Hauser

müncheni bajor kómikus.

Schwiegerling d'Ort Leonard

Bábszínháza. Excentrikusok.

Aalbach. Sugár. Baumann.

Ballett. Bioscope.

Az előadás kezdete pont 8 órakor.

Jegyelővétel a nappali pénztárnál, d. e. 10-1-ig és 3-6 óráig. Telefon: 93-36.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Ma este

a szenzációs februári ujdonságok!

OBRENOVICS-KRISZTICS MILÁN

magyar, francia, angol, dalok.

3 kicsi nő

Operett. Irtá: Wilhelm Gyula. Zenejét szerelte: Laszky A. Béla. Fordította: Mérey Adolf.

Az öngyilkosok klubja.

Új zenés bohózatok, magánzámok, mókák, szatírák, tréfák.

Yasárnap 2 előadás

d. u. fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal, este rendez helyárakkal.

Jegyek elővétel díj nélkül válthatók a hét összes előadásaira, a délutáni előadásokra mérsékelt áron.

A téli kert tükörműben Royal-Cabaret és tanz attrakciók reggeli 5 óráig.

MAGYAR LÁNYOK

Képes hetilap fiatal leányok számára.

Szerkeszti: TUTSEK ANNA.

Fiatal uri leányok, ifjú kisasszonyok egyetlen heti lapja ez a képes heti ujság. Java magyar írók, jeles tollú pedagógusok szólnak meg itten frissen írt munkáikkal, hogy egyfelől szórakoztassák a magyar leányközönséget, másfelől az otthon falai közt átvegyék az iskolanevelő szerepét. Minden évfolyam két új regény kezdődik. A „Magyar Lányok” előfizetési ára negyvenkint 3 korona. Január elsejével új évfolyam indul meg. A „Magyar Lányok” kiadóhivatala szívesen küld mutatványszámot. Előfizetni bármely könyvkereskedésben lehet vagy közvetlenül a kiadónál SINGER ÉS WOLFNERNÉL, Budapest, Andrásy-ut 10.

FOLIES CAPRICE

Igazgatóság: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/2 9 órakor.

11 órakor! 11 órakor!

„BADE ZU HAUSE“

Jelenetek egy gőzfürdőből. Irtá: Satyr. Rendező: Rott S.

Ezt megelőzi 9/4 órakor:

„Corpus delicti“.

Előkészületben

AZ ELSŐ STATIO

SATYR új bohózata.

Továbbá: teljesen új magánzámok.

Nappali pénztár délelőtt 9-1 óráig és délután 3-5 óráig. Az I-ső emeleti „Casino de Parisban” elsőrangú tánc attrakciók. — Kezdeté 1/2 12 órakor. Telefon 14-22.

EDISON

Mozgófénykép Vállalat

VI., Nagymező-utca 21.

Első előadás hétköznap d. u. 5 órakor.

Vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órakor.

Utolsó előadás kezdete 11 órakor.

Szenzációs ujdonság!

Műsoron kívüli:

páratlan hatású énekes és zenés mozgófénykép a világ legelsőrangú művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

Helyárak:

I. hely 1 K., II. hely 60 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

Telefon 64-20.

Mozgófénykép-vállalat tulajdonosok figyelmébe

Megjelent 150.000 méter ujdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegyzékünk. Kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 64-20.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

Hatschek N. optikushoz, OSÁK

a hol szemüvegek és látószövek is legolcsóbban kaphatók. Ingyen árjegyzék bérmentve.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél beíró szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletezésre is legmesszebbmenő jófálással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedők, fuvolák, citrák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kétszerte olcsóbb mint a munkáért.

Árjegyzéket ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalm. hangszergyára

Bpest, VIII., Bákóczy-ut 71.

Telefon 58-20.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet I. fajtiszta anyagra.

Városok és községek közutai befásítására legalkalmasabb a

Gömbakác.

Szállítunk 2.50 m. magas erőtelj. szép koronájú fákat

100 drbonként 120.- kor.-ért.

Többi szakmabeli cikkekről árjegyzéket ingyen küld.

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 órakor. Ma és mindennap Ujdonság.

EGY NAGY PETITE.

Bohózat, írta: Lucian. Ezt követi:

SZERELMI FÉSZEK.

Bohózat 1 felv. Irták: Glinger és Tanssig. Ford. Steinhardt Géza.

Továbbá: Steinhardt, Gyárfás, Medios Matilla, Sándor, férfi kettős

és Pápy teljesen új magánzámokban, valamint: Snowball and

Dalia, amerikai ének- és tánc kettős, Bella Mara de Torón,

Korom és homok festőnő, Iona Ellorét, labuhégy táncosnő és

Flora, hölgy-quartett fellépje.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és 64. sz. Kontinó

dománykülönlegességi árúdjában. Andrásy-ut 29. A remek

téli kertben reggeli tánc és zene. Elsőrendű attrakciók.

Kitűnő zenekar! Belépődíj nincs. — Vasár- és ünnepnap

mérsékelt helyáru előadás. Kezdeté 1/2 8 órakor.

Budapesti Cabaret BONNONIÉRE.

VI., Teréz-körut 28. — Telefon 52-83.

Minden este 9/4 órakor:

Az új magyar és német műsor.

Orvosi Konzilium (Szatira.)

Orfeum a Kabarében. (Új beállítás.)

Azonkívül: Baron Ervin, a kölni Stadt-Theater tagja és

társulatának vendégjátéka.

Kollegen. (Bohózat.)

Jegyek 6, 5, 4, 3 kor.-ért. — Bővebbet a plakátok.

Heti műsor:

1909. február hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
6 Szombat	A hegyek alján	A vadkacsa	A kaméliás hölgy	A kívándorló	Hamlet	Táncos huszárok	Az Országos Szín- művészeti Akadémia előadása	—
7 Vasárnap	(d. u. este)	Francillon	—	Viszátérés Jeruzsálemből	Császár katonái	Mary-Ann	—	—
	II. Rákóczi Ferencz	Piros bugyelláris	—	A kívándorló	Falusi idill	Táncos huszárok	—	—

BUTOR RÉSZELETFIZETÉSRE
 EGYETÉRTÉSRE
 BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-ÚT SÁRKI KAPU) TELEFON 822

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a neműre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezőse is.

Ilyen magas tisztséget hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos-specialista országos hírv. intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hűgyes-, hólyag-, ideg- és hátgerinczajokat, az önfertőzés és szifilisz-utóbjait, magömlést, elgyengült férfit, (impotenciát), kezdődő elme zavart, aranyerét, sérvet, vérhajókat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelére kimerítő választ (a levélbe csak válaszholókat kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a levelet elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 óráig, u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig.)

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

Szőnyeg-ujdonság! 200-300 nagyságban nyitott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 6 ftr 80 król.

Rosenberg és Qitt

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Titkos betegségek
 gyógyítására legjobban ajánlható 28 év-n át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít hűgyesfolyást, hólyagbajt, sebeket, lujakort (syphilis), borbajokat, elgyengült férfit, önfertőzést is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hátgerinczajot, valamint minden női bajokat.

RENDELÉS: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF KÖRUT 2.
 Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
 Levél útján is biztos gyógy siker.

THE GRESHAM

Életbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapest

V. Ferecz József-tér 5-6. (saját palotában.)

Előadott életbiztosítások a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham ötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi igazgatótanács:

Gróf Andrássy Géza v. b. t. t. országgy. képvis., elnök
 Gálthvány Tivadár gróf országgyűlési képviselő,
 Cs. és kir. országgy. képviselő,
 Dr. Gendrey György kincstári jogügyi főtanácsos,
 (arany) Jeno gróf v. b. t. t. országgy. képviselő,
 Foglári Simon Jakab a budapesti tőzsde alelnöke.

Igazgatók:

Beckett A. Reginald Schnk József

Vagyonállás 1907. december 31-én 235,857,564.35 K
 Érvényben lévő biztosítások — 600,000 000.—
 Biztosított feleknek kifizelt — 564,528.6 5.95
 Magyar értékek, elhelyezkedés 27 436 065.10

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Arad 1766/909.—II.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános írásbeli egységáros versenytárgyalást hirdet:

A Békéscsaba állomáson létesítendő áruak-tárnak két részben történendő előállítási munkálataira.

Az építéshez szükséges anyagok közül a terméskövet, a ki nem rostált homokot s a szénszalakot a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége adja, illetve becsátja vállalkozó rendelkezésére, a többi építési anyagot pedig elsőrendű minőségben a vállalkozó köteles adni.

A pályázati feltételek, a szerződés-tervezet, az ajánlati minta és költség-számítás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége pályafentartási osztályában (II. oszt.) 3 korona lefizetése mellett, a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig bármikor beszerezhetők, vagy írásbeli megkeresés mellett a megfelelő bélyegjegyek előzetes megküldése után kir. postán is megkaphatók. Az építmenny-tervei a pályafentartási osztálynál megtekinthetők. Ugyancsak az említett hivatalnál megtekinthető: a munkák és szállítások kiadására vonatkozó feltétlfüzet általános határozatai, az államvasutak vonalain előállítandó épületek leírása és feltétlfüzetek részletes határozatai is, melyek a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárától megszerezhetők.

Az ajánlatot 1 koronás magyar okmánybéllyel, az ajánlat mellékleteit, úgy mint a pályázati feltételeket, szerződés-tervezetet és költség-számítást pedig ivenként 30 filléres magyar okmánybéllyel ellátva, lepecsételt borítékban a következő felirattal:

„Ajánlat az 1766/909. sz. versenytárgyalási hirdetés alapján a magyar királyi államvasutak Békéscsaba állomáson létesítendő áruak-tár előállítási munkálataira“ kell benyújtani, vagy postán beküldeni és pedig legkésőbb 1909. évi márczius hó 2-án déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség általános osztályának (I. oszt.) főnökéhez (aradi és eszanádi egyesült vasutak palotája I. em. 13. ajtó szám.)

Az ajánlatok a benyújtásra kitűzött határidő leteltével a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályában azonnal felmentenek, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, vagyis 1909. évi márczius hó 1-én déli 12 óráig a pályázónak 3500, (azaz háromezeröttszáz) korona bánatpénzt a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztárána, hivatkozással a hirdett versenytárgyalás számára, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni, mely bánatpénz esetleg posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Azon felek, kik a postatakarékpénztár cheque forgalmában bent vannak, a bánatpénzt a postatakarékpénztár útján is letehetik. Az ajánlatban a bánatpénz letételének megtörténte megemlítendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem csatolandó. A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, mert az ilyen csatolt összeg bánatpénzül el nem fogadható.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő vagy meghatalmazottja által alá nem irt, javított vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zárt, sértett borítékba helyezett, az kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag vagy esetleg táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az aláirt bánatpénz előlegesen le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Olyan ajánlattevők, kik a pályázat tárgyát képező munkák teljesítésére a törvényes képesítéssel nem bírnának, köteles ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni, de annak képesítését igazolni.

Aradon, 1909. február hó. Az üzletvezetőség.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétosövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied
 fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A címre tessek ügyelni!

VALÓ-
 di francia különlegessége (óvszer) csakis

P. Bergueran Pils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál
 Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Elsőrendű vadonatúj Singer női varrógép

27 forintért
 40 forintért
 45 forintért, ipar-gépeket igen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépgyári raktára Budapest, IV. Veres Pálnó-u. 40. földsz. 5. Viszonteladónak árendám

Minden háztulajdonos,
 ki meggyőződni óhajt, vajjon általán szerint, vagy vizmérő után kevesebb vízdíjat tartozik-e fizetni és ha konstatalni óhajtja, vajjon egyes bérlő a rendszer fogyasztáson kívül sok vizet pazarol-e, vezetessen hazába

KUNZ-féle vizmérő-órát.

Felvilágosítást készséggel nyújt a „Budapesti Vizmérő Betéti Társaság“ KUNZ F. cég

Központi iroda: I. Bors-utca 14. sz. — Gyár és öntöde: I. Maros-utca 19. sz.
 Telefon II-06. Saját gyártelep. Telefon II-06.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 28

K.
Hogyan érzed magad! Mikor? — 5716

Azonnali pénz-
előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz raktárainkban „utólagos díjfizetéssel” s igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97—66.

Csemegezőlőt,
fagymentesen csomagolva postakosaránként 3.50 K. csemegealma, papírhéjú dió 3.90, világos kajszinbaracklekvar kg. 1.80, mézédesszilvalekvárnak 80 fill., különleges birsalmalekvárnak vagy sajtnak 1.80, hordóskaposztát hasábal postaiüvegeként 2.20 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Hordóskaposztát,
kosárüvegeként 2.20, világos kajszinbaracklekvar kg.-ját 1.80, mézédesszilvalekvárt 80 fillérről, különleges birsalmalekvár vagy sajt 1.80. Fajborokat lefejtve, kölesönhordóban 28 koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Fajborokat,
lefejtve, kölesönhordóban, 28 koronájával, kisüstön főzött törkölypálinkát 5 literes üvegekben 10 koronáért. — Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Grammofon!
200 koronás, vadonatúj, csodaerős hanggal 16 forintért eladó. Lemezek! Nyár-utca 5. ajtó 5. 5714

Diszkertkedvelők
kerjének árjegyzéket az **Eiső magyar diszfenyő-faiskolától.** — Tulajdonosa: Copony Ede, Körmen. 120 fajta tülevelű fák, lombfák, sorfák és diszcseserjék kaphatók. 5715

Légszusz és villamos csillárok
legelőnyösebben szereshetőek be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessoewfy-u. 9—11.

Parlamentí
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az **Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** hivatalos tanfolyama. Alapította **Markovits Iván** 1888-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger szakiskola.** (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czirne vizsgálunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezétektől s más hirdetésünk utáni újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64—68. Beírások egész napon át. 28944

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít **Hirsch és Társa** Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Elsőrendű SINGER varrógépeket
nagybani eredeti gyári áron 75 koronától feljebb és minden árfelemlés nélkül napi 8—10 kor. részletfizetésre szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab és Fia
varrógép és kerékpár nagykereskedők, Budapest, József-körút 41 sz. főközlétek Baross-tér 4. szám és Budán: Margit-körút 6. sz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Ügynökökkel nem dolgozunk.

Kocsi-áruccsarnok
VII. Rákóczi-ut 12. sz. Magyarország legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

BUTOROK
hálo-, ebédlo-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol börgarnitúrák eladása s vétele **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-utca sarok. 287

Vadászfegyver
Ritka kedvező alkalmi vétel-egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewercules Lancaster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru. Bücksfinte 40 frt. Schneller Mannlicher 28 frt. Ejectorok (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsövekkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint **Brauning** Welodoghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szebbnél-sebbe dísz és használati tárgyak és **Gramofon beszélőgépek** valamint **Görz, Zeiss, Voigtlander** és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegek és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. Telefon 105-82.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
hálo-, ebédlo-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SANDOR és Társa** Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár utca. Telefon 14—09.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvetelési államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma.** Bpest, IV., Magyar-utca 3., III., em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel. 661

Mme. Valter
angol- és francia női szabónő Budapest, VIII. ker., Fecske-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legutolsó divat szerint legújabb kivitelben, szolid árk mellett. Átalakítások elfogadhatnak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsíró- oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró- és gépiró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírói, gépirási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszmunikák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” széprási előtanfolyamok rendszeresített gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepirás- oktatás, Mersékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású i-kozákkal. Kerjen tájékoztatót. 283

BENZINMOTOROK
15—25 lóerőig műhelyünkben gyárilag kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

Kallai motortelepén
Budapest, VI., Hagymező-utca 43. Ugyanitt használt gipszépítő- készletek és órtalmak is kaphatók

Zalogzédulát
Innokent is, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszt és ragléget veszek. Kérlezzéskézzé, Budapest, VII., Király-utca 85. szám. Telefonszám 95—48.

A legelőnyösebb részletfizetésre **zongorát, pianinot, czimbalmot, hegedüt** készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel** után kizárólag csaldá **REMÉNYI** nagy magyar hangszertelepén **Prospektus és árjegyzék** ingyen. 649 Budapest, Király-u. 58.

Meghülésből
származó hurutos bajoknál használjon Réthy-féle cukorkát Ára gyógyszerárakban 60 fillér. 26706

30 forint. Varrógépek
egy új valódi csaldá SINGER varrógép, zarszékény-nyel 5 évi jótállással **csaldá SINGER A.** műgépésznél **Bpest, főzlet Akófa-u. 55.** Mindennemű varrógépek javítását a legutányosabb áron elvállalom. **Árjegyzék ingyen.**

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Rézagy ... frt 45.—
Vasagy matraczsal ... 8.50
Gyermekágy ... 11.50
Sodronyágy-betét ... 3.50
Vas- és rézbutorok gyári áron.
WEISZ LIPÓT Király-utca 99. sz. TELEFON 57—91.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban állandó nagy raktár **LAUB LIPÓT** BUDAPEST, 648 Liszt Ferenc-tér 17. sz

INGYEN! + GUMMI +
és különféle óvszer-árjegyzékünket titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük **NAKIRA** törvényesen védett férfi gummi-különlegesség, tucaja 12 kor., 3 tucaiból 20% engedmény. **Uterus-Spray** legújabb hygienikus női szer 14.—korona. **GUMMI-HALHÓLYAG** 2, 4, 6, 8, 10, 12 korona tucaja. **Mintogyátemény** 12 darab 4 kor. Pess velus 3—8 kor.ig. **Irrigator** 3 kor. és feljebb. **Bidec** vasállványon 8 korona.

Magyar Orvosi Műszertár
Budapest, VII., Dákóci-ut 32. (a Rókus-kórházal szemben.) Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

+ Soványág +
Az egyedüli eredménytől kísért háziszert dr. **William Harilay** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alati 20 kilo gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengesség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kitüntetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: **Balázs Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Magyar királyi államvasutak. 235066—008. szám.

Hirdetmény.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet az Istvánbelki munkáslakó telepen létesítendő épületek és ezek tartozékainak nemkülönbön a lakótelep építéso ezéjából szükséges összes egyéb munkálatokrak végrehajtására. A tervek, a költségvetés, az egyszéárjegyzék a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapestben, az építés vezetésével megbízott felügyelőségél (VI. ker., Teréz-körút 56. sz., II. em.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatok legkésőbb 1909. évi február hónap 11-én déli 12 óráig az építési és pályafentartási főosztály titkárnál nyújtandók be alólírott igazgatóság építési és pályafentartási főosztályában (Budapestben, VI. ker., Teréz-körút 56. sz., II. em.). Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bályezgel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat az Istvánbelki munkáslakó telepen létesítendő épületek és ezek tartozékainak munkáira.” Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagy is 1909. évi február 10-én déli 12 óráig az ajánlati végösszegnek 250.000 koronáig terjedő része után 5%, azaz öt százalék, az ezen összeget meghaladó érték után pedig 2%, azaz kettő százalék bánatpénz gyanánt teendő le a magyar királyi államvasutak központi főpénztáránál (Budapestben, VI. kerület, Andrassy-ut 75. sz., földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem esatolandó. Az értékpapírok a budapesti áru- és tértéktőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névertéken felül számításba nem vétetnek. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevényvel adandók fel. A magyar királyi államvasutak igazgatósága előtt ismeretlen ajánlattevők tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak. Olyan ajánlattevők, kik a pályázat tárgyát tévő munkák teljesítésére törvényes képsítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatikban ily képsítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képsítését igazolni. Budapestben, 1909. január hóban. Az igazgatóság.

Zalogzédulákat
veszek. Elzalogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736 **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő **Budapest, Sip-utca 8. szám.**

Ha meglepő és
praktikus alkalmi ajándekra akarunk szert tenni, akkor **Kohn Ede** és **Tsa utóda**, Budapest, Városház-utca 6. (volt Granatos-utca) céghez forduljunk. E régi szolid cégél előnyösen szereshetünk be arany-, ezüst- és ékszerárut. 29505

A **Franklin-Társulat** kiadásában most jelent meg: **Filozófiai Írók Tára** a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik **Alexander Bernát** és **Bánóczy József.** VIII. kötet.

KANT
prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni.

Ford. és bevezetéssel ellátta **Alexander Bernát.** Második javított és bővített kiadás. **Ára 2 kor. 80 fillér.** Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) r.-t.-nél Budapest, VI. Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódnál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62—80.

INGYEN DRÁGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTASOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTUVÁL 55-68 CTM. NAGYSÁGBAN CSORÁGOLVA SZINBEN

OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐK MINDENYETT FELVÉTELEBEN.

SZAVATOSSÁG
MINDEM IRÁNYBAH **RAFAEL** fényképezőgép és **BUDAPEST, VI. RÖTTENBILÉK-U. 43.** NYITNITTATVA AZ 1908. ÉVI PÁRTI NEVEZETŐZÉSI KÖNYVTÁRBAK ORSZÁGUNK KÉPSZITELTEL ARANY-ÉREMMEL.